

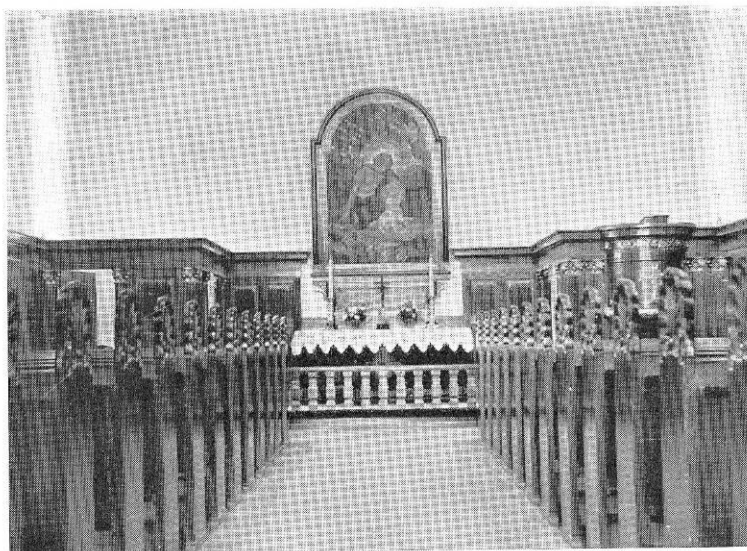
Fig. 24. Miss Paget.

den hidtil anvendte „Læredatter“, er det ikke for at demonstrere imod selve Navnet, men det dækker ikke over Udøverens Gerning. Til Eksempel vil jeg nævne, at hvis Vedkommende præsenterer sig alle andre Steder end netop paa Rigshospitalet, ved jeg af Erfaring, at man, uden yderligere Forklaring, uvægerligt staar ganske uforstaaende overfor, hvad Navnet betyder.

Jordemødrene har i mange Aar ønsket Benævnelsen „Læredatter“ ændret til den naturlige Benævnelse Jordmoderelev. (Se Tidsskrift for Jordmødre Nr. 1, 2, 3, 1911).

Naar min Beskrivelse er blevet saa detailleret, er det, dels fordi jeg mente, at det maaske vilde være af Interesse for de Jordmødre, som har faaet deres Uddannelse paa Rishospitalet, at faa et lille Indblik i Forholdene, hvorunder Jordemødrene for 25 Aar siden fik deres Uddannelse paa Fødselsstiftelsen i Amaliegade, og modsat, at det maaske kunde interessere de Jordmødre, der har deres Uddannelse fra den gamle Stiftelse, at høre lidt om Forholdene her. Endelig kan det maaske blive lidt af Interesse, naar man om 100 Aar læser om nuværende Jordmoderforhold.

Det vil staa Læserne klart ved Gennemlæsning af denne Beretning, at der i Løbet af de 25 Aar er sket en gennemgribende Forandring til det bedre for Jordemødrene. Den betydeligste Forandring er naturligvis den 2-aarige Uddannelse, der, som Hensigten var, først og fremmest kommer Befolkningen til Gode.

„Fandt ved Kvæld kun Sjælen
Fred, —
Gik det, som det skulde“.

Bogens sider er presset lidt sammen i den fil jeg har lavet af de første 158 sider, i filen: Hele bogen 'Danmarks Jordmødre'1-147.

INSTRUKS FOR ALLE TIL PRAKSIS BERETTIGEDE JORDEMØDRE

I Henhold til Lov Nr. 126 om Jordemødervæsenet af 13. Juni 1914, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 378 af 23. Juni 1920, fastsætter Indenrigsministeren herved følgende Instruks for alle til Praksis berettigede Jordemødre.

Kapitel I. Regler gældende for alle Jordemødre.

§ 1.

1. Ved Jordemødre forstås de Kvinder, der paa *lovlig Maade* har erholdt Lærebrev som Jordemoder her i Riget, og som har underskrevet den foreskrevne Forsikring om at ville opfylde de dem som Jordemødre paahvilende Pligter, samt de Kvinder, der i Henhold til § 1, Punkt 12, i Lov Nr. 273 om Udvidelse af Sundhedslovgivningens Gyldighed til de sønderjydske Landsdele af 28. Juni 1920 har Ret til at drive Næring som Jordemoder i de sønderjydske Landsdele. Alle Landets Jordemødre staaer under Sundhedsstyrelsen, for saa vidt angaar deres Bestillinger, Forretninger og Pligter som saadanne. De er forpligtede til at rette sig efter de Instruktions, Anvisninger og Paalæg, der meddeles dem af Indenrigsministeren eller Sundhedsstyrelsen, og til at føre de Forretninger og Protokoller og afgive de Indberetninger og Anmeldelser, hvorom der er truffet Bestemmelse i nærværende Instruks eller i særlige Anvisninger.

2. Sundhedsstyrelsen fører Overtilsynet med, at Jordemødrene udfører deres Forpligtelser samvittighedsfuldt, ligesom den umiddelbart eller gennem Embedslægerne kan paatale Forsømmelser, Undladelser eller Fejl fra den enkelte Jordemoders Side og kan foranledige Politiumundersøgelse indledet, naar dette skønnes paakrævet.

3. Alle Jordemødre i en Amtslægekreds staaer under Amtslægen (i København under Stadslægen), som er det sædvanlige Mellemed mellem Jordemødrene, Sundhedsstyrelsen og Indenrigsministeren. Amtslægen kan sammenkalde Jordemødrene til Konferencer, hvortil de skal medbringe deres Protokoller, Skemaer samt Taske med Instrumenter. Til Amtslægen bør Jordemødrene henvende sig, dersom de føler sig forurettede ved Paalæg eller Forbud fra Kredslægens Side.

4. Det umiddelbare Tilsyn med den enkelte Jordemoder og hendes Forhold og Virksomhed føres af Kredslægen i den Lægekreds, i hvilken Jordemoderen har Bopæl, i København Stadslægen. Kredslægen er saaledes hendes nærmeste foresatte og den, hos hvem hun i Almindelighed er henvist til at søge Raad og Vejledning, og efter hvis Ordre, Forbud og Paalæg hun har at rette sig.

§ 2.

1. Enhver Kvinde, der har erholdt det i § 1 nævnte Lærebrev og underskrevet den der omtalte Forsikring, har Ret til at nedsætte sig som praktiserende Jordemoder paa et hvilket som helst Sted her i Landet og til at yde Fødselshjælp og paatage sig de øvrige en Jordemoder tilladte Forretninger, jfr. § 3. De i Lov Nr. 273 af 28. Juni 1920 § 1, Punkt 12, nævnte Kvinder har kun Ret til at praktisere som Jordemødre i de sønderjydske Landsdele.

2. Forinden en Jordemoder begynder at praktisere, skal hun anmelde sin Nedsættelse for Kredslægen i den Lægekreds, hvori hun *agter* at tage Bopæl — i København for Stadslægen —, idet hun nøjagtig skal angive Bopælens Beliggenhed og forevise sit Lærebrev. Embedslægen vil da udlevere hende den paabudte Protokol (§ 16) og de fornødne Skemaer m. v. (§§ 17—19).

3. Hver Gang Jordemoderen forandrer Bopæl indenfor Lægekredsen, skal hun underrette Embedslægen derom senest samtidig med Flytningen. Hvis en Jordemoder forlader en Lægekreds for at nedsætte sig andet Sted, skal hun skriftlig anmelde Bortflytningen for Embedslægen i den Lægekreds, hun fraflytter, samt aflevere sin Protokol og sin Restbeholdning af Blanketter og frankerede Konvolutter til denne; paa det Sted, hvortil hun flytter, skal hun forholde sig som ved den første Nedsættelse.

4. Ophører en Jordemoder at praktisere, skal hun anmelde det for Embedslægen og til ham aflevere sin Protokol og alle de hende af Embedslægen udleverede Blanketter og frankerede Konvolutter, hun endnu maatte være i Besiddelse af.

§ 3.

1. Til Jordemødrenes Praksis hører følgende Forretninger:

- 1) at betjene fødende Kvinder under Fødslen og Barselkvinder under Barselsengen;
- 2) at undersøge Kvinder til Afgørelse af Spørgsmaal om tilstedeværende Svangerskab; hun bør dog *ikke* afgive Erklæring om, at Svangerskab er til Stede, før sikre Svangerskabstegn efter Midten af Svangerskabet kan paavises;

- 3) *i saa vidt Omfang som muligt* at give Raad og Vejledning til svangre Kvinder under det normalt forløbende Svangerskab;
- 4) at sørge for og give foreløbig Anvisning til sunde nyfødte Børns Pleje;
- 5) at give Udskylninger af Moderskeden;
- 6) at tage Vandet fra Kvinder;
- 7) at sætte Klyster.

2. Ved Udøvelsen af sin Virksomhed skal Jordmoderen nøje følge den Vejledning, hun har faaet paa Jordemoderskolen, og de Instruktioner, Anvisninger og Paalæg, der er meddelt hende af Indenrigsministeren, Sundhedsstyrelsen eller Embedslægerne, jfr. § 1.

3. Hvis hun forefinder sygelige Tilstande hos den svangre, Barselkvinden eller det nyfødte Barn, skal hun søge Læge tilkaldt og om fornødent rette Henvendelse til Embedslægen; om Tilfælde af visse smitsomme Sygdomme gives nærmere Regler i §§ 11 og 12. At give sig af med anden Behandling af syge end den, hvori der til enhver Tid undervises paa Jordemoderskolen, er forbudt Jordemødre som uberettiget Lægevirksomhed, der kan medføre Straf for Kvaksalveri.

§ 4.

1. Jordemødre er ved Siden af Læger de eneste Personer, der maa drive Fødselshjælp som Næring her i Landet. Derimod maa de ikke paatage sig Pleje af andre end Barselkvinder og deres nyfødte Børn, ligeledes er det dem forbudt at paatage sig Rensning og Klædning af Lig, Arbejde i Mark og Stald, i Gartneri, Grønhandel o. l. eller Fæstevirksomhed.

2. Ifølge Lov Nr. 63 om Adgang til Medvirken ved Anbringelse af Børn af 1. April 1914 maa en Jordemoder ikke uden Justitsministerens Tilladelse optræde som Mellemand ved Anbringelse i Pleje eller ved Adoption af Børn under 14 Aar. Til selv at tage Børn i Pleje skal hun have Embedslægens Tilladelse foruden den Tilladelse fra Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling), som kan være nødvendig i Henhold til Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg. Om hendes Adgang til at optage svangre eller fødende i sit Hjem se nedenfor § 15.

§ 5.

1. Retten til at virke som Jordemoder kan i Overensstemmelse med § 5 i Lov Nr. 182 om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse af 23. Juni 1932 af Indenrigsministeren eller ved Dom fratages den Jordemoder, hvis Udøvelse af Kaldsvirksomheden er farlig for hendes Medmennesker enten paa Grund af legemlige Mangler eller varig eller med Mellemrum indtrædende mangelfuld Sjælstilstand, hidført være sig ved Sygdom eller ved Misbrug af Midler som Alkohol, Morfin, Kokain og deslige, eller paa Grund af udvist grov Uduelighed i hendes Gerning. Under paatrængende Omstændigheder, hvor den fortsatte Virksomhed skønnes at frembyde overhængende Fare, har Sundhedsstyrelsen Myndighed til paa egen Haand indtil videre at forbyde vedkommende Jordemoder Udøvelse af Kaldsvirksomheden, men den skal da straks gøre Indberetning herom til Indenrigsministeren og snaarest muligt indstille Forbudet til Indenrigsministerens Stadfæstelse.

2. Retten til at virke som Jordemoder kan fradømmes den Jordemoder, der paa strafbar Maade forser sig i sin Virksomhed og derved viser sig uskikket til at udøve saadan Virksomhed eller uværdig til den for samme fornødne Tillid, og skal frakendes hende, hvis hun findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling og dømmes til Fængsel, Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring.

§ 6.

1. Enhver Jordemoder, der praktiserer, er forpligtet til snaest muligt at begive sig til den fødende, til hvem hun kaldes, medmindre denne allerede er taget under Behandling af en anden Jordemoder. Hvis den fødende bor udenfor det Omraade, i hvilket Jordmoderen sædvanlig virker, gælder denne Pligt dog kun, hvis ingen nærmere ved den fødende boende Jordemoder kan komme til Stede.

2. Dersom den fødende bor i samme By som Jordmoderen eller ikke mere end 2 km fra dennes Bopæl, er Jordmoderen kun forpligtet til at komme, hvis hun hentes ved et paalideligt Bud, som kan hjælpe ved Transport af Instrumenter o. s. v. Bor den fødende udenfor Byen og mere end 2 km fra Jordmoderen, er denne kun forpligtet til at komme, hvis passende Befordringsmidler er til Stede. Hun er kun forpligtet til at møde efter Telefonbegæring, naar hun har Sikkerhed for, at Begæringen udgaar fra den, der opgives i Telefonen, f. Eks. hvis der forud er truffet Aftale, eller hvis det fra vedkommende Telefoncentral meddeles hende, at Kaldelsen er paalidelig.

3. Jordmoderen maa ikke under nogen Form forud betinge sig Sikkerhed for Betalingen for Hjælpen; derimod har hun, dersom hun ikke hentes ved Bud eller Befordring efter Bestemmelsen i forrige Stykke, Ret til at kræve det dertil medgaaede Beløb betalt forud.

4. En praktiserende, ikke offentlig ansat Jordemoder kan dog overfor en enkelt svanger Kvinde frigøre sig for Forpligtelsen til at betjene vedkommende under Fødsel og Barselseng, naar det sker paa Forhaand og i Tide. Men skulde hun alligevel blive hentet, skal hun dog straks følge, hvis det godtgøres for hende, at man forgæves har paakaldt en Læges eller anden Jordmoders Hjælp, eller at der er øjensynlig Fare for Moder eller Barn forbunden med at bruge Tid til at paakalde anden Hjælp.

§ 7.

1. Naar en Jordemoder er kommet til Stede hos en fødende og har overbevist sig om, at Fødslen virkelig er begyndt, er det hendes Pligt at forblive i Huset — eller i hvert Fald ikke at fjærne sig længere derfra, end at hun er sikker paa at kunne komme til Stede paany i Løbet af faa Minutter — indtil Fødslen saavel af Barnet som af Efterbyrden er afsluttet, og der ikke længere er Sandsynlighed for nogen Blødning eller nogen anden Fare for Moder eller Barn, medmindre en anden Jordemoder eller en Læge har overtaget Fødsels Behandling.

2. Er der tilkaldt Læge, skal Jordemoderen paa bedste Maade understøtte denne under de Operationer, som han skønner det nødvendigt at foretage.

3. Det er Jordemoderen tilladt *efter* Efterbyrdens Fødsel i Tilfælde af stærke Blødninger fra Livmoderen, som ikke kan standses ved Gnidninger over Modergrunden, at give den fødende 50 Sekaledraaber (Extractum fluidum secalis cornuti) i lidt Vand. Dette kan gentages med $\frac{1}{2}$ Times Mellemrum indtil 3 Gange. *Sekale maa aldrig gives før Efterbyrdens Fødsel.*

§ 8.

1. Straks efter Fødslen skal den betjenende Jordemoder meddele Forældrene (den ugifte Moder), at det er deres Pligt at anmelde Barnets Fødsel for vedkommende Kirkebetjent, i København og Købstæderne inden 2 Dage efter Fødslen og paa Landet inden 8 Dage. Er Forældrene gifte, bør Jordemoderen henstille til dem at forevise deres Vielsesattest for Kirkebetjenten samtidig med, at de anmelder Fødslen. *I de sønderjyske Landsdele* skal Jordemoderen i de Tilfælde, hvor Faderen til et ægtefødt Barn er til Stede, meddele ham, at det er hans Pligt at anmelde Barnets Fødsel inden en Uge eller — saafremt Barnet er dødfødt — senest den følgende Søgnedag for Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted.

2. Er det nyfødte Barn saa svagt at Jordemoderen tvivler om, at det kan leve, bør hun meddele Forældrene (den ugifte Moder) dette og spørge dem, om de ønsker Barnet hjemmedøbt. Hvis Hjemmedaab ønskes, og der ikke er Tid til at tilkalde nogen gejstlig ordineret Person, en Skolelærer eller en anden Mandsperson af sat Alder og gode Sæder, som kan og vil forrette Hjemmedaab, er Jordemoderen berettiget til med Forældrenes Samtykke at foretage denne. Hvis hun har foretaget Hjemmedaab, skal hun anmelde det for vedkommende Præst, i København og Købstæderne inden 24 Timer, paa Landet inden 4 Døgn, og angive Grunden til, at Barnet er hjemmedøbt.

§ 9.

Hvis et nyfødt Barn er skindødt, skal Jordemoderen straks foretage Oplivelsesforsøg efter de hende paa Jordemoderskolen givne Anvisninger; dog bør hun under saadanne Forhold snarest søge Læge tilkaldt.

§ 10.

1. Overalt, hvor Jordemoderen skønner, at der paa Grund af Forældrenes Ukyndighed eller andre Forhold er Anledning dertil, skal hun i Overensstemmelse med de Kundskaber, hun har erhvervet paa Jordemoderskolen eller senere gennem sine foresatte, give fornøden Anvisning med Hensyn til Barnets Pleje og Ernæring i den første Tid efter Fødslen, idet hun altid holder sig det klart, at den bedste Ernæring næsten altid er Modermælken.

2. Finder Jordemoderen, at Forholdene i det paagældende Hjem er saadanne, at Barnets Liv eller Helbred er udsat for Fare, skal hun, som Regel gennem Embedslægen, indberette dette til Øvrigheden eller Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling, Børneværnskontoret).

§ 11.

1. Den Omstændighed, at en fødende er lidende af smitsom Sygdom, berettiger ikke Jordemoderen til at nægte at betjene hende og at foretage det, som er nødvendigt for at sikre en for Moder og Barn heldig Forløsning, men hun bør nøje iagttage de Forsigtighedsregler og anvende de Midler til at beskytte sig selv mod Smitte og til at hindre, at hun fører Smitte til andre, om hvilke hun har faaet Belæring paa Jordemoderskolen eller gennem særlige Anvisninger.

2. Jordemoderen skal, om muligt før hun betjener, men i hvert Fald umiddelbart efter at hun har betjent en fødende med smitsom Sygdom, anmelde dette for Embedslægen og indtrængende tilraade Kvinden eller Familien, at der bliver tilkaldt Læge snarest muligt. Jordemoderen skal derhos søge Embedslægens Vejledning med Hensyn til, hvorledes hun bør forholde sig, anvende de Midler til Forebyggelse af Smittens Udbredelse, som Embedslægen paabyder, samt — saa snart hun kan — skifte Tøj, tage et Bad og paa den af Embedslægen anviste Maade desinficere eller lade desinficere det Tøj, som hun havde paa hos den fødende, sine Instrumenter og Apparater og om fornødent sit Hjem. Hun bør saa vidt muligt undlade at betjene nogen anden fødende, indtil hun har erholdt Vejledning fra Embedslægen og har efterkommet dennes Ordre og Anvisninger. Udgifterne til de Desinfektionsmidler, som det er paalagt Jordemoderen at anvende i deres Praksis, og til de Desinfektionsforanstaltninger, som paabydes en Jordemoder af Embedslægen, eller som godkendes af denne, udredes af vedkommende Amts- eller Bykommune. Det bemærkes herved, at en til Praksis berettiget Jordemoder uden Recept paa Apoteket kan faa udleveret flydende Fenol i Blandinger af større Styrke end 5 pCt. og Sublimattabletter à 50 ctg, dog kun naar hun afgiver en skriftlig Rekvisition, forsynet med hendes Underskrift og med Angivelse

af hendes Stilling og Bopæl samt Datum. Der bør ikke rekvireres Sublimattabletter til mere end ca. $\frac{1}{4}$ Aars Forbrug. Tabletterne skal opbevares i Apotekets Emballage i velafsaaset Gemme.

3. Hvis det foreliggende Sygdomstilfælde hos en Kvinde, Jordmoderen har betjent, hører til dem, som omfattes af Bestemmelserne i Lovgivningen om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse, kan Epidemikommisjonen under de i den nævnte Lovgivning indeholdte nærmere Bestemmelser forbyde Jordmoderen at praktisere. I saa Fald tilkommer der Jordmoderen Erstatning efter Epidemilovgivningens Regler, jfr. herved Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 §§ 16, 25 og 32.

4. Hvis Sygdomstilfældet hos en Kvinde, Jordmoderen har betjent, eller hos det nyfødte Barn er Barsel-feber eller anden smitsom Sygdom, som ikke omfattes af Epidemilovgivningens Bestemmelser, f. Eks. Rosen, Stivkrampe, Blæresygdom (Pemfigus), Forbulninger, Saarfeber, smitsom Øjenbetændelse, kan endvidere Embedslægen forbyde Jordmoderen at paatage sig nogen Fødselsforretning eller at betjene nogen Barselkvinde, indtil betryggende Desinfektion er gennemført, eller, hvis han finder det nødvendigt, give et saadant Forbud for et længere, bestemt begrænset Tidsrum. Et saadant Forbud fra en Kredslæges Side skal Jordmoderen nøje efterkomme, men hun har Krav paa, at Kredslægen straks indberetter til Amtslægen, hvilket Forbud han har nedlagt, og at Amtslægen meddeler, hvorvidt han godkender Kredslægens Forbud eller ændrer eller ophæver det. Den Afgørelse, som Amtslægen i saadanne Tilfælde træffer, skal Jordmoderen nøje overholde. Jordmoderen har i dette Tilfælde intet Krav paa Erstatning for Næringstab fra det offentliges Side.

5. Et Barn, som er angrebet af smitsom Sygdom, maa ikke anbringes i Pleje, uden at Plejeforældrene underrettes om, at Barnet er sygt, og om den dermed forbundne Smittefare.

§ 12.

1. Dersom den fødende skønnes at være angrebet af Syfilis, eller det er Jordmoderen bekendt, at den fødende har haft Udbrud af denne Sygdom, skal Jordmoderen anse Barnet for mistænkt for at være født med Sygdommen, selv om det ikke frembyder noget tydeligt Tegn herpaa. Et Barn, som skønnes at lide af Syfilis, eller som mistænkes for at lide af saadan Sygdom, maa under Strafansvar *ikke* gives til Brystet hos nogen anden Kvinde end dets egen Moder. Det er ligeledes under Strafansvar forbudt at anbringe et Barn, som vides eller formodes at lide af smittefarlig Kønssygdom — derunder gonorrhøisk Øjenbetændelse — i Pleje hos nogen, der ikke forud er underrettet om Sygdommen og dens Smittefarlighed; paa tilsvarende Maade er det forbudt at anbringe Barnet under Forhold, der udsætter andre Børn for Smitte.

2. Det er Jordmoderens Pligt at underrette Barnets Forældre om disse Regler og iøvrigt straks meddele Embedslægen, hvad hun har foretaget sig.

§ 13.

1. Hvis Jordmoderen selv angribes af smitsom Sygdom, maa hun ikke praktisere, forinden hun ved Lægeattest godtgør, at hun ikke kan antages at udbrede Smitte.

2. Det er Jordmoderens Pligt uopholdelig at anmelde eller at lade anmelde til Embedslægen ethvert Tilfælde af smitsom eller mistænkelig Sygdom, som opstaar i hendes Husstand.

3. Det kan i Henhold til Lovgivningen om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse af Epidemikommisjonen forbydes Jordmoderen at praktisere, naar smitsom Sygdom optræder i hendes Husstand, eller naar hun af andre Grunde vides at være eller maa antages at være smitteførende, indtil hun ved behørig Lægeattest godtgør, at hun ikke kan antages at udbrede Smitte. I saa Tilfælde tilkommer der hende Erstatning efter Epidemilovgivningens Regler, jfr. herved Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 §§ 16, 25 og 32.

4. Instruksens § 11, 4. Stykke, finder tilsvarende Anvendelse, hvis der opstaar smitsom Sygdom i Jordmoderens Hjem.

§ 14.

1. Jordmoderen maa ikke ubeføjet aabenbare, hvad hun i sin Virksomhed som Jordmoder kommer til Kundskab om; hun maa ikke udspørge den svangre eller fødende om, hvem der er Fader til hendes Barn.

2. Faar Jordmoderen Formodning om, at en Forbrydelse er forøvet eller tilsigtet, er det hendes Pligt — som Regel gennem Embedslægen — at gøre Politiet bekendt med sin Formodning og de Grunde, hvorpaa hun støtter den.

3. Kaldes Jordmoderen til en Kvinde, som nylig har født uden Vidners Tilstedeværelse, skal hun, hvis Barnet er dødt eller ikke forefindes, straks anmelde dette for Politiet, eventuelt gennem Embedslægen.

§ 15.

1. Hvis en Jordmoder agter at optage svangre, fødende og Barselkvinder med deres spæde Børn i sit Hus, skal hun, forinden hun modtager nogen saadan, ansøge Kredslægen (Stadslægen) om Godkendelse af Hjemmet som egnet dertil. Naar Hjemmet er godkendt, staar det under Embedslægens Tilsyn, og han har Ret til paa enhver Tid og ved enhver Lejlighed at tage Hjemmet i Øjesyn for at forvise sig om, at de for Godkendelsen stillede Betingelser opfyldes. Han kan til enhver Tid tage den givne Tilladelse tilbage, hvis han skønner, at Hjemmets Forhold eller Jordmoderens Virksomhed gør det nødvendigt.

2. Jordmoderen maa ikke modtage nogen svanger eller fødende Kvinde i sit Hus, før hun har faaet en ikke 4 Dage gammel Lægeattest om, at den paagældende Kvinde ikke lider af smitsom Sygdom, og at saadan Sygdom heller ikke findes i hendes Hjem. Hun skal skriftlig anmelde til Embedslægen, hver Gang en svanger eller fødende Kvinde modtages i Hjemmet, og ligeledes anmelde, naar nogen atter forlader Hjemmet. Hun skal iøvrigt gøre de samme Optegnelser og Anmeldelser vedrørende de i hendes Hjem indtræffende Fødsler, som hun ellers er forpligtet til.

3. Ethvert Febertilfælde hos Barselkvinder og ethvert Sygdomstilfælde hos de spæde Børn (særlig Øjensygdom, Blæresygdom (Pemfigus) og Stivkrampe), som opstaar i Jordmoderens Hjem, skal straks anmeldes til Embedslægen, og Læge skal straks hentes. Undladelse af at opfylde denne Pligt vil uvægerlig have til Følge, at Tilladelsen til at optage svangre og fødende i Hjemmet tilbagekaldes.

§ 16.

1. Enhver Jordmoder er forpligtet til at føre nøjagtig Bog over alle de Fødsler, ved hvilke hun yder sin Hjælp. Hun skal nøje mærke sig de Omstændigheder, der er af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Udviklingsgrad, og særlig foretage nøjagtig Vejning og Maaling af Barnet. Hun skal paa Stedet opskrive de saaledes udfundne Tal samt de øvrige Oplysninger, der er nødvendige ved Førelsen af den af Sundhedsstyrelsen autoriserede Protokol. I denne skal Jordmoderen, snarest efter at hun er kommet hjem fra vedkommende Forretning, indføre en Beretning om enhver Fødsel, ved hvilken hun har ydet Tjeneste, ved at udfylde alle de Rubrikker i Protokollens Skema, som hun kan udfylde paa dette Tidspunkt; senere skal hun udfylde de øvrige Rubrikker.

2. Jordmoderen kan ikke nægte i sin Protokol at indføre Beretning om en Fødsel, ved hvilken en Læge, men ingen Jordmoder har ydet Fødselshjælp. Hun skal forlange, at Meddelelsen om en saadan Fødsel tilstilles hende skriftlig, og denne Meddelelse vedlægges da Protokollen som Bilag. For Ulejligheden ved hver saadan Protokolltilførsel er Jordmoderen berettiget til af vedkommende Læge at forlange en Godtgørelse af 2 Kr.

3. Naar det forlanges af nogen, der har retlig Interesse deri, skal hun ved Udfyldelse af det dertil bestemte Skema give en nøjagtig Udskrift af Protokollens Oplysninger om det Barn eller de Børn, hvorom der forlanges Oplysning. For en saadan Udskrift er hun berettiget til af Rekvirenten af Attesten at kræve et Gebyr af 1 Kr. for hver Fødsel.

4. Hvis en Domstol, Politiet eller Anklagemyndigheden forlanger Afskrift af, hvad der er anført i Protokollen om et Barn, ved hvis Fødsel en Læge, men ingen Jordmoder har assisteret, kan Jordmoderen sende vedkommende Myndighed selve Lægens Meddelelse, efter at hun har indført Oplysningerne i Protokollen.

5. Naar Protokollen er udskrevet, afleveres den til Embedslægen, idet Jordmoderen rekvirerer en ny Protokol.

§ 17.

1. Enhver Jordmoder skal gøre Anmeldelse til vedkommende Sognepræst eller til Præsten ved den anerkendte Menighed udenfor Folkekirken, til hvilken den fødende hører, om ethvert levendefødt Barns Fødsel, ved hvilken hun har gjort Tjeneste, selv om Barnet er født saa meget før Tiden, at det ikke anses for levedygtigt (levendefødt Abort); jfr. herved ogsaa § 8, 2det Stykke i Slutningen. Til Anmeldelsen benyttes en dertil særlig anordnet Blanket, hvoraf en passende Beholdning faas udleveret hos Embedslægen. *I de sønderjydske Landsdele* sker Anmeldelsen til Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted.

2. Den udfyldte Blanket leveres til vedkommende Præst eller Personregisterfører inden en Uge efter Fødslen. Den kan enten afleveres personligt eller ved paalideligt Bud eller sendes med Posten, stilet til vedkommende Tjenestemand (Sognepræsten for N. N. Pastorat, Præsten ved N. N. Kirke, Personregisterføreren i N. N. — Personnavn anvendes ikke —); i sidstnævnte Tilfælde anvendes den dertil bestemte, paa lukket Brevkort trykte Blanket.

3. At Jordmoderen opfylder den Pligt, hun efter § 8 har til at minde Forældrene om, at de skal anmelde Fødslen, fritager hende ikke for at opfylde den hende selv ved nærværende Paragraf paalagte Anmeldelsespligt.

§ 18.

1. En Jordmoder, der har gjort Tjeneste ved Fødslen af et levendefødt Barn uden for Ægteskab, skal endvidere gøre Anmeldelse til Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling, Børneværnskantoret) i den Kommune, hvor Fødslen er foregaaet. Til Anmeldelsen benyttes en dertil særlig anordnet Blanket, hvoraf en passende Beholdning kan faas udleveret hos vedkommende Børneværnsudvalg.

2. Den udfyldte Blanket leveres til Børneværnsudvalget inden 3 Dage efter Fødslen. Den kan enten afleveres personligt eller ved paalideligt Bud eller sendes med Posten; i sidstnævnte Tilfælde anvendes de dertil bestemte frankerede Konvolutter, hvoraf en passende Beholdning kan faas udleveret hos Embedslægen.

3. Barnets Moder er under Strafansvar pligtig at give Jordmoderen de Oplysninger, som udkræves til Afgivelsen af Anmeldelsen.

§ 19.

1. Om Fødsel af dødfødte Børn 2: Børn, der kommer til Verden efter 28. Svangerskabsuge uden efter Fødslen at give Livstegn fra sig, skal Jordmoderen affatte en Beretning ved at udfylde Rubrikkerne i det for saadan

Dødsanmeldelse anordnede Skema, hvoraf en passende Beholdning kan erholdes udleveret hos Embedslægen.

2. Hvis Fødslen har fundet Sted i København eller paa Frederiksberg, skal Jordmoderen paalægge de paagældende at sørge for, at den nævnte Dødsanmeldelse — sammen med den nedenfor omtalte Læge-Dødsattest — afleveres til Begravelseskontoret i København, henholdsvis paa Frederiksberg. Udenfor København og Frederiksberg (bortset fra de sønderjydske Landsdele) skal Dødsanmeldelsen afleveres til Stedets Sognepræst, eller, hvis den fødende tilhører et anerkendt Trossamfund udenfor Folkekirken, for hvilket der er anerkendt Præst eller Forstander for Stedet, til vedkommende Præst eller Forstander. I de sønderjydske Landsdele skal den af Jordmoderen udfærdigede Dødsanmeldelse ligeledes afleveres til Stedets Sognepræst eller, hvis den fødende tilhører et anerkendt Trossamfund uden for Folkekirken, for hvilket der er anerkendt Præst eller Forstander for Stedet, til vedkommende Præst eller Forstander. Jordmoderen er derhos pligtig til at anmelde Fødslen af et dødfødt Barn senest den følgende Søgnedag for Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted, for ægtefødte Børns Vedkommende dog kun, saafremt Faderen er død eller forhindret i at foretage Anmeldelsen.

3. Aborter 3: Fostre, der er kommet til Verden før Udgangen af 28. Svangerskabsuge uden efter Fødslen at have givet Livstegn fra sig, anmeldes ikke.

4. Paa Landet træder en saadan Anmeldelse af et dødfødt Barn i Stedet for Dødsattest udstedt af Læge eller Ligsynsmænd; opstaar der Formodning om, at Barnets Død skyldes Forbrydelse eller Ulykkestilfælde, skal Jordmoderen uopholdelig gøre Indberetning herom til Politimesteren, eventuelt gennem Embedslægen, og hun maa da ikke udfærdige Dødsanmeldelsen, forinden Politimesteren har tilkendegivet, at der fra hans Side intet er til Hinder derfor. I København, Frederiksberg, Købstæderne, Marstal og de sønderjydske Flækker skal der foruden Jordmoderens Anmeldelse tillige foretages Ligsyn af en Læge og udfærdiges Dødsattest af denne; herom bør Jordmoderen give Forældrene (den ugifte Moder) fornøden Underretning. Hvis Barnet har levet, om end nok saa kort Tid efter Fødslen, skal der altid foretages Ligsyn og udstedes Dødsattest enten af Ligsynsmænd eller Læge, selv om Fødslen er foregaaet paa Landet; i saadanne Tilfælde skal Jordmoderen anmelde Fødslen, men hun maa ikke udfærdige Dødsanmeldelse.

§ 20.

1. Jordemødre, der ikke har nogen offentlig Ansættelse, er berettigede til for de Forretninger, som de udfører, at fordrø den Betaling, hvorom de kan enes med vedkommende.

2. Saafremt en Jordemoder har truffet Aftale om at betjene en Barselpatient, der ikke er Medlem af en anerkendt Sygekasse, men ikke inden 4 Uger efter Fødslen trods bevisligt Paakrav (ved Regning i anbefalet Brev, Postopkrævning eller lignende) har modtaget Betaling for ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Moder og Barn fra den, hvem Betalingspligten paahviler, er hun berettiget til ved Henvendelse til det sociale Udvalg (i København Magistraten) i den Kommune, hvor Fødselshjælpen blev ydet, at faa Beløbet udbetalt, dersom Kravet rejses inden 3 Maaneder efter Fødslen. Kommunen skal i saa Fald dog kun tilsvare den for Personer, hvem det sociale Udvalg i Trangstilfælde tilstaar fri Jordemoderhjælp, fastsatte Mindestbetaling.

3. Jordemødres Krav for det foregaaende og det løbende Kalenderaar nyder Fortrinsret i Konkursboer og i Dødsboer, hvor Gældsansvar ikke overtages af Arvingerne.

4. Jordemødres Udgifter ved de særlige Pligter, der er paalagte dem, saasom at føre Dagbog over Virksomheden, afgive Fødselsanmeldelser og lignende, derunder indbefattet Udgifterne til Anskaffelse af de til saadant Formaal fornødne Protokoller, Skemaer, Papir og Porto, udredes af Statskassen. De kommunale Kasser betaler Jordemødrene Befordringsgodtgørelse for Rejser til Jordemoderkonferencer.

Kapitel II. Regler gældende for Distriktsjordemødre.

§ 21.

1. Foruden de alle Jordemødre paahvilende, i Kapitel I omhandlede Pligter og Rettigheder har Distriktsjordemødrene de i nærværende Kapitel angivne særlige Pligter og Rettigheder.

2. En Distriktsjordemoder er altid forpligtet til, hvis hun ikke er forhindret ved en anden Fødselsforretning eller er syg, straks at komme til enhver fødende, til hvilken hun hentes, indenfor sit Distrikt eller i et Nabodistrikt, hvis Distriktsjordemoder i Øjeblikket er forhindret ved Fødselsforretning eller pludselig er bleven syg eller er bortrejst, forudsat at Kaldelsen opfylder de i § 6 anførte Krav.

3. En Distriktsjordemoder har intet Krav paa at betjene fødende indenfor Distriktet. Det er ikke en Distriktsjordemoder forment at paatage sig Praksis i et andet Distrikt end hendes eget, naar kun hendes Forretninger i dette ikke tilsidesættes.

4. En Distriktsjordemoder maa, medmindre hun er kaldet i Praksis, ikke rejse bort fra sit Distrikt ud over et Døgn uden at have anmeldt det for Kredslægen og faaet dennes Tilladelse dertil. Ønsker hun længere Tids Ferie end en Uge, skal hun i Tide gennem Kredslægen søge den Myndighed, der har ansat hende, om Tilladelse

dertil, saa at der kan træffes Bestemmelse om, hvorledes hendes Forretninger skal besørges under hendes Fraværelse.

5. Hun skal paa sin Bolig have et tydeligt Skilt, som viser, at Distriktsjordemoderen bor der, samt en paa passende Sted anbragt Natklokke, som virker godt og sikkert, og hvis Trykknop eller Haandtag maa være let at finde, selv i Mørke. Distriktsjordemoderens Telefon skal være anbragt saaledes og være forsynet med en saadan Alarmklokke, at Kaldelsen ogsaa kan høres om Natten. Der skal altid i en Distriktsjordemoderens Hjem være nogen til Stede, der kan give Besked om, hvor hun er at finde; kun i Undtagelsestilfælde kan det tillades hende at angive dette ved et iøjnefaldende og tydelig læseligt Opslag paa Døren eller i et Vindue.

§ 22.

En Distriktsjordemoder er forpligtet til at nøjes med den fastsatte takstmæssige Betaling for at betjene fødende; dog maa hun gerne modtage højere Betaling, hvis den tilbydes hende frivillig og godvillig, men det er hende strengt forbudt selv at forlange en saadan højere Betaling. Har hun velbegrunnet Formodning om, at en betalingspligtig opgiver sine Indtægter mindre, end de virkelig er, kan hun henvende sig til den Myndighed, der har ansat hende, med Oplysning om, hvorpaa hun støtter sin Formodning, og med Anmodning om, at den, om fornødent efter hos Ligningsmyndighederne at have søgt nærmere Oplysning, vil fastsætte den hende tilkommende Betaling. En Distriktsjordemoder har iøvrigt den i § 20, 2det Stykke, omtalte Adgang til at forlange sin Betaling udredt gennem det sociale Udvalg, men hun har tillige Udpantningsret for de hende tilkommende takstmæssige Betalinger.

§ 23.

1. Foruden den for de enkelte Forretninger af Indenrigsministeren fastsatte Mindstebetaling erholder en Distriktsjordemoder fast Løn af det offentlige.

2. Lønnen er ved Lov Nr. 246 af 23. Juni 1920 fastsat til mindst 700 Kr. aarlig, stigende med et Alderstillæg af 100 Kr. hvert 3die Aar indtil 1000 Kr. Foruden denne Minimalløn tilkommer der Distriktsjordemoderen et Tillæg, der fastsættes i Overensstemmelse med Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Lønnen med Alderstillæg og det fornavnte Tillæg i Henhold til Tjenestemandslovens § 92 udredes af vedkommende kommunale Kasse mod delvis Refusion af Statskassen. Jordemoderens Tjenestealder regnes fra den første Ansættelse i en Distriktsjordemoder- eller Reservejordemoderstilling, idet afbrudte Perioder derved kan lægges sammen.

3. Desuden tillægges der en Distriktsjordemoder passende fri Bolig eller en af Amts- eller Byraad fastsat Godtgørelse, for hvilken en saadan Bolig kan lejes, og saa vidt muligt Telefon. Vedligeholdelse af Boligen og Udredelse af de Boligen paahvilende Skatter er Jordemoderen uvedkommende.

4. Jordemoderen faar ligeledes uden Betaling udleveret de nødvendige Instrumenter og Apparater samt Kasser, Tasker eller lignende til Opbevaring og Transport af disse. Instrumenternes og Apparaternes Art og Antal fastsættes af Amtet efter Indstilling af Amtslægen; deres Vedligeholdelse bekostes af de kommunale Kasser. Det er Distriktsjordemoderens Pligt at holde de Instrumenter og Apparater, som hun ved sin Tiltrædelse erholder udleverede, rene og i Orden og at behandle dem med al mulig Skaansomhed og Omhu. Ved sin Afskedigelse eller Flytning skal hun aflevere dem i rengjort Stand.

5. Den en Distriktsjordemoder tillagte faste Løn skal udredes i kontante Penge og maa ikke for nogen Dels Vedkommende ydes i Form af Jordlod eller nogen Art Naturalydelse. I saadanne Distrikter, hvor Fødslernes Antal er særlig ringe, yder Staten et Tilskud til den faste Løn af indtil 400 Kr. aarlig. Hvilke Distrikter der omfattes af denne Bestemmelse, og hvor stort Tilskuddet til det enkelte Distrikt vil blive, fastsættes af Indenrigsministeren for 5 Aar ad Gangen efter Indstilling af vedkommende Amsraad eller Byraad. Dette Tilskud medregnes ikke ved Beregningen af den en Distriktsjordemoder tilkommende Pension.

6. Der kan ved en Distriktsjordemoderens Ansættelse fastsættes en Opsigelsesfrist; hvor ingen saadan er aftalt, antages Forholdet fra begge Sider at kunne opsiges med 3 Maaneders Varsel til den 1ste i en Maaned. Opsigelsesfristen gælder dog ikke, hvis hun forflyttes til en anden Distriktsjordemoderstilling.

§ 24.

1. Ingen kan faa Ansættelse som Distriktsjordemoder, forinden det ved Lægeattest, der ikke er ældre end 3 Maaneder, er godtgjort, at vedkommende ikke lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunge eller Strubehoved, medmindre hun umiddelbart forud var ansat i en saadan Stilling og ved sin Ansættelse i denne har tilvejebragt en saadan Attest.

2. Naar en Distriktsjordemoder har naaet en Alder af 65 Aar, kan hun forlange sin Afsked med Pension, og naar hun har naaet en Alder af 70 Aar, bliver hun at afskedige med Pension. For saa vidt hun er ansat efter 1. April 1915, taber hun i begge Tilfælde Retten til at praktisere inden for det Distrikt, hvor hun sidst har været ansat, eller i de tilgrænsende Distrikter.

3. Pensionens Størrelse beregnes efter det Antal Aar, i hvilke hun har haft Ansættelse, og efter Reglerne i Lov Nr. 489 om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 §§ 54—56 og 60—63 af det Beløb, som frem-

kommer ved Sammenlægning af 1) Grundløn, 2) Alderstillæg, 3) Friboligens af Indenrigsministeren anslaaede Værdi eller den nydte Boliggodtgørelse og 4) en Sum, som svarer til 2 Kr. for hver Fødsel, ved hvilken Jordemoderen aarlig har ydet sin Tjeneste, idet Fødselsantallet beregnes efter Gennemsnittet for de sidste 5 Kalenderaar og ikke maa overstige 100; Pensionen maa dog ingensinde andrage over 1300 Kr. eller under 600 Kr. aarlig. Til Pensionen føjes et Tillæg, hvis Størrelse fastsættes efter Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Naar en Distriktsjordemoder afskediges paa Grund af, at hun lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunge eller Strubehoved, faar hun i Pension $\frac{2}{3}$ af den Tjenesteindtægt, hun oppebærer ved sin Afsked. Pensionen med fornævnte Tillæg udredes af vedkommende kommunale Kasse mod delvis Refusion af Statskassen.

4. Iøvrigt kan en Distriktsjordemoder afskediges af den Myndighed, der har ansat hende, naar der ydes hende den hende tilkommende Pension. Ansættes en saaledes afskediget Distriktsjordemoder paany i den samme eller en anden Bestilling, bortfalder den hende tillagte Pension, men hun har Krav paa Alderstillæg i Forhold til det Antal Aar, i hvilke hun har haft Ansættelse.

5. Gør en Distriktsjordemoder sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, eller viser hun sig iøvrigt uværdig til sin Stilling, kan den ansættende Myndighed afskedige hende uden Pension, ligesom den kan suspendere hende naar som helst, naar den finder det paakrævet.

6. Anser en Distriktsjordemoder sig forurettet ved en af vedkommende kommunale Myndighed truffen Bestemmelse om hendes Forhold, saasom om den hende tillagte Løn, Bolig, Boliggodtgørelse eller Pension, kan hun indbringe Spørgsmaalet for Indenrigsministeren. Herved sker dog ingen Indskrænkning i den Ret, Jordemoderen maatte have til at indbringe Sagen for Domstolene.

Kapitel III. Regler gældende for Reservejordemødre.

§ 25.

1. I hvert Amt ansættes en eller to Reservejordemødre, som lønnes med mindst 300 Kr. aarlig samt med et fast Beløb af 6 Kr. for hver Dag, Reservejordemoderen gør Tjeneste. Foruden denne Minimalløn tilkommer der Reservejordemoderen et Tillæg, der fastsættes i Overensstemmelse med Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Lønnen med fornævnte Tillæg udredes af Amtsfonden. En Reservejordemoder er ikke berettiget til Pension.

2. En Reservejordemoders Pligt er efter Ordre at udføre Arbejdet for Distriktsjordemødre i Amtet i Tilfælde af en saadans Sygdom, Suspension, Fraværelse paa Repetitionskursus, Ferierejser eller lignende, uden at Distriktsjordemoderen derved mister noget af sin Løn.

3. En Reservejordemoder faar, naar hun saaledes virker som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, foruden de nævnte 6 Kr. daglig, de to Trediedele af Betalingen for de Forretninger, som hun udfører for Distriktsjordemoderen, men skal afgive den sidste Trediedel af den nævnte Betaling til denne. Hvis en Reservejordemoder beordres til at udføre en Distriktsjordemoders Forretninger under Vakance i et Distrikt, faar hun dog selv hele den modtagne Betaling for de Forretninger, hun udfører.

4. En Reservejordemoder skal have Bopæl paa det Sted, som Amtet bestemmer. Naar hun ikke er beordret til Tjeneste som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, er hun at betragte som privat praktiserende Jordemoder. Hun skal til enhver Tid være rede til at begive sig til det Sted i Amtet, hvortil hun beordres.

5. Rejseudgifterne skal efter Regning godtgøres hende af Amtsfonden, og der skal, naar hun virker som Stedfortræder, anvises hende passende Bopæl enten i vedkommende Distriktsjordemoders Bolig, hvor hun da maa yde Betaling for sin Kost, eller paa andet passende Sted i Nærheden. Naar hun virker som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, skal dennes Instrumenter og Apparater staa til hendes Disposition, medmindre Amtet har forsynet hende selv med saadanne.

6. Hun har Ret og Pligt til at benytte vedkommende Distriktsjordemoders Protokol, Skemaer og Blanketter.

7. Iøvrigt gælder Bestemmelserne i Kapitel II ogsaa for Reservejordemødre, naar de er i Virksomhed som Distriktsjordemødre.

Kapitel IV. Strafbestemmelser.

§ 26.

1. Overtrædelser af de i denne Instruks givne Bestemmelser straffes, for saa vidt de ikke ifølge den almindelige Lovgivning medfører strengere Straf, med Bøder.

2. Sagerne behandles som Politisager, medmindre der i det enkelte Tilfælde i Mindelighed træffes en Ordning, hvorefter Jordemoderen betaler en hende af vedkommende Amtslæge paalagt Bøde af passende Størrelse.

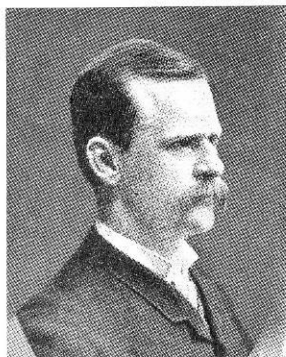
Denne Instruks træder i Kraft den 1. April 1934; samtidig bortfalder Instruks for samtlige til Praxis berettigede Jordemødre af 20. April 1921 med Ændringer.

Indenrigsministeriet, den 9. Marts 1934.

P. M. V.
Ulrich.

Winther,
Fm.

TIDSSKRIFT FOR JORDEMØDRE AF EMILIE BEKKER

Theodor Begtrup Hansen.
Dr. med.

Det første Nummer af „Tidsskrift for Jordemødre“ udkom i Oktober 1890, redigeret og udgivet af Dr. med. *Theodor Begtrup Hansen*, f. 10. Juni 1852, død 23. December 1897. Dr. *Th. B. Hansen*, som efter at have været Kandidat og klinisk Assistent var Reservelæge paa Stiftelsen fra 1887 til 1890, havde der set hvilken Betydning et fagligt Tidsskrift vilde kunne faa for Jordemødrene, og det Program, hvormed Dr. *Th. B. Hansen* aabner Tidsskriftets Spalter, kan endnu gælde som Udtryk for, hvad Tidsskriftet gerne skulde være for Jordemødrene. Dr. *Hansen* skriver: „Det er en almindelig Klage blandt de yngre Jordemødre, at de fra det Øjeblik, de forlader Fødselsstiftelsen, ikke med deres bedste Vilje kan udvide deres Kundskaber ved Læsning. Med Undtagelse af Lærebogen, som gennemgaas med dem paa Stiftelsen, findes for Tiden paa det danske Sprog intet Skrift, som er beregnet paa at være Jordemødrene til Nytte i faglig Henseende. Det er Erkendelsen af dette Savn, som har foranlediget Udgivelsen af nærværende Tidsskrift. Hensigten med dette er altsaa først og fremmest at udvide Jordemoderens faglige Kundskaber og holde dem vedlige, som hun mer eller mindre sikkert har erhvervet sig i Læretiden. Maalet skal søges naact ved Afhandlinger om Fødsel og Barselseng, om det spæde Barns Pleje og dets Sygdomme samt om de Kvindesygdomme, som Jordemoderen særlig kan komme i Berøring med i sin Virksomhed. Det vil ogsaa blive forsøgt at skaffe Bidrag vedrørende den almindelige Sundhedslære.

Men foruden dette rent faglige Formaal har Tidsskriftet ogsaa et andet, nemlig at bidrage til at udvikle Standsinteresser. Jordemødrene har kun meget lidt med hinanden at gøre, som Regel ved den ene ikke, under hvilke Vilkaar den anden lever, og hvorledes hun arbejder. Foreningslivet spiller hidtil en ringe Rolle blandt Jordemødrene og kun inden for meget snævre Grænser; naar saa tilmed Standen intet Tidsskrift har, kunne Medlemmerne saa at sige intetsteds faa hinanden i Tale, Følgen er derfor ogsaa, at Jordemødrene intet lærer af hinanden og ingen Indflydelse have paa deres egne Sager, ja saa godt som aldrig udtale sig om disse; og der maa dog sikkert være adskilligt, som de med Rette kunne ønske anderledes, og det saavel i Henseende til deres praktiske Virksomhed som til deres økonomiske Vilkaar. Det skal derfor ogsaa fremhæves som i høj Grad ønskeligt, at Jordemødrene ikke lader sig nøje med at være Bladets Læserinder, men selv yde Bidrag af faglig eller kollegial Interesse.“

Iste Nummer indeholdt forøvrigt et „Forord“ af Prof. *Stadfeldt* med Ønske om, at Tidsskriftet „maa bidrage til at hæve den for mig saa kære Jordemoderstand til den Anseelse, som den i sin Helhed fortjener“. Af Overjordemoder Fru *Wegner* Meddelelse om to Tilfælde af Omkrængning af Livmoderen. Hede Udskylninger som blodstillende, af Dr. *Th. B. Hansen*. To ministerielle Skrivelser om Kørsel efter Jordemødre, hvori et Sogneraad faar Tilhold om ikke at nægte fri Jordemoderkørsel til en Husmand, som kun har en Hest, da Jordmoderen skal hentes med 2 Heste, et andet faar at vide, at Jordmoderen ikke behøver at tage med hvis hun hentes i en Vogn, der kun er forsynet med et Agebrædt. Endnu i Tidsskriftet for 1ste November 1934, 44 Aar senere, findes en Klage over et Sogneraad, som har nægtet at betale Befordring til Jordemoderkørsel; man forundres over, at Autoriteterne Aar efter Aar vil have Ulejlighed med Skrivelser frem og tilbage om denne saa ofte paatalte Sag, da man dog skulde synes, at der maatte kunne findes en rationel Løsning paa dette Spørgsmaal.

I Indholdsfortegnelsen for første Aargang ser man, at Dr. *Th. B. Hansens* Appel til Jordemødrene om ikke alene at være Læserinder, men ogsaa Medarbejdere, i nogen Maade bliver efterfulgt, idet der findes 11 Meddelelser fra Praksis og 7 andre Steder, hvor Jordemødre tager Ordet i forskellige Spørgsmaal. Forøvrigt er der belærende Artikler af Redaktøren og forskellige andre Læger; med Vemod ser vi ældre Jordemødre her for første Gang i Tidsskriftets Spalter senere Professor, daværende Dr. med. *Leopold Meyers* Navn.

Rubrikken Foreningsmeddelelser indskrænker sig til to Meddelelser fra Understøttelsesforeningen „København og Omegn“, et Par Indlæg om Muligheden for at faa dannet enten lokale Foreninger eller en almindelig dansk Jordemoderforening, og i Aargangens sidste Nummer Meddelelse fra Distriktsjordemoder *N. A. Wollesen*, Holstebro, om et Møde, hvor Distriktslægen og otte Jordemødre d. 31. Juli 1890 dannede Landets første Forening. — I de seks Aar, Dr. *Th. B. Hansen* udgiver og redigerer Tidsskriftet, fortsættes i det Spor, første Aargang angiver; de Navne, der stadig gaar igen i Indholdsfortegnelserne, er Prof. *Stadfeldt*, *Leopold Meyer*, Redaktøren, Dr. *Ingerslev*, i 1894 kommer Korpslæge, Dr. *Gordon Norrie* med en Artikel, som strækker sig gennem mange Numre, om „Jordemodervæsenets Udvikling i Danmark“, 1895 træffer vi første Gang Prof. *Joh. Kaarsbergs* Navn. De Jordemødre, hvis Navne findes i Indholdsfortegnelserne i disse Aar, er Distriktsjordemødrene Fru *Kastrup*, Fru *M. Andersen*, Fru *Wollesen*, Frk. *Hogsbro* og flere andre, det er stadig de samme Navne, som kommer igen Gang paa Gang.

Den 23. Decbr. 1897 afgik Dr. *Th. B. Hansen* ved Døden efter faa Dages Sygeleje. Jordemødrenes mangeaarige Lærer Dr. med. *E. Ingerslev* slutter de Mindeord, som fra hans Haand findes i Januar-Nummeret 1897, saaledes: Hastig at glemmes er de flestes Lod, men jeg tror, *Th. B. Hansens* Navn længe vil bevares i en lys og smuk Erindring, og det ikke mindst indenfor den Kreds, til hvem disse Ord om ham er rettede, Landets Jordemødre, for hvis Vel og Virksomhed han levede og tog Del, om hvem hans sidste Feberfantasier drejede sig, og for hvem han ved dette Tidsskrift har sat sig et Minde, som vi alle vil holde højt i Ære. Ogsaa flere

Jordemødre skriver taknemmeligt og smukt om, hvad de skylder Dr. *Th. B. Hansen*, saaledes Distriktsjordemoder Fru *Marie Nielsen*, Lindbjerg, som i Tidsskrift for Februar 1897 omtaler et Besøg, hun og to Kolleger gjorde hos ham, efter at de som Medlemmer af en Deputation i 1892 havde overrakt et Andragende til Regering og Rigsdag om Kaarforbedring. "Det var for mig," skriver Fru *Nielsen*, „som fandt jeg en Ven, jeg kunde se op til, og som delte Syn og Tanke med mig, og efter den Tid forekom det mig, at hvert Nr. af Tidsskriftet bragte en Hilsen til mig fra denne Ven“.

En Kreds af Jordemødre med Fru *Martha Paulsen*, København, og Frk. *Hanne Pedersen* København, som Kasserere samler ind til en Mindegave til Fru *Th. B. Hansen* med følgende Ord (Tidsk. Marts 1897): „Undertegnede er traadte sammen i det Øjemed at opfordre vore Standsfæller til at yde Bidrag til en Erindringsgave om Dr. *Th. B. Hansen*. Vi gør det i den Overbevisning, at mange med os deler den Tanke, at Dr. *Hansen* ved at stifte dette Tidsskrift og lede det saa dygtigt har udrettet et stort Arbejde for os, og ikke blot derved, men ved sin

Vilhelm Lauritzen.
Dr. med.

Iver for vor Virksomhed og vore Interesser gjort sig i høj Grad fortjent til vor Taknemmelighed. Som et synligt og værdigt Udtryk for denne har vi tænkt os at sende hans Hustru en Erindringsgave i Form af hans Billede.“

Opfordringen er underskrevet: *K. M. Larsen*, Svendborg, *Kirstine Lorentzen*, Aarhus, *Marie Nielsen*, Lindbjerg, *Andrea Olsen*, Hillerød, *Martha Paulsen*, København, *Hanne Pedersen*, København, *N. A. Wollesen*, Holstebro.

Det sidste Bidrag til Tidsskriftets Indhold fra Dr. *Th. B. Hansens* Haand er skrevet kort før hans sidste Sygeleje; det er en smuk Nekrolog over Professor *Stadfeldt*, og findes i Nummeret for Januar 1897, det samme Hefte, som bragte Meddelelsen om hans egen Død.

* * *

Dr. med. *Wilh. Lauritzen* blev næste Udgiver og Redaktør. Lægeeksamen tog Dr. *Lauritzen* i Januar 1883; han ansattes i Marts 1886 paa Fødselsstiftelsen, hvor han blev i næsten 3 Aar, først som fast Kandidat, derpaa som klinisk Assistent. 1891—94 var han Reservelæge ved en af de medicinske Afdelinger paa Frederiks Hospital og derpaa, Oktober 1894 til November 1896, Reservelæge paa Fødselsstiftelsen. Doktorgraden tog han i 1891 med en Afhandling om Tvillinger. I November 1903 blev han Professor *Ingerslevs* Efterfølger som Lærer ved Jordemoderskolen.

Ved Overtagelsen af Tidsskriftet skrev Dr. *Lauritzen* i Nummeret for Februar 1897: „I Løbet af de 6—7 Aar, dette Tidsskrift har bestaaet, har det fundet en saadan Tilslutning

indenfor Jordemoderstanden og været til saa megen Nytte for denne, at Betimeligheden af dets Fremkomst derved er godtgjort. Det er vort Haab, idet vi overtager Redaktionen af Bladet, at det skal lykkes os yderligere at befæste dets gode Position. Tidsskriftet vil blive ledet efter samme Plan som tidligere med det dobbelte Formaal at vedligeholde og udvide de Kundskaber, som Jordemoderen bringer med sig fra Skolen paa Fødselsstiftelsen, og at udvikle Standsinteresserne.

Meget kærkomment vilde det være, om Jordemødrene efter en større Maalestok end før leverede Bidrag til Bladet. Det er endnu kun en lille Kreds, som har følt sig opfordret til at gribe Pennen, og særlig synes der at være en vis Ængstelse tilstede for at give sig i Kast med faglige Emner. De vellykkede Forsøg, der i denne Retning er gjorte af forskellige, bør imidlertid være en Opfordring for andre til at følge efter; de vil hurtig indse Nytten deraf. Trods denne Opfordring er der i 1897 kun een Meddelelse fra Praksis, det er Fru *Marie Nielsen Hørup*, som skriver om „Et Foster — to Moderkager“, ellers er det Dr. *Lauritzen* selv, som præger denne Aargang dels ved egne Artikler, dels ved Oversættelser fra udenlandske Tidsskrifter; i Martsnummeret har dog Dr. *Gordon Norrie* en Artikel om „Nyfødte Børns Øjenbetændelse“, hvori Doktoren slaar til Lyd for Anvendelse af Drypning af de nyfødte Børns Øjne med 2 pCt. Helvedstensopløsning; han fortæller, at det i Sverige er paabudt „naar en Læge ikke udtrykkeligt forbyder det“, og at der paa Klinikkerne i Stockholm i 1894 blev behandlet 8000 Børn — deraf 99 med Øjenbetændelse —, medens der efter Drypningens Indførelse blev behandlet 12 000 Børn, og deraf kun 29 med Øjenbetændelse, procentvis altsaa en meget stor Nedgang.

Fra Ribe Stift meddeles Juni 1897 om et Andragende til Lovgivningsmagten om Forbedring af Distriktsjordemødrenes Kaar; det er underskrevet af tre Distriktsjordemødre: *Ane K. Pedersen*, Gørding, Ølgod, *Jette Pedersen*, Darum, *Maren Jensen*. De søger om at faa 350 Kr. i Pension efter 30 Aars Tjeneste med Tillæg af yderligere 50 Kr. for hver 5 Aar, saaledes at Pensionen efter 50 Aars Tjeneste kan blive 550 Kr. Distriktsjordemoder Fru *Marie Nielsen*, Frederikssund, har i August et Indlæg, „Bidrag til Diskussion om Forbedring af Distriktsjordemødrenes Kaar“; ingen andre udtaler sig om Spørgsmaalet.

1ste Juni 1897 meddeles, at Dr. med. *Leopold Meyer* er udnævnt til Professor ved Københavns Universitet og Overaccoucheur ved den kgl. Fødselsstiftelse. Trods Prof. *Meyers* store Arbejde inde paa Stiftelsen med Undervisning, saavel af Læger som af Jordemoderleverne, ser vi dog i de følgende Aargange, at han Gang paa Gang finder Tid til at belære Jordemødrene ogsaa i Tidsskriftets Spalter, og Jordemødrene faar deraf Forstaaelsen af, at hans Interesse følger dem fra Skolen ud i Livet. Ogsaa Overjordemoder Fru *Wegners* Navn finder vi i disse Aar i Tidsskriftets Indholdsfortegnelse. Blandt de Læger, som under Dr. *Lauritzen*s Redaktion giver Bidrag til Tidsskriftets Indhold, træffer vi efterhaanden de betydeligste Navne indenfor dansk Fødselsvidenskab: Lærer ved Jordemoderskolen Professor *Ingerslev*, Professor *Johs. Kaarsberg*, Dr. med. *Esmann*, Dr. med. *Muus*, og flere, ligeledes Professor *Monrads* og andre Lægers Artikler om forskellige faglige Spørgsmaal. Antallet af Meddelelser fra Praksis er lavest i 1906, hvor der kun er een; det er Frk. *Sigrid Mathiessen*, København, som fortæller om et „Tilfælde af overraskende Fødsel“, — højest i 1909, hvor der er 14. December 1902 træffer vi i denne Rubrik første Gang Frk. *Lützhaft-Petersens* Navn; hun meddeler om „Besværighed ved et macereret Barns Fødsel“; forøvrigt er der Meddelelser i disse Aar fra Distriktsjordemoder Fru *M. T. Nielsen*, Fru *Tagea Nielsen*, Fru *Hanne Larsen*, Fru *Bondesen*, Fru *Nielly Juul* og flere.

Om Jordemødrenes økonomiske Kaar skriver Distriktsjordemoder Fru *Hanne Larsen* i August 1901: „Hvorledes kan Distriktsjordemødrene faa deres Kaar forbedret“, et Indlæg, som den Dag i Dag er lige saa aktuelt som ved dets Fremkomst. Fru *Larsen* mener ikke det paa det Tidspunkt kan nytte at gaa til Regering og Rigsdag, men anbefaler, at Foreningerne

Landet over gennem Artikler i de lokale Blade søger at gøre Befolkningen opmærksom paa Misforholdet mellem Tjeneste og Løn. Forskellige andre økonomiske Spørgsmaal bringes Tid efter anden paa Bane: Taksterne, de pr. pr. Jordemødres Honorarer, og gentagne Gange det evindelige Kørselsspørgsmaal. Fru *Johanne Petersens* Navn finder vi under Indlæg af denne Art, ogsaa Frk. *Lützhøft-Petersen* har kloge, velbetænkte Ord at sige om Jordemødrenes økonomiske Kaar. Dr. *Lauritzen* har i 1903 efter udsendte Spørgeskemaer, hvoraf dog kun et Mindretal kom tilbage i udfyldt Stand, en Række Opgørelser over Indtægt og Fødselsantal fra 11 Amter, ved at gennemgaa dem nu faar man et stærkt Indtryk af, i hvor høj Grad Forbedring i Jordemødrenes Levevilkaar var tiltrængt.

I disse Aar agiteres der stærkt for Dannelse af Kredsforeninger Landet over; Fru *Anna Hansen*, Fru *Johanne Petersen*, Fru *Kastrup* og Frk. *Lützhøft-Petersen* er her fremme i første Række, og vi ser da ogsaa i Indholdsfortegnelserne, at Antallet af de Kredsforeninger, der sender Meddelelser til Tidsskriftet, er i jævn stigende Vækst; saaledes i 1898 fra 5 (Frederiksberg, Holstebro, Københavns Amt, København), i 1899 fra 7, 1900 fra 10, 1908 fra 18 og i 1902 træffer vi første Gang tillige „Den Almindelige Danske Jordemoderforening“. Jordemødrene begynder i disse Aar at blive sig bevidst som Stand.

Efterhaanden som Jordemødrenes Indlæg fylder mere og mere i Tidsskriftet, tager Lægernes Bidrag af; Tidsskriftet, hvis Aargang lige fra Starten gaar fra Oktober med Nr. 1 til September det følgende Aar med Nr. 12, har pr. Aargang et Sidetal vekslende fra 130 til 178; det siger derfor sig selv, at jo mere Plads Jordemødrene optager, jo mindre bliver der til andre Artikler. Den sidste Aargang, Dr. *Lauritzen* redigerede, havde foruden nogle Oversættelser fra udenlandske Tidsskrifter Artikler af 5 danske Læger; deriblandt ser vi for første Gang daværende Reserveaccoucheur, Dr. med. *E. Hauchs* Navn; derimod er der 33 Indlæg af forskellig Art fra 21 forskellige Jordemødre, foruden Meddelelserne fra Foreningerne. Jordemødrene er ved at erobre deres Blad; det blev derved noget mindre direkte belærende, men paa den anden Side var der mange Spørgsmaal, som det var nødvendigt at faa talt ud om.

Februar 1909 udkom det sidste Nummer af Tidsskriftet med Dr. *Lauritzens* Navn paa Titelbladet, Marts-Nummeret bragte Meddelelsen om hans pludselige Død den 31. Januar 1909. Professor *Meyer* skriver derom blandt andet: „I dette Tidsskrift nedlagde *Wilh. Lauritzen* sit Hovedarbejde for Jordemødrene. Det var jo under yderst vanskelige Forhold, at han tiltraadte Redaktionen i 1897. Han skulde overtage Arven efter den højt ansete og afholdte *Th. B. Hansen*, og Tidsskriftet var endnu kun en svagelig, spød Spire, som kun faa ventede skulde kunne overleve dennes Død. Men støt og sikkert, roligt men energisk førte *Wilh. Lauritzen* Tidsskriftet videre i det angivne Spor og bragte det til det, det skulde være: Samlingstegnet og Fanemærket for Jordemoderstanden, vort Tidsskrift, hvor der baade kan hentes Belæring og være Lejlighed til Udveksling af Meninger om Spørgsmaal af Interesse for Standen. Med rørende Kærlighed omfattede den afdøde denne sin Opgave, med største Glæde ofrede han sin kostbare Tid derpaa. Blandt det meget, der kunde fortjene at nævnes, skal særlig fremhæves hans store Arbejde ved Undersøgelsen af Jordemødrenes gennemsnitlige Indtægter — et Arbejde, der sikkert meget har bidraget til at aabne manges Øjne for, hvor paatrængt en Forbedring af Jordemødrenes Kaar er. Man maa dog ikke tro, at man ved at læse Tidsskriftet kan faa et Maal for det Arbejde, *Wilh. Lauritzen* udførte for dette. Han stod i stor Brevveksling med Jordemødre rundt i hele Landet, og utallige er de, der hos ham søgte ikke blot Belæring, men Raad og Trøst i mange af Livets Forhold. Hans Forhold til Jordemødrene gjorde ham jo ogsaa til selvskreven Dirigent ved de store Fællesmøder, et Hverv, han røgtede med lige saa stor Elskværdighed som Dygtighed. Det er en dygtig, elskværdig, nobel Personlighed, der er gaaet bort. Danske Jordemødre vil altid bevare *Wilh. Lauritzen* i taknemlig Erindring.“

Ogsaa flere Jordemødre skriver smukke Mindeord, saaledes Fru *Bondesen*, Fru *E. Andersen*, Formand for Københavns Amts Jordemoderforening, og blandt Jordemødrene blev der indsamlet til en Mindesten paa Dr. *Lauritzens* Grav.

* * *

Dr. med. *Viktor Albeck*, Aarhus Fødselsstiftelses første Overlæge, overtog derefter Tidsskriftet som Udgiver og Redaktør i Samarbejde med Jordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen*. De to Redaktører skriver i den Anledning 1ste Marts 1909: „Naar man gennemser Tidsskriftets 19 Aargange, kan man ikke andet end beundre det Arbejde, som *Th. B. Hansen* og hans Efterfølger, *Wilhelm Lauritzen*, har udført. Tidsskriftet har ikke blot bragt en Fylde af belærende Afhandlinger om velvalgte Emner, men det er ogsaa lykkedes, i stigende Grad, at faa Jorde-

Viktor Albeck.
Dr. med.

mødrene til selv at gribe Pennen. Den nye Redaktion vil arbejde for de samme Maal, som de to afdøde Redaktører med saa stort Held har arbejdet for, og gaa ad de Veje, som de har anvist.

For saa godt som muligt at kunne opfylde de Krav, der stilles til Tidsskriftets Ledelse, bestaar den nye Redaktion foruden af en Læge ogsaa af en Jordemoder. Skal de Maal, vi har sat os, naas, er det nødvendigt, at Jordemødrene Landet over staar os bi; de bør ikke blot læse, men, saa vidt muligt, ogsaa selv skrive deres eget Tidsskrift. Det har hidtil kun været i Spørgsmaal om Standens Interesser, at Jordemødrene fuldtud har deltaget i Tidsskriftets Arbejde — dette har sikkert haft sin store Betydning og vil forhaabentlig blive fortsat; men trods Opfordringer fra begge de tidligere Redaktører har Jordemødrene imidlertid langt fra i tilstrækkelig Grad villet meddele Iagttagelser fra deres Praksis; der gaar aarlig mange Iagttagelser tabt, som, naar de blev meddelt Tidsskriftets Redaktion, kunde være af Betydning for Jordemoderkunsten. I altfor høj Grad har Jordemødrene indskrænket sig til at meddele, hvad der forekom dem sjældent eller ukendt. Som et Forsøg paa at forandre dette Forhold vil vi anmode Landets Jordemødre om at gøre sig til Pligt, i hvert Tilfælde, hvor Moderen dør under Fødslens, eller i første Døgn efter denne, at sende os en Beskrivelse af Fødselsforløbet. Redaktionen vil da selv udvælge, hvilke af disse Sygehistorier, der egner sig til at optages i Tidsskriftet. Naar vi har paataget os at fortsætte Tidsskriftet, er det i det Haab, at Jordemødrene vil støtte os; thi da haaber vi, at vor Virksomhed kan blive en værdig Fortsættelse af de tidligere Redaktørers Arbejde.“

Trods denne Appel viser det sig stadig at være vanskeligt at faa Jordemødrene til at komme frem med deres Erfaringer fra Praksis. I Aargangen Oktober 1909 til Oktober 1910 er der 13 Fødselsforløb, men næste Aargang kun fem, og de følgende Aargange har fem, seks, tre, en enkelt Aargang elleve, men trods gentagne Opfordringer fra Redaktionen er det svært at faa Vækst i denne Del af Tidsskriftets Indhold. De Navne, vi finder her i disse Aar, er Frk. *Lützhøft-Petersen*, Frk. *Sigrid Matthiesen*, Fru *Nielly Juul*, Fru *E. Staw*, Fru *Kastrup*, Fru *Karen Rasmussen* og flere, som kun en enkelt Gang lader høre fra sig.

I Rubrikken „Korrespondance“ bliver flere og flere Spørgsmaal taget op til Drøftelse og mange forskellige Jordemødre deltager deri; i Aargangen Oktober 1911 til Oktober 1912 er der saaledes 42 Indlæg. De Emner, der behandles, er Kørselssagen, Takster, forlænget Læretid, Pusling, Nedlæggelse af Jordemoderembeder, Jordemoderloven, Instruksen og forskellige Foreningsproblemer; tager en et Spørgsmaal op, er der straks en anden, som har noget at tilføje eller fradrage. De Navne, der hyppigst forekommer i disse Diskussioner, er Frk. *Lützhøft-Petersen*, Fru *Bjørn*, Fru *Bondesen*, Fru *Johanne Petersen*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru

Frøken A. Lützhøft-Petersen.
Overjordemoder.

Joh. Nielsen, Frk. *Thorgils* blandt mange flere, og ofte gaar Bølgerne højt og der udveksles nogle skarpe Bemærkninger. Jordemødrene har for meget været Enere til at kunne marchere i samlet Trop, som en Forenings Medlemmer maa, hvis der skal naas noget, som kommer alle til gode.

I disse Aar træffer vi gentagne Gange Prof. *Hauchs* Navn i Tidsskriftets Indholdsfortegnelser, ligesaa Prof. *Gammeltofts*, Dr. *Ernst* og Prof. *Ingerslev*. Den største Begivenhed i Jordemoderverdenen, som i denne Periode giver Genlyd i Tidsskriftet, kan vel nok siges at være Jordemoderskolens Flytning fra Fødselsstiftelsen paa kgl. Frederiks Hospital til Rigshospitalets Fødeafdeling B; derom skrives i Tidsskrift August 1910. „I denne Maaned flytter Fødselsstiftelsen fra sin gamle Bolig i Amaliegade ud i den nye, store Bygning paa Fælled.

Som bekendt sker der saa en Deling af Fødselsstiftelsen i 2 Afdelinger, en for Lægeskolen, der stadig ledes af Professor *Leopold Meyer*, og en for Jordemoderskolen, der skal ledes af Dr. med. *Hauch*. Hvor mange Fordele denne nye Ordning end maa siges at have, saa er det dog med Beklagelse, at Jordemødrene ser Professor *Leopold Meyer* opgive sin Gerning ved Jordemoderskolen, og dette gælder ikke blot hans talrige Elever blandt Jordemødrene, men alle Landets Jordemødre, som ved denne Lejlighed vil mindes, i hvor stor Gæld de staar til Professoren; thi for dem alle har han været en Lærer og en Ven. Dette Tidsskrift kan vidne om, hvor beredvilligt han har grebet Pennen for at optræde som Vejleder i Jordemoderkunsten, og alle Landets Jordemødre vil med Taknemlighed mindes det store Arbejde, han har gjort for at højne Standen. Jordemødrene vil aldrig glemme, at det var ved Professor *Leopold*

Meyers Initiativ, at „Den almindelige danske Jordemoderforening“ blev dannet, og at Andragendet til Regering og Rigsdag om Forbedring af Jordemødrenes Kaar er udarbejdet af ham, og de vil med Taknemlighed mindes, hvorledes han, djærv og skarp, har talt Jordemødrenes Sag i Skrift og Tale.“

Professor *Meyer* svigtede dog ikke Tidsskriftet, fordi han ikke mere selv havde Ansvaret for Jordemødrenes Viden, men Gang paa Gang ser vi hans Navn under belærende Artikler, blandt andet skriver han Marts 1912 om truende Bristning af Livmoderen, 1914 om Blødning efter Barnets Fødsel, og som Medlem af Jordemodereksaminationskommissionen og Censor ved Jordemodereksamen blev Professoren ogsaa ved med at følge de Resultater, der naaedes under de bedre Forhold paa den nye Fødselsstiftelse. — Efterhaanden som den „Almindelige danske Jordemoderforening“ voksede til at omfatte langt den største Del af den samlede danske Jordemoderstand, følte det som en Mangel, at Tidsskriftet ikke ejedes af Foreningen, og ved almindelig dansk Jordemodermøde 14.—15. September 1915 stod paa Programmet til 1ste Dag „Diskussion om Tidsskriftet“. Ifølge Referat i Nummeret for November 1915 udtalte Formanden (Prof. *Hauch*): „Den største Mangel er, at Tidsskriftet ikke ejes af Foreningen; vi har Midler dertil, — det kan bære sig. Faar Bestyrelsen Bemyndigelse dertil, bliver det Foreningsblad, som vi alle faar mod at betale foreløbig 2 Kr. mere i Kontingent, hvorimod Jordemødre, der staar udenfor Foreningen, maa komme til at betale det dyrere.“

Fru *K. Rasmussen* synes, det er galt, at Jordemødre udenfor Foreningen skal høste Fordel af Bladet. De skal netop tvinges ind i Foreningen ved kun derigennem at kunne faa Bladet.

Fru *J. Nielsen* mener, at de snarere vil slutte sig til Foreningen, naar de læser Bladet.

Fru *Demarais*, Viborg Amt giver Jordemødrene Tidsskriftet.

Fru *Petersen*, Ringkøbing, anker over, at der kan være Fejl for Mødernes Angivelse og Dato, Fejl ved Opslag af Embeder.

Frk. *Lützhaft* tror, det maa være Trykfejl eller Skrivefejl fra Indsenderens Side; det skal blive undersøgt.

Forskellige Udtalelser med Sympati for Tanken om, at Foreningen overtager Tidsskriftet; Formanden glæder sig over Tilslutningen og meddeler, at Overlæge *Albeck* elskværdigt har tilbudt Afhændelsen paa meget favorable og lave Betingelser.

Dirigenten spørger, om det skal være et Medlems Pligt at holde Tidsskriftet, saa maa det afgøres i Dag.

Fru *Rasmussen* mener ikke, der kan være Tvivl om den Ting. Det vedtages at bemyndige Bestyrelsen til at købe Tidsskriftet.

Formanden takker Medlemmerne for Tilslutningen, retter en Tak til Overlæge *Albeck* for den store Interesse og Velvilje, han har vist Jordemødrene gennem Tidsskriftet i de Aar, han har redigeret det. Det, at Jordemødrene saa frit har kunnet udtale sig i Tidsskriftet, har haft stor Betydning for Foreningens Arbejde i disse Aar. Mener, at Udgifterne ved Overtagelsen, der i Virkeligheden er meget ringe, sandsynligvis vil kunne blive afbetalt i 5—6 Aar af det Overskud, som Bladet vil kunne give.

Følgen af Forhandlingerne mellem Bestyrelsen og Overlæge *Albeck* blev nedenstaaende Meddelelse i Tidsskriftet, Juni 1916. Overlægen skriver: „Fra 1. Juli overtages Udgivelsen af Tidsskrift for Jordemødre af Almindelig dansk Jordemoderforening. Tidsskriftet bliver da, hvad det bør være, Jordemødrenes eget. Det er mit Haab, at det maa lykkes den nye Redaktion at vinde Jordemødrene som Medarbejdere baade i det faglige Oplysningsarbejde og Arbejdet for Standens Interesser. Jeg vil slutte min Virksomhed med de Ord, hvormed jeg for 7 Aar siden begyndte den — Jordemødrene bør selv skrive deres eget Blad.“

Overlæge *Albecks* Betydning for Tidsskriftet i den Tid, hans Navn staar paa Titelbladet som Redaktør, Marts 1909 til Juni 1916, markeres gennem en lang Række udmærkede saglige Artikler, dels bygget over enkelte Fødselsforløb, dels tagende mere omfattende Emner op til Behandling, og at Dr. *Albeck* 9. Oktober 1919 overtog Posten som Overlæge ved den nyoprettede Fødselsstiftelse i Aarhus gjorde intet Skaar i den Interesse, Overlægen viste Tidsskriftet. Efter Professor *Albecks* Død, 25. Januar 1933, skrives i Tidsskriftet 15. Februar blandt andet: „Her i Tidsskriftet for Jordemødre skal Overlægen mindes med Taknemlighed som den, der gjorde det muligt for Almindelig dansk Jordemoderforening selv at overtage Tidsskriftet. Juli 1916 skænkede Overlægen Tidsskriftet til Almindelig dansk Jordemoderforening uden selv at modtage noget Vederlag; Foreningen skulde betale et mindre Beløb til Dr. *Wilh. Lauritzens* Enke. Nu kunde man ikke tænke sig, at Almindelig dansk Jordemoderforening ikke ejede sit eget Tidsskrift; men det skal ikke glemmes, at det var paa Grund af Overlæge *Albecks* generøse Tilbud, at Almindelig dansk Jordemoderforening kom til at overtage et vel indarbejdet, vel renommeret Tidsskrift i Stedet for at begynde paa bar Bund.“ Efter at have

Professor S. A. Gammeltoft.
Dr. med.

omtalt de 3 foregaaende Redaktører med Taknemlighed skriver Prof. *Hauch* i Tidsskriftet, Juli 1916: „Idag udkommer da Tidsskrift for Jordemødre for første Gang udgivet af den almindelige danske Jordemoderforening og med en delvis ny Redaktion. Det er heldigvis lykkedes at faa Overjordemoder Frk. *Lützhoft-Petersen* til at blive i Redaktionen, og desuden har Bestyrelsen for den almindelige danske Jordemoderforening formaaet Dr. med. S. A. *Gammeltoft* til at træde til som Redaktør. Bladets Læsere vil sikkert se, at man her har gjort et heldigt Valg. Med Overtagelsen af Tidsskriftet følger imidlertid for Den almindelige danske Jordemoderforening ogsaa Ansvar og Pligter. Foreningen bør saaledes ikke nogensinde lade Tidsskriftet slippe sig af Hænde, maaske snarere knytte det endnu fastere til sig som Medlemsblad, og den har den Forpligtelse at sørge for, at det Formaal, som *Th. B. Hansen* angav i Bladets første Nummer: at det skal være til Fremme for faglige, kollegiale Interesser, altid maa blive fulgt, saaledes som det er bleven fulgt af de skiftende Udgivere og Redaktører gennem 26 Aargange, og endelig, at de gode Traditioner, som i Tidens Løb har dannet sig, vedblivende maa hævdes og holdes i Ære.“

De to Redaktører skriver: „Naar Tidsskriftet nu for 4de Gang under sin Eksistens skifter Redaktion, saa er det kun naturligt, at de Kræfter, som træder til, ønsker, inden de tager Arbejdet op, forhaabentlig til Glæde og Gavn for Jordemoderstanden, med nogle Ord at gøre Rede for deres Planer. Det er saa heldigt, at den ene af Redaktørerne, Frk. *Lützhoft-Petersen*, er godt kendt af dette Tidsskrifts Læsere; allerede i en Aarrække har hun sammen med Overlæge *Albeck* været delagtig i Redaktionen, og hendes Forbliven er en Borgen for, at der ikke,

særlig paa det sociale Omraade, vil ske nogen Forandring i den Kurs, Tidsskriftet hidtil har styret; det vil som altid tidligere være lydhør overfor de Krav, som har til Hensigt at højne Jordemoderstanden saavel i det sociale Omdømme som økonomisk. Bladets Spalter vil stadig være aabne for Klager, Forslag til Forbedring og Reforme af enhver Art, naturligvis indenfor en rimelig Begrænsning, som selve Pladsforholdene kræver. Derimod ønsker Tidsskriftet at indeholde saa lidt personlig Polemik som muligt. Hvad den mere faglige Side af Tidsskriftets Indhold angaar, saa vil vi som hidtil søge at faa en saa rig Afveksling som muligt, men vi henvender os paa dette Punkt med en indtrængende Anmodning til vore Læsere om at bistaa os ved at sende os interessante Tilfælde til Offentliggørelse.“

Selv om Almindelig dansk Jordemoderforening nu ejede Tidsskriftet, skulde der dog endnu abonneres paa det, og det var ikke alle Medlemmerne, som holdt det, og dette følte efterhaanden som en Ulempe; derfor var et af Forhandlingsemnerne paa almindelig dansk Jordemodermøde i Aarhus 3.—4. September 1918: Tidsskriftet som fast Medlemsblad. Følgende Referat findes i Nummeret November 1918: Formanden: anbefaler Tidsskriftet som Medlemsblad, ikke mindst fordi det taler ud over Jordemødrenes Kreds, og fordi det ogsaa er et Sammenknytningsmiddel for Jordemødrene. Tidsskriftet er for lidt udbredt og indeholder tidt værdifulde Oplysninger til senere Brug; først som fast Medlemsblad kommer det til sin Ret; saaledes faar hver det tilstillet, og det betales gennem Kontingentet til den almindelige danske Jordemoderforening. Kontingentet forhøjes saa fra 1 til 3 Kr. Prisen bliver den samme for Medlemmerne som hidtil, hvorimod det foreslaas, at Ikke-Medlemmer, som ønsker at abonnere paa Bladet, betaler 3 Kr. Udsendelsen af Bladet vil ikke forvolde saa mange Vanskeligheder som nu. 3 Amter betaler Tidsskriftet for Jordemødrene, men Bestyrelsen haaber, det kan ordnes med Amterne, saaledes at Jordemødrene intet mister derved.

Fru *Karen Rasmussen*: Jeg finder Anledning til at støtte Formandens Forslag. Herefter falder enkelte spredte Bemærkninger angaaende Bladet.

Frk. *Lützhoft-Petersen*: Betaler Jordemødrene Tidsskriftet forud? Bekræftende Svar. Fru *Bondesen*: Faar Æresmedlemmerne Bladet gratis tilsendt? Ved Afstemning vedtages med alle Stemmer mod 3, at Tidsskriftet skal være Medlemsblad og tilsendes Medlemmerne. Foreningskontingentet forhøjes til 3 Kr., og derigennem er Bladet betalt.

* * *

Det er de bedste Navne indenfor Fødselsvidenskaben, som vi i disse Aar træffer i Tidsskriftet. Professor *Meyer*, Prof. *Hauch*, Overlæge *Albeck*, Prof. *Gammeltoft* og Dr. *Tofte*, hvis Navn første Gang findes 1916 under en Meddelelse om „To Tilfælde af Kollision mellem Tvillinger“; i de følgende Aar har Dr. *Tofte* flere interessante Meddelelser fra Rigshospitalets Fødeafdeling B, hvor han var Reserveaccouchcur. Jordemødrene drøfter alle Dagens Spørgsmaal i Rubrikken Korrespondance; der skrives om Honorardeling, Dyrtidshjælp, Husleje og meget mere; de Navne, vi træffer her, er Fru *Bjarke*, Frk. *Fiehn*, Fru *Joh. Nielsen*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru *Sieck* og mange flere, og jævnlig har Frk. *Lützhoft-Petersen* retledende og forstandige Indlæg.

Numrene April, Maj og Juni 1918 havde et klart og lærerigt Foredrag af Prof. *Meyer* „Om Menstruation“, Juli-Nummeret blev helliget Mindet om Professoren, som den 23. Maj 1918 afgik ved Døden. Prof. *Hauch* slutter sin Nekrolog saaledes: „Professor *Leopold Meyers* Død betyder et sviende Savn og en dyb Sorg for mange Mennesker, der var personligt knyttet til ham, og mange Jordemødre vil sikkert her i Tidsskriftet sætte ham et varigt Minde, maaske det smukkeste, han kan faa, og det vilde ikke være Ret andet; thi gennem den største Del af

sit Liv har han sat en Del af sit bedste Arbejde ind for deres Sag, og hele hans Liv lige til hans Død stod Jordemødrene og deres Kaar hans Hjerte meget nær. Danmarks Jordemødre er ham megen Tak skyldig.“

I dyb Taknemlighed skriver følgende Jordemødre Mindeord om „Professoren“: *Martha Kastrup, Johanne Petersen, B. D. Barbesgaard, Dorteia Kring, Cyrine Jensen, A. Lützhoft-Petersen, Johanne Nielsen, Doda Sinding, Maren Holm.*

Den direkte Følge for Tidsskriftet af Prof. *Meyers* Død blev, at Prof. *Gammeltoft* fratraadte Stillingen som Redaktør, efter at være bleven udnævnt til Prof. *Meyers* Efterfølger som Professor ved Universitetet og Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling A. Prof. *Hauch* skriver derom Juli 1919: „Den Interesse, Dr. *Gammeltoft* straks havde for Tidsskriftet, er ikke paa noget Punkt formindsket. Med usvækket Energi og med klar Forstaaelse af, hvad Tidsskriftet bør bringe, og hvad Læserne kan have Interesse for, har han i de forløbne 3 Aar sammen med Frk. *Lützhoft-Petersen* ført Bladet fremad og stadig kun fremad. Den almindelige danske Jor-

Axel Tofte.
Dr. med.

demoderforening skylder Professor *Gammeltoft* en varm Tak for det ihærdige og udmærkede Arbejde, han har gjort for Foreningen i disse Aar, og jeg skal paa Bestyrelsens Vegne bringe ham denne Tak med Beklagelse over, at Samarbejdet nu maa ophøre, — Samarbejdet, som for Bestyrelsens Vedkommende kun har bragt Glæde og Tilfredshed.“

Frk. *Lützhoft-Petersen* skriver: „Maa jeg til Bestyrelsens Tak til Dem føje min personlige Tak for det gode og fornøjelige Samarbejde i de forløbne 3 Aar. Bedre end nogen anden kan jeg bedømme og skatte den alvorlige Interesse, som Professoren har lagt i Arbejdet for Tidsskriftet, en Interesse, der uvilkaarlig har meddelt sig til mig som Medarbejder og gjort Samarbejdet frugtbringende.“

Som Medlem af Eksaminationskommissionen vedblev Prof. *Gammeltoft* at følge Jordemoderstandens Udvikling, og hans livlige, fornøjelige Eksamination huskes af dem, der overværede Eksamenen. Professoren vedblev at være Jordemødrenes gode Ven, parat til at give et Raad, og til at sætte sin Energi ind for en Sag, naar den havde fanget hans Interesse; det var et stort Tab ogsaa for Jordemoderstanden, da Professoren af Helbredshensyn maatte trække sig tilbage fra Stillingen som Overlæge og Professor i Efteraaret 1934.

Dr. med. *Tofte*, Reserveaccoucheur ved Fødeafdeling B., overtog Posten som Redaktør ved Tidsskriftet efter Prof. *Gammeltoft*. Doktoren skriver i Tidsskriftet Juli 1919: „Efter Opfordring af Bestyrelsen for den almindelige danske Jordemoderforening har jeg fra 1ste Juli overtaget det ærefulde Hverv at indtræde i Redaktionen for Tidsskriftet for Jordemødre. Naar jeg har ment at kunne paatage mig dette, da skyldes det dels den udmærkede Gænge,

i hvilken Tidsskriftet er kommet under den foregaaende Redaktion, dels den Omstændighed, at Overjordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen* stadig vil vedblive at være Medlem af Redaktionen. Jeg haaber derfor, at den nye Redaktion vil kunne føre Tidsskriftet videre ad den gamle Bane, og at Foreningens Medlemmer vil vise den nye Redaktion den samme Velvilje og Interesse, som den tidligere Redaktion.“

Fem Aar varede Frk. *Lützhøft-Petersens* og Dr. *Toftes* Samarbejde, og der er i disse Aar mange udmærkede, belærende Artikler om faglige Spørgsmaal af Dr. *Tofte*, Dr. *P. Zachariæ*, Dr. *Ekkert Petersen* og flere Læger. Det er stadig trods gentagne Opfordringer vanskeligt at faa Jordemødrene til at indsende Meddelelser fra Praksis, men hver Aargang indeholder dog nogle, derimod har de kollegiale og økonomiske Spørgsmaal lettere ved at faa Jordemødrene til at udtale sig, — der er mange, som deltager i Diskussionen herom, og det er ofte Frk. *Lützhøft*, som siger de „forløsende“ Ord. Af ydre Begivenheder er der i 1920 Genforeningen, som bragte Almindelig dansk Jordemoderforening en Tilvækst af sønderjydske Jordemødre, og disse bliver i Tidsskriftets Spalter ønsket Velkommen.

1921 afholdtes Almindelig dansk Jordemodermøde i Odense 2.—3. September. Tidsskriftets Forhold stod ikke denne Gang paa Programmet, men Frk. *Lützhøft-Petersen* trak sig af Helbredshensyn tilbage fra Posten som Næstformand, blev udnævnt til Æresmedlem og fik Emblemet overrakt i Guld. Ved samme Møde gik Prof. *Hauch* af som Formand og Fru *Johanne Petersen*, Glostrup, blev hans Efterfølger.

Juli 1924 bragte Tidsskriftet Meddelelse om Frk. *Lützhøft-Petersens* pludselige Død. Dr. *Tofte* skriver: „I det Øjeblik, Tidsskriftet skal gaa i Trykken, har jeg modtaget det sørgelige Budskab, at min kære Medredaktør, Overjordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen*, ganske pludselig er afgaaet ved Døden uden forudgaaende Sygeleje. Paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt er det umuligt at bringe en længere Nekrolog i dette Nummer, men næste Nummer af Tidsskriftet vil fremtræde som et Mindenummer for Frk. *Lützhøft*, og jeg vil bede Bladets Læsere, der mener at have noget paa Hjerte i Anledning af dette for Jordemoderstanden saa sørgelige Dødsfald, at sende mig deres Bidrag, stort eller lille, men helst saa snart som muligt.“ Frk. *Lützhøft Petersen* var født i Slagelse 16. August 1868. Hun søgte først Uddannelse som Sygeplejerske paa Kommunehospitalet og kom derefter ind paa Fødselsstiftelsen. Hun blev Jordemoder med 1ste Karakter 30. Maj 1895. Hun nedsatte sig som praktiserende Jordemoder, men havde ikke særlig meget at gøre — blandt andet fordi en langvarig Tyfus længe hindrede hendes Arbejde. Hun kom ind paa Stiftelsen som Reservejordemoder 1897—98 og senere atter 1901—02; bosatte sig derefter i Ryesgade og oparbejdede en ret betydelig Praksis, samtidig med at hun med stor Iver tog Del i Foreningslivet. Ved Rigshospitalets Aabning i 1910 blev hun Overjordemoder paa Fødeafdeling A og virkede her lige til sin Død. Frk. *Lützhøft* skrantede en Del i de senere Aar paa Grund af en alvorlig Hjertelidelse, hvorfor hun paa Odensemødet traadte tilbage som Bestyrelsesmedlem. Hun skaanede sig dog ikke paa nogen Maade, men arbejdede lige til det sidste. Hun døde ganske pludselig den 25. Juni, idet hun styrtede om, da hun stod og vadskedé sig; Dødsårsagen var sikkert en Hjerneblødning. Efter Frk. *Lützhøfts* derom udtalte Ønske fandt Bisættelsen Sted i Stilhed fra hendes Lejlighed paa Rigshospitalet. Til Stede var kun Familien, Fødeafdeling A's Personale, enkelte fra Fødeafdeling B., Prof. *Gammeltoft*, Frk. *Lützhøfts* personlige Venner blandt de københavnske Jordemødre samt Tidsskriftets anden Redaktør. Professor *Gammeltoft* holdt en smuk og varmefølt Tale, hvorefter Frk. *Lützhøfts* Nevø spillede en stemningsfuld Andante. Professoren udtalte blandt andet: „Et rigt og virksomt Liv har fundet sin bratte Afslutning ved Frk. *Lützhøft-Petersens* pludselige Død.“ Efter at have bragt en Tak fra sig selv og Afdelingen, siger Professoren: „I en Aarrække var vi begge Redaktører af „Tidsskrift for Jordemødre“, og jeg lærte ved den Lejlighed hendes udprægede Standsfølelse at kende. Hun var stolt over at være Jordemoder, og hun glædedes, naar Jordemoderstanden gik frem, og intet kunde gøre hende

mere bedrøvet, end naar der skete noget, som kunde siges at sætte en Plet paa dens Ære. For den danske Jordemoderstand har hun gjort et stort og uegennyttigt Arbejde.“ Professoren slutter med at sige: „Frk. *Lützhoft* har været en af den danske Obstetriks Medarbejdere; hun har været den Afdeling, hvis Overjordemoder hun var, en uvurderlig Støtte, og jeg tør derfor love hendes Familie, at vi vil bevare hendes Minde i taknemlig Erindring. I den danske Obstetriks Historie vil hun faa sin Plads, og hendes Navn vil blive nævnt sammen med Fru *Wegners*, *Stadfeldts* og *Leopold Meyers*.“ — Dr. *Tofte* skriver: „Frk. *Lützhoft* havde ved sin Død været Redaktør af Tidsskrift for Jordemødre i 15 Aar. — 15 Aar er en lang Tid, og Frk. *Lützhoft* har i alle disse Aar paa afgørende Maade forstaaet at sætte Præg paa Bladet. Hendes Hovedvirksomhed indenfor Redaktionen var det faglige Omraade. Hun har der — takket være sin udmærkede Begavelse, sin hurtige Opfattelse og sit enestaaende Personalbekendskab til Landets Jordemødre — udrettet et kolossalt Arbejde, ikke alene ved at tage ivrig Del i Diskussionen om alle brændende Spørgsmaal, men ogsaa ved at faa netop de Personer til at udtale sig, der sad inde med den største Viden om det foreliggende Spørgsmaal. Hun forstod at faa Indsendere af Artikler til at foretage de nødvendige Rettelser, for at Indlæggene kunde faa en passende og værdig Form, og hun skyede ingen Ulejlighed, naar det gjaldt om at faa en Sag fremmet, der kunde have Betydning for Jordemoderstanden.“ —

Formanden for almindelig dansk Jordemoderforening, Fru *Joh. Petersen*, skriver: „Hun var i Besiddelse af en sjelden Evne til at sige og skrive et Ord paa rette Sted. De fleste af os har vel faaet et formanende og vejledende Ord, naar vi sendte Artikler til Tidsskriftet, som ikke altid var egnede til Optagelse. Husk, sagde hun, Tidsskriftet læses af andre end Jordemødre; den Anseelse, som Standen har erhvervet sig, maa ikke letsindigt sættes paa Spil.“

Dybt bedrøvede, alvorlige Mindeord skrives ligeledes af Fru *Maria Bjørn*, Fru *Nielly Juul*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru *Anna Hansen*, Frk. *Sigrid Matthiessen*, Frk. *Asta Bek*, Frk. *Dorthea Kring*, og alle munder de ud i Bekymring for, hvorledes Tidsskriftet og Jordemoderstanden skal kunne undvære dens ypperste Repræsentant, Overjordemoder Frk. *Augusta Lützhoft-Petersen*.

* * *

Almindelig dansk Jordemodermøde afholdtes for 7de Gang 5.—6. September 1924 i København. Paa Mødets første Dag fandt følgende Forhandling om Tidsskriftet Sted:

Redaktøren, Dr. *Tofte*, takker Bestyrelsen, fordi den har indbudt ham til at komme og give en Oversigt over Tidsskriftets Forhold, men beklager, at det ikke er Frk. *Lützhoft-Petersen*, der idag kan staa i hans Sted. Han begynder med at omtale den fordelagtige Overenskomst, som Tidsskriftet i sin Tid havde med Jacob Lunds Boghandel, der gik ud paa, at denne leverede 16 Sider imod Indtægten af Avertissementerne. Denne Overenskomst blev opsagt, da Krig og Dyrtid forandrede Forholdene, og man kom langt ned i Indtægterne; man maatte stadig betale det forrige Aars Udgifter med det nye Aars Indtægter. Men efter at Kontingentet er sat op, er Forholdene betydelig lysere. I 1923 var vi i Stand til at betale Frk. *Rødness'* Rejse til London, hvor hun repræsenterede Jordemødrene, og betale alle Udgifter. Stoffet er tiltaget; Kredsforeningerne har sørget for at indsende Foredrag og ligeledes Bidrag fra Praksis. En enkelt Ting har svigtet, nemlig Rubrikken fra Amt og Kommune, saa vi bliver nødt til at samle Avisudklip paany. Fru *Bjørn* har paa et Bestyrelsesmøde ønsket, at Tidsskriftet skulde udgaa hver 14. Dag, Fru *Sieck* derimod ønsker det større. Det vil være mere fordelagtigt at lade det udkomme hver 14. Dag, Trykning og alle Udgifter er forholdsvis dyrere, jo flere Sider der er. Frk. *Laursen* foreslaar en Rubrik for Oplysning om Embederne, Boligforhold m. m. Der findes Amter, som ikke averterer ledige Embeder; Lægerne har gennemtvunget, at intet Embede maa søges, som ikke er averteret i Ugeskrift for Læger. Dr. *Tofte* ved ikke, om Jordemødrene kan gøre dette, men Kredsforeningerne kan her gøre et Arbejde for at paavirke Amterne desangaende. Han kunde ønske et Udvalg nedsat, med hvem

der kunde konfereres, og som ligeledes kunde revidere Regnskabet. Professor *Hauch* gør opmærksom paa, at i hans Formandstid gennemgik han Regnskabet med Dr. *Tofte*. Fru *Bertha Petersen* takker Dr. *Tofte*. Hun har blot en Betænkelighed ved, at Tidsskriftet skal udgaa hver 14. Dag, nemlig at det bliver for dyrt, og hun ønsker, at Tidsskriftet skal komme mere præcis, paapeger et Tilfælde, hvor det kom meget sent, nemlig Tidsskriftet for Januar, der først kom den 9de, hvilket var saa meget mere beklageligt, da der skulde være Møde den 8de; ankede desuden over, at Offentliggørelsen af Sundhedsstyrelsens Beretning havde taget saa lang Tid; ønskede desuden Regnskabet offentliggjort. Dr. *Tofte* svarede, at det altid er vanskeligt i Januar, hvor Abonnementet skal fornyes hos Postvæsenet, da de indsendte Lister fra Kredsföreningerne med Medlemmernes Adresser som Regel kommer saa sent.

Frk. *Lind*, Vejle, anbefaler, at Tidsskriftet kommer to Gange om Maaneden, Fru *Nielsen*, Tønder Amt, vil gerne have det saa tidt som muligt, men ikke dyrere. Dirigenten sætter Spørgsmaalet under Afstemning: Skal Tidsskriftet udgaa 2 Gange om Maaneden? Almindelig Tilslutning. Vedtaget. Fru *Kongsgaard* foreslaar paa Repræsentantskabets Vegne Forhandling om Valg af Medredaktør til Tidsskriftet. Fru *Bertha Petersen*, der er valgt til Ordfører for Repræsentantskabet, foreslaar, at disse i Fremtiden faar Medbestemmelsesret angaaende Valg af Redaktør. Fru *Karen Rasmussen*: Forsamlingen kan ikke tage Stilling til dette Forslag nu. Overretssagfører *Axel Bang*, der er adspurgt om Forholdet, udtaler, at saaledes som Lovene for Almindelig dansk Jordemoderforening er affattede, er det Hovedbestyrelsens uomtvistelige Ret at vælge Redaktør.

Fru *Bertha Petersen* ønsker en Afstemning om, hvorvidt Bestyrelsen *alene* skal vælge Redaktør eller Repræsentanterne skal adspørges.

Fru *Nielsen*, Lunderskov, mener, da det er Repræsentanterne, som udpeger Hovedbestyrelsen, at man maa kunne overlade denne sidste Hvervet. Fru *Karen Rasmussen* vil ikke bøje sig for andet end Loven. Der skiftes forskellige Replikker mellem Fru *Dahlby* og Fru *Karen Rasmussen*. Fru *Kongsgaard* slutter sig til Fru *Bertha Petersen*. Dirigenten: Der er ikke noget i Vejen for, at Forsamlingen kan udtale sig om, hvorvidt den ønsker, at Repræsentanterne skal adspørges eller ej. Det sættes under Afstemning, og det vedtages, at Repræsentanterne skal spørges.

Det blev Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling B., Frk. *Johanne Rødtness*, der af Bestyrelsen blev anmodet om at overtage Posten som Dr. *Toftes* Medredaktør. I Tidsskrift Oktober 1924 takker Frk. *Rødtness* for Valget og beder Kollegerne vise hende noget af den Tillid, Frk. *Lützhaft* ejede.

Med de to Redaktører oprettedes følgende Kontrakt:

Tidsskrift for Jordemødre redigeres af 2 Redaktører, valgt af den Almindelige danske Jordemoderforenings Bestyrelse, og assisteres af et Redaktions-Udvalg indenfor Bestyrelsen.

1. Redaktionen skal arbejde i den danske Jordemoderstands Interesse med Raad, Vejledning samt Oplysning, der kan tjene til Forstaaelse og Højnelse af Jordemodergerningen.
2. Tidsskriftet skal udgaa 2 Gange maanedlig, og herfor oppebærer hver af Redaktørerne en Gage af 500 Kr. aarlig.
3. Redaktørerne har en Opsigelsesfrist af $\frac{1}{4}$ Aar, men kan ikke afgaa samtidig.
4. Ved hvert Regnskabsaar (Kalenderaars) Afslutning tilstilles Regnskabet Redaktionsudvalget, der derefter snarest efterser Kassebeholdningen.
5. Redaktionen skal ligeledes have Ret til i faglige Spørgsmaal at søge Bistand hos det omtalte Redaktions-Udvalg.
6. Redaktionen forpligter sig til at fremskaffe saa fyldige Oplysninger som muligt om ledige Embeders Beskaffenhed (se Frk. *Laursens* Forslag).

Underskrevet af *Johanne Petersen* 8. September 1924, Formand for almindelig dansk Jordemoderforening. 6. September 1924 *Axel Tofte*. 17. September *Johanne Rødtness*.

Frk. Laursens Forslag.

1. Hvor mange Fødsler aarlig i de sidste 5 Aar?
2. Hvorledes er Boligforholdene — ny eller gammel Bolig? Elektrisk Lys indlagt? Telefon? Badeværelse? Have? Ydes der Boliggodtgørelse? Hvor meget? Er passende Bolig til at faa der paa Stedet for den Godtgørelse?
3. Boligens Afstand fra nærmeste Jernbanestation?
4. Eventuelle andre Oplysninger om Forholdene der paa Stedet.

Straks efter Offentliggørelsen af Referatet fra Mødet begyndte i Tidsskriftet en Diskussion om forskellige af Bestyrelsens Dispositioner og om Tidsskriftets Regnskab; herpaa svarer Dr. *Tofte* i Tidsskrift November 1924: „I 1923 ydede 1062 Medlemmer af Jordemoder-

Frøken *Johanne Rødness*.
Overjordemoder.

foreningen hver 4 Kr. til Tidsskriftet eller ialt Kr. 4280,00 Øre. Udgifterne til Fremstilling af Tidsskriftet udgjorde ialt Kr. 4624,99 Øre, der fordeler sig paa følgende Maade: Sætning og Trykning kostede 2761,00, Hæftning Kr. 357,00, Forsendelsesomkostninger (altsaa Postvæsenet) udgjorde Kr. 623,09 Øre og endelig var Udgifterne til Papir Kr. 883,90 Øre. Heraf vil ses, at Tilskudet fra Jordemoderforeningen end ikke er i Stand til at dække Fremstillingsomkostningerne, idet der fremkommer et Deficit paa Kr. 376,99 Øre, der dækkes af Statstilskudet paa Kr. 400,00. Naar Tidsskriftet derfor overhovedet kan bære sig, kan betale Redaktionens Medlemmer Kr. 300 aarlig (hvilket maa siges at være en beskedent Gage, da det svarer til en Timeløn paa ca. 2 Kr.), kan betale Forfattere af originale Artikler Kr. 2 pr. Trykside, kan afholde Udgifter til Porto, Papir etc. samt give Tilskud til Jordemødrenes Repræsentationsudgifter ved udenlandske Kongresser, og endelig overføre et mindre aarligt Beløb til Hovedbestyrelsens Kasse, da skyldes alt dette ikke Bidrag fra Jordemoderforeningen, men ganske andre Forhold. For det første administrerer Indehaveren af Jacob Lunds Forlag, Hr. Boghandler *Jensen*, Tidsskriftet ganske gratis og har desuden været i Stand til at faa en Del store Firmaer til at støtte Tidsskriftet med Annoncer, hvorved der fremskaffes en meget kærkommen Ekstraindtægt. For det andet vil man — ved at se hvor store Fremstillingsudgifterne er — kunne forstaa, at hvis Redaktionens Medlemmer ikke til enhver Tid gør sig Umage for at holde Tidsskriftet nede paa et passende Sideantal, selv med Fare for at Bidragydere eller Læsere bliver fornærmede over, at Artikler eller Referater forsinkes eller ikke bliver fyldige nok, da vil dette lille Overskud, som Tidsskriftet nu giver, med største Lethed forvandles til et betydeligt Underskud.“ — Naar de større Træer falder, begynder Underskoven at skyde i Vejret; dette ses i overført Betydning i mange Forhold, og viste sig ogsaa i de nærmest følgende Aar efter Frk. *Lützhofts* Død. Tidsskriftet indeholder et Utal af Korrespondan-

cer, med Kritik af saavel Bestyrelse som Tidsskrift; i 1925 er der saaledes 90 Korrespondancer, medens der kun er 10 Meddelelser fra Praksis. Tidsskriftets Sideantal var dette Aar 412, de udvidede Rammer bliver saaledes sprængt straks i første Omgang, da 24 Numre à 16 Sider kun giver 384 Sider.

5.—7. September 1927 afholdtes almindelig dansk Jordemoderforeningsmøde. I Forvejen havde Dr. med. *Tofte* frasagt sig Posten som Redaktør, og raadet (Tidsskrift September 1927) til at lade Redaktionen bestaa af to Jordemødre, saa det blev Jordemoderstanden, der alene havde Ansvar for Bladets Indhold.

Paa Mødet udtalte Doktoren, at han trak sig tilbage, fordi Bladet fyldtes med Kværulance i Stedet for videnskabelige Artikler. Doktoren vedblev dog at være Tidsskriftets videnskabelige Konsulent indtil 1930, hvor Doktoren frasagde sig ogsaa denne Post.

Det var et stort Tab for Tidsskriftet, at Dr. med. *Tofte* trak sig tilbage fra Redaktionen, baade paa Grund af Doktorens Indlæg i Dagens Spørgsmaal og de faglige Artikler fra Doktorens Haand, som Tidsskriftet havde indeholdt i de otte Aar, han var Redaktør, men tillige paa Grund af den Prestige, det gav udadtil, at have Dr. med. *Tofte*s ansete Navn paa Titelbladet.

* * *

Efter Beslutning af Repræsentantskab og Bestyrelse blev praktiserende Jordemoder i København *Emilie Bekker* valgt til Frk. *Rødtness*' Medredaktør. Følgende Kontrakt blev oprettet mellem Redaktørerne og Bestyrelsen:

Tidsskrift for Jordemødre redigeres af 2 Jordemødre, begge ansvarshavende, valgt af den almindelig danske Jordemoderforenings Bestyrelse i Forening med Repræsentantskabet.

Redaktørerne har Ret til selv at antage en Fødselsspecialist som videnskabelig Konsulent; Honoraret er Kr. 300 aarlig.

Redaktionen har Ret til at tage Bestemmelse om indsendte Artiklers Optagelse. Tidsskriftet skal udkomme 2 Gange maanedlig. Redaktørerne er ansat paa 3 Aar (fra Landsmøde til Landsmøde). Redaktørerne kan i dette Tidsrum kun fratræde paa Grund af Sygdom eller forandrede Livsforhold. Redaktørerne er lønnede hver med Kr. 500.— aarlig.

Ved Regnskabsaarets Slutning tilstilles Regnskab med Bilag Hovedbestyrelsen, som da lader Regnskabet revidere. — Regnskabsaaret er Kalenderaaret. Regnskabet skal være indleveret til Hovedbestyrelsen 15. Februar og meddeles i Tidsskriftet for Jordemødre 15. Marts.

Til det første Hovedbestyrelsesmøde efter Regnskabsaarets Aflevering og Revision møder Redaktørerne og medbringer de i Aarets Løb vragede Artikler.

Glostrup, d. 26. September 1927.

E. Bekker, *Johanne Rødtness,*
Redaktører.

Johanne Petersen, *Bertha Petersen,*
Formand. Næstformand.

Det er en trist Ørkenvandring, naar man nu læser Tidsskriftet fra de herefter følgende Aar igennem, og man spørger uvilkaarligt, hvad man dog mente at opnaa med alle de bitre Ord. „En Mands Vrede udretter intet godt“, siger et gammelt Ord, og dette viste sig tilfulde i disse Aar, hvor den med saa store Forventninger opbyggede Forening rystede i sin Grundvold. Bestyrelsen deler sig i to Lejre, og rundt om i Kredsföreningerne er flere Steder det samme Tilfældet.

For Tidsskriftets Vedkommende er det Forholdet til Jacob Lunds Boghandel og Tidsskriftets Regnskab, man strides om. En Revisor, Hr. *Axel Rasmussen*, som dog ikke er statsautoriseret, bliver antaget til at gennemgaa Regnskaberne for de nærmest foregaaende Aar,

og dette bliver der kraftigt protesteret mod fra mange Sider, idet man hævder, at Regnskaberne forlængst er godkendte. Modparten hævder, at Indehaveren af Jacob Lunds Boghandel har optaget egne Annoncer og ikke betalt for disse. Da Jacob Lunds Opgør for 1928 kommer, faar man i Bestyrelsen Flertal for at nægte at betale de 3336 Kr. 91 Øre, den lyder paa, idet man fremkommer med en Modregning paa 1161 Kr. 18 Øre. Boghandleren anlægger Sag mod Foreningen, som 14. December 1929 dømmes til at betale de 3336 Kr. 91 Øre + 400 Kr. i Sagsomkostninger. Fra Hr. *Axel Rasmussen* indkom en Regning for Arbejdet med Revisionen paa Kr. 3252 Kr. 20 Øre; saaledes kostede hele denne Aktion 3652 Kr. 20 Øre, som er anført paa Tidsskriftets Regnskab for 1929 (Tidsskrift 15. September 1930, Side 329) —, en Udgift, som man synes kunde have været undgaaet. Imidlertid var Engagementet med Jacob Lund blevet opsagt til 1. Januar 1929, og en Overenskomst sluttet med Hr. *P. Han-*

Frøken *Emilie Bekker*.
Jordemoder.

sens Bogtrykkeri, Gasværksvej 8, ifølge hvilken Tidsskriftet skulde trykkes og udsendes for Annonceindtægten. Følgende Kontrakt oprettedes med Bogtrykkeren:

Imellem den almindelige danske Jordemoderforening og Bogtrykker *P. Hansen*, Gasværksvej 8, København, er Dags Dato indgaaet Kontrakt.

Den almindelige danske Jordemoderforening overdrager herved Hr. Bogtrykker *P. Hansen* Udgivelsen og Leveringen af sit Medlemsblad, der er Foreningens eneste Organ og Meddelelsesmiddel. Bladet skal udkomme den 1. og 15. i hver Maaned fra 1. Januar 1929. Oplaget maa være 1300. Formatet 8vo Royal, leveret hæftet og uopskaaret, trykt paa de forenede Papirfabrikkers C-Masse. Foreningen har Ret til gennemsnitlig 16 Sider Tekst i hvert Nummer.

Redaktionen er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Tekst og er enebestemmende over denne, Bogtrykkeriet er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Annoncer og er enebestemmende for disse.

Al Korrespondance, Bladets Tekst vedrørende, sker mellem Redaktøren og Bogtrykkeriet, under hvilken al Administration og Udgifterne til samme hører; Bladets Ekspedition er Bogtrykkeriets Adresse. Manuskripterne, der skal være letlæselige, leveres saaledes, at den sidste Korrektur kan foreligge anerkendt 3 Arbejdsdage før Bladets Aflevering til Postvæsenet. Omkostningerne ved Bladet fordeles saaledes: Redaktionen og Tekstforfatterne lønnes af Foreningen, Klicheer i Teksten betales af Foreningen efter vedlagt Priskurant, Omkostningerne ved Bladets Fremstilling afholdes af Bogtrykkeriet, der leverer Foreningen Oplaget gratis, Omkostningerne vedrørende Bladets Fordeling til Medlemmerne afholder Bogtrykkeriet ligeledes.

Foreningen stiller Liste over Medlemmerne frit til Raadighed for Postvæsenets Aviskontor. Eventuelt Abonnement udenfor Foreningens Medlemmer tilkommer Bogtrykkeren, dog maa

Tidsskriftet ikke bortabonneres til Læsestuer og offentlige Lokaler eller Biblioteker, eller gratis tilstilles Annoncørerne.

Udgiften vedrørende Annoncer afholdes af Bogtrykkeriet, der til Gengæld er fritstillet med Hensyn til disses Placering; dog maa Annoncer ikke anbringes i Marginen af Teksten, ligesom Annoncernes Indhold skal være saaledes, at det ikke støder an mod Foreningens Værdighed, hvilket er det samme Niveau, som i Bladets tidligere Aargange.

Kontrakten er, i Tilfælde af nøje Overholdelse, uopsigelig fra begge Sider i de første 10 Aar og er fortløbende med 5 Aar, saafremt skriftlig Opsigelse ikke er sket med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel fra en af Siderne.

København, den 16. Oktober 1928.

Underskrifter.

Paa Almindelig dansk Jordemødemøde i Aalborg 29.—30. Juli 1930 kunde man nedsætte Abonnementsprisen for Medlemmerne til 2 Kr. aarlig, men da man i 1929 og 30 trods den billige Fremstillingspris ikke havde nedsat Abonnementsprisen væsentlig, var der i disse 2 Aar bleven opsparet nogle Penge, som sammen med det Overskud, der i Forvejen fandtes i Tidsskriftets Kasse, blev henlagt til et Fond, hvorom der paa næste almindelig dansk Jordemødemøde skulde tages Bestemmelse, og i August 1933 blev Summen, som imidlertid med Renter var vokset til 8,573 Kr. 83 Øre, skænket til den nyoprettede Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre.

Et andet Spørgsmaal, som ogsaa satte Sindene i Bevægelse og affødte mange Angreb paa Redaktionen, var, hvorvidt alt, der indsendtes til Tidsskriftet, skulde optages. Redaktionen saa sig af og til nødsaget til at nægte at optage Indlæg, hvori der i Stridens Hede var indløbet stærke personlige Angreb af fornærmelig Natur. Dette blev meget ilde optaget, medens andre mente endnu mere burde være nægtet Optagelse. Striden herom kulminerede, da et Referat af et Møde i Odense-Assens Kredsförening 8. Januar 1930 indeholdt et meget fornærmeligt Angreb paa Prof. *Hauch*. Redaktionen fjernede denne Del af Referatet, og indsendte det med en skarp Protest til Hovedbestyrelsen, hvoraf Formanden for Odense-Assens Kredsförening, Frk. *Gjertrud Vedel*, var Medlem. 15. Februar blev den udeladte Del af Referatet af Frk. *G. Vedel* indsat paa sidste Side i Tidsskriftet som betalt Inserat, dog i en noget afdæmpet Form, og i Tidsskriftet i Marts var endnu et Angreb paa Prof. *Hauch* optaget som betalt Inserat. De nærmest følgende Tidsskrifter er fyldt med harmfyldte Protester — man lægger her særlig Mærke til Frk. *Anna Herlevsens* besindige og klare Indlæg. Redaktionen sendte en Skrivelse med Protest til Repræsentantskab og Bestyrelse og forbeholdt sig at træde uden Varsel, hvis det skulde gentage sig, at Artikler, der retteligen henhørte under Teksten, blev optaget uden Redaktionens Vidende.

Dr. med. *Tofte* frasagde sig Hvervet som lægevidenskabelig Konsulent, idet Doktoren skrev, at han ikke ønskede at medvirke ved et Blad, hvor det kunde lade sig gøre for Betaling at faa optaget Angreb paa navngivne Personer.

Paa Landsmødet i Aalborg 29.—30. Juli 1930 førte denne Sag til en hidsig Debat; — der faldt skarpe Ord til alle Sider, og hele Bestyrelsen, med Undtagelse af Frk. *Gjertrud Vedel*, nedlagde Mandaterne. Da begge Redaktørerne var valgt 1927 paa 3 Aar, var deres Funktionstid udløben. Frk. *Rødtness*, som ved Indførelsen af den 2-aarige Uddannelse havde faaet forøget Arbejde inde paa Jordemoderskolen, ønskede ikke Genvalg. *E. Bekker* lovede paa Mødet at fortsætte til sidst i August, til hvilken Tid en ny Redaktion kunde være valgt.

Efter Mødet samledes den nye Bestyrelse, hvori Distriktsjordemødre Frk. *A. Herlevsen* var

bleven Formand, med Repræsentanterne for at vælge ny Redaktion, og det vedtoges her at rette Henvendelse til Frk. *Emilie Bekker* med Forslag om at fortsætte som Eneredaktør. Følgende Kontrakt blev senere opsat:

Mellem Den almindelige danske Jordemoderforening — i det følgende kaldet Foreningen — og Jordemoder *Emilie Bekker* er oprettet følgende

Kontrakt.

I.

Foreningen ansætter Frk. *Emilie Bekker* som Redaktør af „Tidsskrift for Jordemødre“ fra 1. August 1930.

II.

„Tidsskrift for Jordemødre“ udgaar den 1. og 15. i hver Maaned.

III.

Redaktøren er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Bladets Tekst, har derfor alene Ret til at bestemme om, hvilke Indlæg der skal optages i Bladet, ligesom hun har Ret til i indsendte Meddelelser, Referater eller lignende fra Kredsforeninger eller Enkeltpersoner at udelade, hvad hun maatte anse for stridende mod Foreningens Tarv eller dens Formaal i Henhold til Paragraf 1 i Foreningens Love. Dog skal de udeladte Dele af indsendte Meddelelser, Referater eller lignende tilsendes Foreningens Hovedbestyrelse samtidig med, at den paagældende Meddelelse sendes til Trykning. — Redaktøren har derimod ingen Pligt til at tilsende Hovedbestyrelsen Indlæg, der er nægtet Optagelse i Bladet, men blot give vedkommende Indsender Meddelelse om Nægtelse med Henvisen til at rette eventuel Klage til Hovedbestyrelsen.

IV.

Meddelelser og lignende fra Hovedbestyrelsen skal saavidt muligt optages i det først udkommende Nummer efter Indsendelsen.

V.

Redaktøren har Ret til for egen Regning at anvende Jordemoder Frøken *Ellen Gad*, København, som Medhjælp eller Stedfortræder, hvor hun maatte anse det for nødvendigt.

VI.

Tidsskriftets videnskabelige Konsulent er Frk. *Imanuella Flensburg*, der lønnes af Foreningen.

VII.

Som Honorar for sit Arbejde oppebærer Redaktøren 800 Kr. — Otte Hundrede Kroner — aarlig, der betales bagud med 400 hver 1. Juni og 1. December, første Gang i December 1930.

VIII.

Denne Kontrakt kan af hver af Parterne opsiges med 3 Maaneders skriftlig Varsel til Opør den 1ste i en Maaned.

I Tilfælde af væsentlig Misligholdelse fra een af Siderne kan den anden Part dog kræve Kontrakten hævet straks.

København, den 27. August 1930.

For Den almindelige danske Jordemoderforening:

Anna Herlevsen,
Formand.

V. Christophersen,
Næstformand.

Som Redaktør:
E. Bekker.

Da Dr. *Flensborg* lod sig overtale til at være Tidsskriftets videnskabelige Konsulent, beholdt Doktoren sig at blive afløst, saa snart Bestyrelsen fandt en anden, og da man gerne vilde i Kontakt igen med Jordmoderskolen, lykkedes det Oktober 1933 at faa Reserve-læge ved Fødeafdeling B, Dr. med. *H. Devantier*, til at afløse Dr. *Flensborg*. Dette meddeles af Formanden i følgende Ord: „Foreningens videnskabelige Konsulent er fra 1. Oktober at regne Reservelæge Dr. *H. C. Devantier*, Juliane Mariesvej 10, København. Paa Foreningens Vegne tillader den samlede Bestyrelse sig at udtale den bedste Tak til Dr. Frk. *Imanuella Flensborg* for de 3 Aar, der er gaaet saa godt for os, og Tak, at Dr. *Flensborg* hjalp os, da vi var i den Forlegenhed ingen videnskabelig Konsulent at have.“ I Aarene efter 1930 er det andre Spørgsmaal, der optager Sindene og faar Jordemødrene til at tage Ordet i Tidsskriftet, Sygekassernes Stilling til Tilkaldelse af Læge til Fødsler, Svangerskabsafbrydelse, Socialreformen og Kørselssagen ikke at forglemme; det synes at være Autoriteterne umuligt at finde en rimelig Løsning paa denne stadig tilbagevendende Sag.

Jordemødrene har i Aarenes Løb lært at moderere deres Udtryk, og en mere saglig Tone præger i Reglen de indsendte Indlæg. Det eneste Stridsspørgsmaal fra gammel Tid, som endnu af og til blusser op, er, hvorvidt alt, hvad indsendes, skal optages, og Redaktøren reduceres til kun at være Korrekturlæser; men dette vil aldrig kunne lade sig gøre, hvis Tidsskriftet skal holde Jordemoderstandens Renommé i Hævd. Der vil altid være Kværulanter, som da vilde fylde Tidsskriftet Gang paa Gang med de samme Klager, og ikke altid i de mest velvalgte Udtryk. Redaktøren maa endvidere have Myndighed til at afslutte Diskussioner, naar en Sag er belyst fra flere Sider, og at afvise Indlæg, som kun har Interesse for mindre Kredse, eller hvori der findes fornærmelige Angreb paa bestemte Personer; kun med disse Indskrænkninger kan Tidsskriftet give et virkeligt Billede af den dygtige, fremadstræbende danske Jordemoderstand, og har Jordemødrene ikke den Tillid til Redaktøren, at de tør overlade hende denne Myndighed, da er hun ikke den rette paa denne Plads, men maa erstattes af en anden.

1. December 1934.

JORDEMØDRENES UNDERSTØTTELSESFORENING

AF 1873

„NÆSTVEDKASSEN”

AF ANNA HERLEVSEN

KAREN ANDERSEN f. HOLMBOE; født i Hylke Skole d. 17. December 1824, død 7. August 1908 i Horsens; demitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1856; pr. pr. Jordemoder i Hylke, 1856—1863; Distriktsjordemoder i Kattrup v. Horsens fra 1863, Afsked 1902. Medlem af den første Bestyrelse for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Paa Forslag af afdøde Distriktsjordemoder Fru *Karen Andersen* i Kattrup, Skanderborg Amt, og ved Medhjælp af den kendte Fysikus *Black* i Horsens, der var Fru *Andersens* Embedslæge, blev Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 oprettet.

Fysikus *Black* satte sig i Forbindelse med Landets øvrige Fysici, Distriktslæger og Stadslægen i København, som alle beredvilligt lovede at forhandle med Landets Jordemødre om Oprettelse af en Understøttelsesforening. Der blev nedsat et Udvalg, bestaaende af Fysikus *Knudsen*, Næstved, der senere blev Foreningens første Formand, og efter hvem Foreningen fik Navnet „Næstvedkassen“, endvidere Overlæge, Professor *Stadfeldt*, Fødselsstiftelsen, København, og Fysikus, Konferensraad *Bünnger*, Aarhus. Disse tre Herrer dannede, sammen med Fru *Karen Andersen* og en Distriktsjordemoder paa Sjælland, den første Bestyrelse.

Fysikus *Knudsen* var den rette Mand til dette Arbejde, — han havde Øje og Øren aabne for, hvor daarligt mange af de Jordemødre var stillede, han gennem sin Virksomhed som Embedslæge kom i Berøring med. Tilslutningen fra Jordemødrenes Side blev ringere end ventet, og først efter at der i 1875 gennem Dagspressen var bleven rettet en Opfordring til den private Velgørenhed om at støtte med Bidrag, enten een Gang for alle eller aarligt, kunde Foreningens Bestaaende betragtes som økonomisk sikret. Blandt dem, der traadte hjælpende til, maa særligt nævnes Landets Læger.

Fysikus *Knudsen* nærrede den varmeste Interesse for Foreningen, men trods hans nidkære Bestræbelser for at vinde Tilslutning blandt Jordemødrene, var der ved Aarhundredets Begyndelse ikke stort mere end 100 Jordemødre, som var Medlemmer af Foreningen. Paa „Den almindelige danske Jordemoderforenings“ stiftende Møde i København 1902 blev der rigtig slaaet til Lyd for Foreningen af Dr. med. *Boeg* (senere Landfysikus i Næstved); dette skete paa Opfordring af Fysikus *Knudsen*, som havde skrevet en kort Oversigt over Foreningens Virksomhed i de forløbne 29 Aar, — den blev omdelt til Mødedeltagerne. Der mærkedes nu i de nærmest følgende Aar en noget større Tilgang og Interesse for Foreningen, — men saa gik det atter nedad.

Kontingentet, som fra Begyndelsen stadig havde været 4 Kr. aarligt, bibeholdtes, medens Aldersgrænsen for Indmeldelsen, som var 50 Aar i Begyndelsen, senere blev nedsat til 45 Aar. Hvis en Jordemoder ved Indmeldelsen i Foreningen betalte 10 Kr., da betragtes hun som indmeldt $2\frac{1}{2}$ Aar tidligere. Naar et Medlem havde staaet i Foreningen i 20 Aar og Sygdom eller anden Nød stødte til, da kunde hun, naar der forelaa en skriftlig Erklæring fra 2 paalidelige Mænd om, at hun var værdig trængende, opnaa en aarlig Understøttelse af 30—40 Kr., stigende til 70—80 Kr. Alt Arbejde indenfor Foreningen foregik skriftligt, — der blev ikke holdt Møder af Bestyrelsen eller med Medlemmerne, men een Gang aarligt udsendte Formanden en Beretning over Foreningens Virksomhed, Regnskabet over Indtægter og Udgifter, Kapitalens Anbringelse samt Navne paa dem, der oppebar Understøttelser, og Navne paa Æresmedlemmerne, — saaledes benævnedes de, der hvert Aar støttede Foreningen med Pengegaver.

Efter Fysikus *Knudsen*'s Død i 1903 blev Landfysikus, Dr. med. *A. Boeg* Foreningens Formand. Landfysikus *Boeg* gik ind til Arbejdet med en ærlig Villie til at føre Foreningen fremad, men havde ikke bedre Held end Fysikus *Knudsen*. Foreningen blev af de fleste Jordemødre ikke betragtet som en filantropisk Virksomhed, men som en Forsikring i egen Interesse. Alt som Kravene til en menneskeværdig Lefevod blev større og samtidig Pengenes Værdi mindre, da fandt ret forstaaeligt adskillige af Foreningens Medlemmer, Størrelsen af den Understøttelse, der kunde ydes, lovlige lille. I Foreningens Bestyrelse, hvor der nu sad 3 Læger og 5 Jordemødre, blev der — af de sidste — Gang paa Gang udtalt Ønskeligheden af en Omdannelse af Foreningens Virksomhed; man ønskede en bestemt aarlig Pension, — selvfølgelig mod forhøjet Kontingent, — Bestyrelsens Skøn over, om Trang var tilstede, skulde dermed bortfalde.

Foreningens Formue skyldtes for en stor Del privat Velgørenhed — der var alene i 1918 paa en Henvendelse fra Formanden til afdøde Direktør *Rée* af denne skænket Foreningen 5000 Kr. Østifternes Kreditkasse $4\frac{1}{2}$ % Obligationer; — ligesom Bestyrelsen gjorde en ihærdig Agitation for Indsamling af Pengemidler, saaledes blev der ogsaa fra Medlemmernes Side gjort et godt Arbejde i den Retning. Ikke alle Amter var lige stærkt repræsenteret i Foreningen; her bør Aarhus Amts Kreds nævnes som den, der paa et vist Tidspunkt havde alle sine Medlemmer som Medlemmer af Næstvedkassen, hvilket særligt skyldtes daværende Amtslæge *Johs. Lunddahl*'s ihærdige Agitation blandt Jordemødrene; det var da ogsaa særligt indenfor denne Kreds, at de enkelte Jordemødre hvert Aar indsamlede hos Private til Foreningen; — det kan nævnes, at en enkelt Jordemoder gennem 30 Aar indsamlede 2000 Kr.

Det var særligt hos Byens Læger og Apotekere, at Indsamling skete. Formanden, Land-

fysikus *Boeg*, mente, at der ikke kunde ses bort fra det Øjemed, i hvilket Foreningen var blevet stiftet og hidtil havde virket til Gavn for mangan trængende Jordemoder, og derfor modnedes efterhaanden den Tanke hos ham at søge Understøttelsesforeningens filantropiske Øjemed bevaret paa den Maade, at Foreningen efter 50 Aars Virksomhed indstillede Tilgangen af Medlemmer og overlod „Den almindelige danske Jordemoderforening“ at administrere sin Formue. Denne Tanke blev fremsat ved Den almindelige danske Jordemoderforenings Landsmøde i Odense 1921 og bragt til Udførelse i Maj 1924.

Overdragelsesdokument.

Bestyrelsen for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 overdrager herved efter en under Iagttagelse af Foreningens Love truffen Beslutning „Den almindelige danske Jordemoderforening“ Forvaltningen af sin Formue i Overensstemmelse med de for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 gældende Love, og naar de Krav, der fra sidstnævnte Forenings Medlemmer retmæssigt kan fremkomme, er enten fyldestgjort eller deres Fyldestgørelse behørig tilsikret, forvalter Den almindelige danske Jordemoderforening fremdeles Formuen som et Grundfond til Understøttelse ogsaa af Jordemødre her i Landet, der ikke har været Medlem af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Formuen, der overdrages til Forvaltning, udgør, foruden en mindre kontant Beholdning, der med behørig aflagt Regnskab af Formanden for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 vil være at overdrage til Formanden i Den almindelige danske Jordemoderforening, følgende Værdipapirer:

4 %	Østifternes Kreditforeningsobligationer, 8. Serie	13400	Kr.
4 %	Østifternes Kreditforeningsobligationer, 10. Serie	1400	—
4 %	Obligationer i Kreditforeningen for Husejere i København	300	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 4. Serie..	1700	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 6. Serie..	3000	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 6. Serie, Direktør Rees Legat	5000	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i jyske Landkreditforening, 6. Serie	2700	—
3 ¹ / ₂ %	Statsobligationer	8000	—

Alle Obligationer er noteret at tilhøre Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, Statsobligationerne paa Indskrivningsbevis. Den aarlige Rente af den i nævnte Værdipapirer overdragne Formue, der ingensinde maa formindskes, tjener til Opfyldelse af de Forpligtelser, der paahviler den almindelige danske Jordemoderforening overfor Medlemmerne af Understøttelsesforeningen af 1873. Ud herover paatager Den almindelige danske Jordemoderforening sig ingen Forpligtelse. Skulde den aarlige Rente i et Regnskabsaar ikke medgaa til at udrede de til Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 bevilgede Understøttelser, vil det overskydende Beløb af Renten indtil videre, dog ikke ud over 10 Aar, være at indsætte i Sparekassen for København og Omegn til Sikring af de særlige Krav, der vil kunne fremkomme fra de under Afsnit 2 nedenfor omhandlede Medlemmer af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Forpligtelserne, der kommer til at paahvile Den almindelige danske Jordemoderforening overfor Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, er følgende:

1) De allerede af Bestyrelsen for sidstnævnte Forening bevilgede Understøttelser vil være fremdeles at udrede.

2) De af denne Forenings Medlemmer, der er indtraadt i Foreningen senest i Aaret 1901, tilkommer der med fyldte 70. Aar, uafhængig af, om Trang er tilstede, en aarlig Pension af Kr. 50,00.

3) Medlemmer indtraadt senere tilkommer der kun den efter Foreningens Love hjemlede Understøttelse i Tilfælde af Trang.

Understøttelserne bør ordinært ikke være mindre end Kr. 50,00 aarlig.

Alle Understøttelser er saavel som Pensioner livsvarige.

Midlertidig Understøttelse gives ikke.

Til at forvalte Formuen og til at forestaa Uddelingen af Understøttelse og Pensioner nedsættes der af Den almindelige danske Jordemoderforening et Udvalg. Dette skal bestaa af 3 Medlemmer, og det ene Medlem skal, saa længe nogen af Jordemødrenes Understøttelsesforeningen af 1873's Medlemmer maatte være i Live, være valgt af disse. De med Uddelingen af Understøttelser og Pensioner forbundne Omkostninger udredes af Den almindelige danske Jordemoderforening.

Til mod behørig Kvittering at udlevere den her omhandlede Formue bemyndiger den samlede Bestyrelse for Understøttelsesforeningen af 1873 Formanden, der tillige er Foreningens Kasserer, medundertegnede fhv. Fysikus Dr. med. *Boeg*, København, og til at modtage den bemyndiger Den almindelige Danske Jordemoderforenings Bestyrelse Formanden for denne Forening, medundertegnede Distriktsjordemoder Fru *Johanne Petersen*, Glostrup. De overdragne Obligationer vil være at baandlægge i Sparekassen for København og Omegn med Ret for Formanden i det foran nævnte Udvalg eller hvem ellers dertil af dette maatte bemyndiges til at hæve Renten. Omkostningen ved denne Baandlæggelse udredes af Renten. For det Tilfælde, at en eller flere af de baandlagte Kreditforeningsobligationer maatte blive udtrukket, vil disse være at erstatte med Obligationer af samme Art eller lige saa sikre eller $3\frac{1}{2}$ % Statsobligationer, der tilføres det allerede af Statsgældskontoret til Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 udstedte Indskrivningsbevis. Til at indtræde som Medlem af dette Udvalg er af Den almindelige danske Jordemoderforenings Bestyrelse valgt Formanden, Distriktsjordemoder Fru *Johanne Petersen*, Glostrup, endvidere medundertegnede Overaccoucheur, Professor, Dr. med. *E. Hauch*, og af Bestyrelsen af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 fhv. Fysikus, Dr. med. *Boeg* af København, samt som Suppleant medundertegnede Amtslæge *Lunddahl* i Aarhus.

Skulde Den almindelige danske Jordemoderforening opløses, vil det være Udvalget, der vedblivende forvalter Formuen, dog saaledes, at der fremdeles kun kan raades over den aarlige Rente, og at denne udelukkende kan anvendes til Understøttelse af trængende Jordemødre her i Landet og kun med Iagttagelse først og fremmest af de foran nævnte Forpligtelser mod Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873. Denne tæller for Tiden 96 Medlemmer, og disses Antal kan ikke forøges, idet Understøttelsesforeningen samtidigt med denne Overenskomst ophører med sin Virksomhed.

Overenskomsten udfærdiges i 2 Eksemplarer, hvilke begge underskrives af hver af de to Foreningers samlede Bestyrelse, og bliver det ene Eksempel til Opbevaring at overlevere Formanden for Den almindelige danske Jordemoderforening, Distriktsjordemoder Fru *Johanne Petersen*, det andet det Medlem af Udvalget, der er valgt til at varetage Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873's Medlemmers Interesse, for Tiden fhv. Fysikus, Dr. med. *Boeg*.

En Fortegnelse over Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, disses Navn, Alder, Bopæl, saaledes som opgivet til denne Forenings Formand, bliver at tilstille det af Den almindelige danske Jordemoderforening nedsatte Udvalg. Lige saa et Eksempel af den førstnævnte Forenings Love.

De af denne Overenskomst flydende Udgifter, derunder Stempelafgift, afholdes af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

For Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873:

April 1924.

Boeg,
Fhv. Landfysikus, Dr. med.
Formand,
København.

E. Hauch,
Professor, Dr. med., Overaccoucher,
Viceformand,
København.

Joh. Lunddahl,
Amtslæge,
Aarhus.

M. Holm,
Distriktsjordemoder,
Brabrand.

M. Kastrup,
fhv. Distriktsjordemoder,
Kongens Thisted.

Kirsten Hansen,
fhv. Distriktsjordemoder,
Svendborg.

Sigrid Matthiessen,
prakt. Jordemoder,
København.

Joh. Ungermann,
Distriktsjordemoder,
Everdrup.

For Den almindelige danske Jordemoderforening.

Maj 1924.

Johanne Petersen,
Formand,
Distriktsjordemoder,
Glostrup.

Nielly Juul,
Sekretær,
København.

Maria Bjørn,
Distriktsjordemoder,
Nakskov.

Wilhelmine Nielsen,
Jordemoder,
Munkebjergby.

M. Sieck,
p. p. Jordemoder,
Svendborg.

Inger Laursen,
Distriktsjordemoder,
Hørve St.

Karen Rasmussen,
Distriktsjordemoder,
Oue pr. Hobro.

De i foranstaaende Overenskomst ommeldte Værdipapirer med Kupons pr. førstkommende 11. Juni og 1. Juli har jeg Dags Dato modtaget samt Kr. 610,44, skriver Kroner seks hundrede ti, firti fire Øre, bilagt med reviderede Regnskab.

København, den 27. Maj 1924.

Johanne Petersen.

Til Vitterlighed:

Schack,
afsk. Kaptajn.

E. Hauch,
Professor, Dr. med.

Ved at overdrage Den almindelige danske Jordemoderforening denne store Formue til Forvaltning, har de 96 Medlemmer af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 udvist en beundringsværdig Offervillie, de har ikke et Øjeblik tænkt paa egen Fordel, men set bort fra enhver Udnyttelse af Understøttelsesforeningens Formue i egen Favør. Det havde staaet disse frit for at ændre Foreningens Love, saa de kunde have faaet fuldt Udbytte af de opsparede Penge. Dette „Overdragelsesdokument“ er et af de skønneste Minder indenfor de danske Jordemødres Historie.

Foruden de allerede nævnte Læger, som gennem Aarene har været i Bestyrelsen for Understøttelsesforeningen, populært kaldet „Næstvedkassen“, kan nævnes Professor *Leopold Meyer*, Fødselsstiftelsen, København, og Fysikus *Muldvad*, Vejle.

Den nuværende Bestyrelse bestaar af Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen*, København,

Formand, Jordemoder Fru *Christiane Mortensen*, Aarhus, Kasserer, og Den almindelige danske Jordemoderforenings Formand.

For første Gang er der i Aar, 1934, 10 Aar efter Overtagelsen af Formuen, to Legatportioner ledige, som kan søges ogsaa af ikke Medlemmer af „Næstvedkassen“; de vil blive uddelt til December Termin. „Næstvedkassen“ har endnu 55 Medlemmer.

Fhv. Landfysikus, Dr. med. *E. Boeg*, Gentofte, og fhv. Distriktsjordemoder Fru *Maren Holm*, Brabrand, bringes en hjertelig Tak for gode Oplysninger „Næstvedkassen“ vedrørende.

Vinten pr. Lund, i November, 1934.

MEDLEMSLISTE PR. 1. JANUAR 1935.

København.

Fru A. D. M. Andersen, Villemoesgade 6.
Fru C. Christensen, Kingosgade 2.
Fru Henriette Dahlby, Rosenørnsalle 57.
Frk. S. Matthiessen, Støvringgaard, Randers.
Frk. Doda Sinding, Juliane Mariesvej 10.

København og gl. Roskilde Amt.

Fru Karen Hansen, Skomagergade 7, Roskilde.

Holbæk Amt.

Fru M. S. Jørgensen, Vig St.
Fru Ch. Larsen, Nykjøbing Sj.

Frederiksborg Amt.

Frk. K. Hansen, Helsing.
Fru H. Larsen, Møllealle 17, Valby.
Fru M. Pihl, Nyhuse, Hillerød.
Fru A. M. C. Saabye, Gilleleje.

Sorø Amt.

Frk. K. Christensen, Teglovsvej 21, Ringsted.
Fru J. Madsen, Haldagerlille pr. Fuglebjerg.
Fru M. Nielsen, Stokholte.

Præstø Amt.

Fru I. C. M. Christensen, Strøby pr. Klippinge.
Fru J. Ungermann, Everdrup pr. Rønnede.

Maribo Amt.

Frk. K. Ewaldsen, Maribo.
Frk. A. O. Olsen, Nr. Vedby pr. Nr. Alslev.

Odense Amt.

Frk. B. Hornbæk, Kronprinsensgade 27, Odense.
Fru E. M. Pedersen, Hessgade 17, Middelfart.

Svendborg Amt.

Frk. S. Andersen, Ringe.
Fru A. Esbensen, Drejø pr. Svendborg.
Frk. Fr. Hansen, Svendborg.
Fru E. Hauge, Odensegade 30, Faaborg.

Fru J. E. Larsen, Søby pr. Ærøskøbing.

Fru J. M. H. Petersen, Tranckær.

Fru J. M. Rasmussen, Marstal Bondeby.

Hjørring Amt.

Fru A. K. Høgsted, Frederikshavn.

Fru J. Jensen, Frederikshavn.

Thisted Amt.

Fru G. M. Hyldahl, Erslev pr. Nykøbing M.

Aalborg Amt.

Frk. M. H. Pedersen, Bredegade, Løgstør.

Fru K. Uldbjerg, Salling pr. Vindblæs.

Randers Amt.

Fru Bundgaard, Havndal.

Fru A. Fris, Fausing pr. Allingaabro.

Fru M. Jensen, Spentrup pr. Randers.

Frk. K. Thomasen, Østergade 16, Randers.

Aarhus Amt.

Fru H. Andreasen, Hans Brogesgade 9, Aarhus.

Frk. K. Danielsen, Nørre Alle 92, Aarhus.

Fru K. N. Hestbæk, Thunøgade 3, Aarhus.

Fru N. Jensen, Odder.

Fru H. Køster, Lolland.

Fru C. Mortensen, Frederiksberg Torv 1, Aarhus.

Fru M. K. Pedersen, Thunøgade 7, Aarhus.

Fru J. Rasmussen, Brammersgade 11, Aarhus.

Fru S. Riis, Vesterbro Torv 6, Aarhus.

Fru S. Søby Andersen, de Mezasvej 9, Aarhus.

Skanderborg Amt.

Fru M. Holm, Brabrand.

Fru A. B. Sørensen, Hansted Hospital pr. Horsens.

Vejle Amt.

Fru H. J. Christensen, Fredericia.

Frk. K. M. Glavind, Fredericia.

Fru K. Pedersen, Smidstrup pr. Børkop.

Fru A. Sørensen, Kirketorvet 6, Vejle.

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRES
PENSIONSKASSE
AF CYRINE JENSEN

Af Danmarks 1120 Jordemødre er 660 Distriktsjordemødre, 92 pensionerede Distriktsjordemødre og 368 er privat praktiserende Jordemødre; af disse er der dog altid nogle, der gaar over til at blive Distriktsjordemødre. Medens Distriktsjordemødre er fastlønnede af Amt eller Kommune og som Følge deraf pensionsberettigede, er privat praktiserende Jordemødre ikke saa heldigt stillede.

I Oktober 1928 fremkom Overjordemoder Frøken *Johanne Rødtness* med en Artikel i „Tidskrift for Jordemødre“: „Om Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre“. Spørgsmaalet viste sig at være brændende, idet ikke saa faa Jordemødre sluttede sig

til Tanken med forskellige Indlæg i de følgende Numre af Tidsskriftet. Paa Generalforsamlingen i „Jordemoderforeningen i København af 1893“ den 10. December 1928 vedtoges det at foreslaa nedsat et Udvalg til at arbejde for Sagen. Fra Københavns Jordemoderforenings daværende Formand, Fru *Anna Hansen*, kom der et Indlæg i Tidsskriftet for 15. Januar 1929: „Om Nedsættelse af et Udvalg til nærmere at udarbejde Overjordemoder Frøken Rødtness' Forslag i Tidsskrift af 15. Oktober 1928: Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre“. Forslaget gaar ud paa, at alle Jordemødre — privat praktiserende og offentlig ansatte — ved et personligt Indskud skulde tilvejebringe en større Sum, der skulde danne Grundlaget for et privat Pensionsfond — med eventuelle Tilskud fra Stat, Kommune, Amt og Byraad — og mulig velvillige Gaver fra Interesserede —, og dernæst et aarligt Kontingent indbetalt af samtlige privat praktiserende Jordemødre. Paa Basis af dette Forslag alene — uden Forsikringsselskabers Medvirken — nedsættes Udvalget og Københavns Jordemoderforening udpeger som Udvalgets Formand og Repræsentant for Sjælland Overjordemoder Frøken Rødtness, samt henstiller til Hovedbestyrelsen at udpege til Repræsentanter for Fyn og Jylland to privat praktiserende Jordemødre. Foreslaaet blev Frøken *Anna Hansen*, Svendborg, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg. Overjordemoder Frøken Rødtness tog dog Afstand fra „uden Forsikringsselskabers Medvirken“, idet Overjordemoderen ønskede, at Udvalget (Medlemmerne) skulde staa frit i Arbejdet for en Pensionskasses Oprettelse. Efter forskellige Forhandlinger kom Udvalget til at bestaa af: Overjordemoder Frøken Rødtness, København (Formand), samt Frøken *E. Bekker*, København, Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg.

I Tidsskrift for Jordemødre, 1ste Februar 1930, skriver Overjordemoder Frøken Rødtness en Redegørelse for Pensionsudvalgets Arbejde, blandt andet Tilbud fra Statsanstalten for Pensionsforsikring og Tilbud fra Pensions- og Livrente-Institutet. I Tidsskrift for 15. Marts 1930 indsender Fru *C. Jensen*, Viborg, et Forslag til Pensionering, hvor Jordemødrene skal have deres egen Pensionskasse. Eet var vi enige om: vi maatte have Penge, og efter indhentet Tilladelse fra Hovedbestyrelsen — 14. December 1930 — paabegyndtes Indsamlingen til et Grundfond blandt Landets Læger og Jordemødre.

Til Landsmødet i Sønderborg i August 1933 var Grundfondet 7,917 Kr. 66 Øre, hvoraf 3,115 Kr. 24 Øre var Overskud fra en Koncert, afholdt i Odd Fellow Palæet den 23. Februar 1933. Paa Landsmødet i Sønderborg havde vi den Glæde at modtage et Overskud fra „Tidsskrift for Jordemødre“, stort: 8,573 Kr. 83 Øre, ligesom det ogsaa vedtoges, at Bonus fra Forsikringsselskabet National i tre Aar maatte tilgaa Pensionskassen. Paa Landsmødet i Sønderborg blev der dannet en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre. Da Spørgsmaalet var, om vi skulde melde os ind i en Pensionsforsikring, eller om vi skulde have vor egen Pensionsforening, havde jeg løseligt opridset nogle midlertidige Love, som egentlig kun var en Fastlæggelse af de Hovedlinier, man kunde tænke sig at følge i Tilfælde af egen Pensionsforening.

Generalforsamling afholdtes 21. Marts 1934 i Odd Fellow Palæet. Overjordemoder Frøken Rødtness henstillede til Medlemmerne at overveje Tanken om Pension paa Forsikringsgrundlag eller om de vilde følge den Linie, Sønderborgmødet havde angivet og udtalte som sin Overbevisning, at det kun kunde blive effektivt gennem et Forsikringsselskab. Afstemningen viste overvejende Flertal for, at vi bibeholdt vor egen Pensionskasse. Efter nogen Diskussion vedtoges Lovene sammen med nogle Overgangsbestemmelser. (11 Jordemødre var mødt; Afstemning: 10 mod 1).

§ 1.

Kassens Navn er: „Privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse“, og dens Formaal er at pensionere Kassens Medlemmer. Enhver privat praktiserende Jordemoder, der er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“, kan blive Medlem. — Pensionerede Distriktsjordemødre, der praktiserer, kan ikke optages i Pensionskassen som pensionsberettigede Medlemmer.

§ 2.

Kassens Grundfond er ca. 24 000 Kr., dels i Obligationer og dels i Sparekasse. Grundfonden vil efterhaanden blive udvidet ved de nedennævnte Kontingenter og Indskud samt ved mulige Tilskud, der maatte tilflyde Kassen.

Grundfondens Kapital bliver stedse at anbringe efter de Regler, der gælder for Anbringelsen af Umyndiges og andre under offentligt Tilsyn staaende Midler, dog at et Beløb af indtil Kr. 2.000,00 kan anbringes paa Kontrabog med en solid Sparekasse.

Over Kapitalen kan kun disponeres af Formanden, Kassereren og et tredje Bestyrelsesmedlem i Forening. Renterne kan derimod stedse haves af Kassereren og 1 Bestyrelsesmedlem i Forening.

§ 3.

Kontingentet, der betales halvaarsvis forud i Januar og Juli, er Kr. 30,00 aarlig.

Saafernt Kontingentet ikke er indbetalt til Kassen inden henholdsvis 31. Marts og 30. September, tilsendes vedkommende Medlem en Postopkrævning paa Kontingentet, og indløses denne Opkrævning ikke, er Kassens Bestyrelse berettiget til straks at slette vedkommende som Medlem, og vedkommende har da fortabt enhver Ret og ethvert Krav til Kassen efter forud at have faaet Underretning herom ved anbefalet Brev. I Sygdomstilfælde kan der gives Henstand med eller muligvis Fritagelse for Kontingentet, naar Ansøgning derom med behørig Begrundelse indgives til Bestyrelsen.

I Indskud betaler nye indtrædende Medlemmer Kr. 10,00. — Kassens Stiftere, derved forstaas Medlemmer, som indmelder sig i Kassen inden Udgangen af Aaret 1933, fritages for at betale Indskud. Ethvert Medlem betaler Kontingent til Kassen indtil Pensionsrettigheden indtræder.

Indmeldelser sker skriftligt til Formand eller Kasserer med Angivelse af Fødselsdag og Aar.

§ 4.

For at være Medlem af Pensionskassen og oppebære Pension af denne kræves, at vedkommende vedblivende er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“. Skulde et Medlem blive ekskluderet af „Den almindelige danske Jordemoderforening“ eller selv udmelde sig af nævnte Forening, er hun samtidig udelukket af Pensionskassen, men faar sine til Dato indbetalte Kontingenter tilbagebetalt, dog uden Renter.

§ 5.

Pensionskassen ledes af en Bestyrelse, der vælges paa 3 Aar. Bestyrelsen bestaar af en Formand og 4 Medlemmer, der alle vælges paa Generalforsamlingen. Formanden vælges først.

§ 6.

Regnskabsaaret er fra 1. Januar til 31. December, og den aarlige Generalforsamling skal afholdes i Januar Kvartal.

Indkaldelse til Generalforsamling sker gennem „Tidsskrift for Jordemødre“ med 3 Ugers Varsel.

Regnskabet skal revideres af en statsautoriseret Revisor. Beholdningerne skal tillige kontrolleres af 2 af Generalforsamlingen valgte Medlemmer.

Regnskabet skal offentliggøres i „Tidsskrift for Jordemødre“ inden Generalforsamlingen.

Ekstraordinær Generalforsamling, der skal afholdes, naar mindst $\frac{1}{4}$ af Medlemmerne skriftligt forlanger det, indvarsles med mindst 8 Dages Varsel ved Bekendtgørelse i Tidsskriftet.

§ 7.

Inden Udgangen af Aaret 1934 kan enhver privat praktiserende Jordemoder, der er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“, uanset Alder blive optaget i Pensionskassen. Fra 1. Januar 1935 optages kun Medlemmer inden fyldte 35 Aar. Efter 1. Januar 1935 kan ældre Jordemødre dog optages mod at betale fuldt Aarskontingent fra det fyldte 35. Aar + Renter og Renters Rente à $4\frac{1}{2}$ % p. a. Bliver et Medlem Distriktsjordemoder, kan hun ikke være pensionsberettiget Medlem af Pensionskassen, og der udbetales hende ved Udtrædelsen det til Dato indbetalte Kontingent, dog uden Renter. Afgaar et Medlem ved Døden inden Pensionsrettens Begyndelse, udbetales Halvdelen af det til Dato indbetalte Kontingent uden Renter.

§ 8.

Udbetaling af Pensioner begynder, naar Bestyrelsen finder det forsvarligt, dog ikke førend Grundfonden er vokset til 40.000 Kr. Ved Fordeling af de aarlige Pensioner vil efternævnte Regler være at følge:

Hele Indskudet og $\frac{2}{3}$ af Aarskontingentet henlægges til Grundfonden. Tilskud, Gaver og lignende henlægges ligeledes til Grundfonden, medmindre de er ydet paa den Betingelse, at de skal anvendes til Pensionsuddelingen.

Til Fordeling mellem de Pensionsberettigede anvendes Renterne af Kapitalen samt $\frac{1}{3}$ af Kontingentet, efter at alle Administrationsudgifter er fradraget.

Forslag til Fordeling udarbejdes af Bestyrelsen og skal godkendes af Generalforsamlingen.

§ 9.

Berettiget til Pension er ethvert Medlem, der er fyldt 65 Aar.

Pensionen, der udbetales kvartaarlig bagud, erlægges første Gang for det Kvartal, i hvilket Medlemmet er fyldt 65 Aar, og sidste Gang for det Kvartal, i hvilket Medlemmet er død. De ved et Medlems Død eventuelt ledigblevne Kvartalsportioner overføres til næste Aars Uddeling.

§ 10.

Naar et Medlem har betalt Kontingent i fulde 30 Aar, bliver hun kontingentfri.

Passive Medlemmer kan optages, selvom de ikke opfylder Betingelserne for at være pensionsberettigede. De har Møderet paa Generalforsamlinger, men ikke Stemmeret. Kontingentet er mindst 5 Kr. aarlig.

§ 11.

Efter Bestyrelsens Indstilling kan Generalforsamlingen vedtage, at der af det til Fordeling foreliggende Beløb bevilges Understøttelser til ældre trængende privat praktiserende Jordemødre, som har ophørt at praktisere.

§ 12.

Medlemmer, som er slettede i Henhold til § 3, kan kun indtræde i deres Rettigheder igen ved at ansøge om Genoptagelse i Kassen. Genoptagelsen er betinget af, at den paa Generalforsamlingen, hvor Sagen er forelagt, vedtages med $\frac{3}{4}$ af de afgivne Stemmer.

Pensionsnydende Medlemmer vedbliver at beholde deres Stemmeret paa Generalforsamlinger.

§ 13.

Pensionerne kan i intet Tilfælde gøres til Genstand for Arrest, Exekution eller lignende.

§ 14.

Ethvert Medlem modtager 1 Eksempplar af Kassens Vedtægter og et Medlemskort.

§ 15.

Bestyrelsen har Ret til at antage lønnet Medhjælp.

§ 16.

Forandringer i nærværende Vedtægter og Beslutning om Kassens Ophævelse kan kun ske paa en Generalforsamling, hvor mindst $\frac{2}{3}$ af Kassens Medlemmer er mødt og mindst $\frac{2}{3}$ af de mødte stemmer for Forandringen. Er Generalforsamlingen ikke beslutningsdygtig, indvarsler Bestyrelsen straks med 14 Dages Varsel til ny Generalforsamling, hvor Ændringerne uden Hensyn til de mødtes Antal vedtages, naar $\frac{2}{3}$ af de mødte stemmer derfor.

Besluttes det, at Kassen skal ophæves, skal Bestyrelserne for Pensionskassen og „Den almindelige danske Jordemoderforening“ afgøre, hvortil Midlerne skal anvendes. Denne Afgørelse skal godkendes af et almindeligt Jordemodermøde.

Overgangsbestemmelser.

I de første 5 Aar af Kassens Virksomhed fordeles kun $\frac{1}{4}$ af Overskuddet efter at de fornødne Henlægninger har fundet Sted, og Administrationsudgifterne er fradraget. Resten henlægges til Grundfonden.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{1}{2}$ af Overskuddet.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{3}{5}$ af Overskuddet.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{4}{5}$ af Overskuddet.

Efter 20 Aars Forløb fordeles hele Overskuddet.

Ved Fordelingerne mellem de enkelte Pensionsberettigede tages der Hensyn til det Antal Aar, i hvilket de enkelte har betalt Kontingent. De Pensionsberettigede deles i 6 Grupper:

1.	De, der har betalt Kontingent i mindre end 10 Aar
2.	- - - - - mellem 10 og 15 Aar
3.	- - - - - " 15 - 20 -
4.	- - - - - " 20 - 25 -
5.	- - - - - " 25 - 30 -
6.	- - - - - i fulde 30 Aar.

Det til Uddeling foreliggende Beløb fordeles mellem de pensionsberettigede i disse Grupper i Forholdet 5, 6, 7, 8, 9 og 10.

Generalforsamlingen kan efter Bestyrelsens Indstilling vedtage Ændringer i disse Overgangsbestemmelser uden Iagttagelse af de i § 16 givne Regler om Lovændringer.

Indtil Udgangen af 1934 gælder den Bestemmelse, at for Medlemmer, der ved Indmeldelsen er fyldt 50 Aar, er Aarskontingentet Kr. 40,00 aarlig, indtil Pensionsretten indtræder.

Ingen kan blive pensionsberettiget uden at have været Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“ i 10 Aar.

Vedtaget paa Generalforsamlingen i København 21. Marts 1934.

Dagen efter Generalforsamlingen nedlagde Frøken Rødtness, medens Bestyrelsen endnu var til Stede, sit Mandat, og paa Formandens Anmodning overtog Frøken Bekker Posten som Kasserer.

Ved Overjordemoder Frøken Rødtness' Energi afholdtes endnu en Koncert i Odd Fellow Palæet. Koncerten, der var meget vellykket, overværedes af Hendes Majestæt Dronningen, og gav igen et Overskud paa ca. 3000 Kr.

Til 1ste Januar, naar samtlige Kontingenter for 1934 er indbetalt, er Grundfondets Størrelse: 26 374 Kr. 01 Øre.

Medlemstallet i November 1934 er 78, men inden Aarets Udgang ventes Indmeldelse af flere Medlemmer. Vi skulde helst komme saa vidt, at alle privat praktiserende Jordemødre blev Medlemmer af Pensionskassen.

Pensionskassens Postgiro er 30801.

Bestyrelsen bestaar af:

Jordemoder Frøken *E. Bekker*, Østerfarimagsgade 75, København, Kasserer. Fru *Kirstine Jacobsen*, Aalborg, Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde, Frøken *Ingeborg Nielsen*, Slagelse, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg, Formand.

VIBORG, i November 1934.

Et Mærke, der sælges til Fordel for Privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse i Ark à 25 Stk. til en Pris af Kr. 1,25. Mærkets „Moder“ og „Jordemoder“ ved dets Fødsel i 1933 var Frøkerne Bekker og Rødtness — eller maaske omvendt — men Frk. Bekker passer p. t. Barnet som Kasserer og Plejerske.

Redaktionens Tilføjelse:

Pr. 1. Januar 1935 opgjordes Formuen til Kr. 26,405,65; heraf anbragt i Obligationer til Paalydende Kr. 22,100,00 af Kursværdi Kr. 21,434,75. — Medlemstal for 1. Jan. er 97.

W. N.

JORDEMODERFORENINGEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Denne Forenings Historie skal ikke her gøres til Genstand for nogen længere Afhandling, idet den paa 50-Aars Stiftelsesdagen behandlede af den daværende Formand, Dr. med. *Viggo Esmann*, i Tidsskrift for Jordemødre, Nr. 22, 1928. Foreningen stiftedes den 19. Nov. 1878 af 14 københavnske Jordemødre, hvis Navne ogsaa her skal nævnes som hørende til Jordemoderstandens Pionerer: *Ellen Nielsen*, *P. Halvorsen*, *V. Olsen*, *Julia Møller*, *Marie Nielsen*, *C. Olesen*, *Wendelboe*, *Agerbeck*, *Johanne Berg*, *Caroline Andersen*, *Lund*, *D. Frisch*, *N. Bruhn* og *E. Olsen*. — Foreningens oprindelige Navn var „Jordemoderforeningen af 1878“ og dens Opgave var „at faa bygget en Bolig for de gamle Jordemødre, hvis Livsomstændigheder havde været saa, at de ikke selv kunde skaffe sig Husly i deres fremrykkede Alder“.

Allerede i 1884 gik man bort fra dette som *eneste* Formaal; dens første Navn ændredes til det nuværende, og Understøttelse til trængende Jordemødre blev indført som Foreningens Opgave. Understøttelse kunde derefter udbetales til syge saavel som gamle, men i 1901 viste det sig, at Sygehjælpen tærede uforholdsmæssigt paa de likvide Midler, og Formaalet indskrænkedes derefter til Alderdomsunderstøttelse alene. — De i 1901 vedtagne Love er med mindre betydende Ændringer endnu gældende, og i den nugældende § 1 læser man: „... har til Formaal at yde Understøttelse til trængende Jordemødre, der paa Grund af Alderdom eller Svaghed enten slet ikke eller kun i ringe Omfang kunne praktisere“.

Betingelserne for at kunne blive nydende Medlem er, at man har været betalende Medlem i mindst 10 Aar, og Hjælpen er da 100 Kr. aarligt; 20 Aars betalende Medlemskab berettiger til en Understøttelse af 125 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 25 Kr. til 200 Kr. — Understøttelsen tildeles for Livstid, men kan dog ophæves, om Forholdene forandrer sig.

Den oprindelige Tanke om et Alderdomshjem for Jordemødre er ingenlunde opgivet, men kun henlagt til senere Overvejelse, hvilket fremgaar af Lovens § 2, der bl. a. bestemmer, at Understøttelse kan ændres til delvis eller til hel Fribolig i egen Ejendom.

Foreningens Formue er dels samlet gennem Aarskontingenter, dels ved Gaver, og som Hjælp til Understøttelser har Foreningen gennem adskillige Aar nydt Legater som det Alfred Hansen'ske, det Warburg'ske, C. W. Stranges og de Spanjerske Legater.

Paa 25 Aarsdagen for „Jordemoderforeningen i København af 1893“s Stiftelse — den 23. Aug. 1918 — oprettedes et Fødselsdagslegat: „Københavnske Jordemødres Legat“, med en Grundkapital paa godt 6000 Kr., som administreres af „Understøttelsesforeningen“ — det populære Navn for den her omhandlede Forening.

I Dr. *Esmanns* Beretning omtales, at der fra 1890 til 1928 var udbetalt 69,382 Kr. 50 Øre i Understøttelser; pr. 1. Jan. 1935 var dette Tal steget til 99,657 Kr. 25 Øre.

Foruden de 14 Stiftere af Foreningen mindes Dr. *Esmann* i sin Redegørelse Fru *A. C. Knudsen* og Fru *Anna Hansen* som 2 af Foreningens ihærdigste Støtter; ligeledes Dr. med. *A. D. Müller*, der var Foreningens første Formand gennem 25 Aar (1884—1909), og hans Efterfølger, Stabslæge, Dr. med. *S. Meyer* (1909—1922), Dr. med. *Bokkenheuser* som mangeaarig Kasserer og afdøde Overretssagfører *Jarnøe*. Dr. med. *Viggo Esmann* var Foreningens tredje Formand fra 1922 til sin Død i 1931. — Denne Beretning skal ikke slutes uden at fremhæve det enorme Arbejde, der gennem 23 Aar udførtes af Fru *Nicoline Nielsen* som Kasserer.

Lovens § 6 kræver, at Bestyrelsen skal bestaa af 4 Jordemødre og 3 Mænd, hvoraf mindst 1 skal være Læge. Bestyrelsens Sættelse i 1935 er: Fru *Ida Bloch* (Kasserer), Fru *K. Peronard* (Sekretær), Frk. *Kirsten Liingaard* og Frk. *Haralda Ærrebo* samt Prof., Dr. med. *E. Hauch* (Formand), Prof., Dr. med. *M. le Maire* (Næstformand) og Overlæge, Dr. med. *I. P. Hartmann*.

FORHOLDET
MELLEM
JORDEMØDRE OG SYGEKASSER
VED KONTORCHEF H. DANIEL

Under Sygekasseloven af 1892.

Af de mange, men oftest smaa og lidet formuende Sygekasser, som fandtes herhjemme før vor første Sygekasselovs Ikrafttræden 1. August 1892, ydedes der ikke Barselhjælp. Ydelserne var faa og beskedne, og der var slet ikke Raad til at yde Jordemoderhjælp eller lignende. Meget bedre blev det ikke efter nævnte Lovs Gennemførelse, idet Loven i sin § 21 kun udtalte: „I Barseltilfælde *kan* Sygekassen yde den paagældende Kvinde, naar hun er Medlem af Kassen, en Hjælp, der i Vedtægten kan fastsættes til en rund Sum“. Endvidere fastsatte Loven: Ved indtrædende Sygdom har hun Krav paa den sædvanlige Sygehjælp fra ottende Dagen efter Nedkomsten.

Denne beskedne Opfordring til at yde Barselhjælp blev da ogsaa fulgt i saa ringe Udstrækning, at Barselhjælpsudgifterne første Gang omtales for sig i 1907 i de officielle aarlige Indberetninger, Indenrigsministeriet modtog fra det ved Loven etablerede Tilsyn med de anerkendte Sygekasser: Sygekasseinspektoratet. Beretningen for 1907 udviser, at samtlige daværende 1.452 Sygekasser med ca. 553.000 nydende Medlemmer, hvoraf godt Halvdelen var Kvinder, kun havde anvendt 51.000 Kr. til Barselhjælp; af denne Udgift angik endda 41.000 Kr. Sygekasserne i Hovedstaden, som da havde 73.000 kvindelige Medlemmer. Det var saaledes kun et Mindretal af Kasserne udenfor Hovedstaden, der ydede Barselhjælp; for de fleste af disses Vedkommende endog med et Beløb af under 10 Kr. pr. Fødsel og i Almindelighed kun til gifte Kvinder.

Selv om Ydelsen af denne kontante Barselhjælp, over eller under 10 Kr., formentlig var tænkt som en almindelig Hjælp til Dækning af forekommende Udgifter i Anledning af Barsel eller Imødegaaelse af Tab af eventuel Arbejdsfortjeneste, blev Hjælpen vel ofte af Medlemmet anvendt til Betalingen af Jordemoderen, men nogen almindelig Aftale mellem Sygekasser og Jordemødre om Størrelsen af Betalingen for Assistancen forelaa ikke.

Loven forbød vel ikke Kasserne direkte at yde Betaling for Jordemoderhjælpen, men Kasserne havde heller ikke da Raad til saadan Udgift, og derfor blev der ikke Anledning til at indgaa nogen Overenskomst med Jordemødrene.

Alligevel omhandlede vor første Sygekasselov et Forhold Jordemødre, Kommuner og Sygekasser imellem, idet Loven i § 13 fastsatte, at de „Medlemmer af anerkendte Sygekasser, som bor paa Landet, og som ikke selv holder Heste og Vogn, er berettigede til af den Kommune, hvori paagældende bor, at forlange Befordring afgivet til Afhentelse af den af Sygekassen benyttede Jordemoder eller efter Omstændighederne til den syges Henbringelse til bemeldte Jordemoder“.

Da Sygekasserne imidlertid, som ovenfor omhandlet, ikke havde nogen Overenskomst med Jordemødrene om Betalingsforholdene, selv om Udgiften til Jordemoderen afholdtes af Medlemmet selv, kunde der ikke vel blive Tale om, at Kasserne *benyttede* Jordemødre, og derfor fik omhandlede Bestemmelse i Lovens § 13 ingen praktisk Betydning.

Fribefordring kunde dog ydes i Henhold til andre Bestemmelser, nemlig Frd. om Fribefordringsvæsenet af 26. Juni 1844 § 5, Nr. 3, hvorefter Pligtkørsel kunde forlanges til „Læger, naar de hentes til fattige Syge, til Jordemødre, der kaldes til at betjene Fattige eller Husmands og Indersters Hustruer, naar vedkommende ikke selv have Heste og Vogn“. Medens Pligtkørsel efter Læge i Henhold til denne Bestemmelse ikke fik synderlig Betydning i Forhold til Medlemmer af anerkendte Sygekasser, idet den kun kunde fordres til „fattige“ Syge, d. v. s. Syge, som var under fast eller midlertidig Fattigforsørgelse, kunde Bestemmelsen om Kørsel efter Jordemoder — derunder Befordring af Lægen, naar han tilkaldtes efter Jordemoderens Forlangende — komme adskillige Sygekassemedlemmer tilgode, idet Retten hertil tilkom enhver Husmands og Inderstes Hustru, naar kun Vedkommende ikke selv holdt Heste og Vogn. Bestemmelsen blev derhos anset analogisk anvendelig, naar Jordemoderen skulde hentes til ugifte Kvinder, der kunde sættes i Klasse med de nævnte Hustruer (Indenrigsministeriets Skrivelse Nr. 87 af 19. Maj 1876).

Imidlertid manglede der ikke Interesse for at skabe bedre Vilkaar for de ubemidlede fødende, specielt Fabriksarbejdersker og lignende. Dansk Kvindesamfund slog saaledes i 1900 til Lyd for Indførelsen af en Barselforsikring, eventuelt i Forbindelse med Sygekasserne. Indenrigsministeriet anmodede ogsaa Sygekassetsilsynet (og Sygekassenævnet) om at udtale sig om Sagen; men man ansaa ikke Forholdene for modne til en saadan Reform. Det samme Resultat kom det Udvalg til, som nævnte Ministerium nedsatte 19. Maj 1910 til at udarbejde Udkast til Ændring af Sygekasseloven. Dansk Kvindesamfund vendte dog flere Gange senere tilbage til Sagen — i Aarene 1912—1914.

Under Sygekasseloven af 1915 og 1921.

Ved Sygekasseloven af 10. Maj 1915, der traadte i Kraft 1. Januar 1916 og afløste Loven af 1892, og Sygekasseloven af 20. Juni 1921, der traadte i Kraft 1. Oktober 1921 og ændrede Loven af 1915, blev Sygekassernes Ydelse af Barselhjælp udvidet, idet begge Love i § 23 enslydende bestemte, at „i Barseltilfælde *skal* Sygekassen yde det paagældende kvindelige Medlem en Hjælp af mindst 1 Kr. pr. Dag, saa længe Sengelejet varer, indtil 10 Dage efter Nedkomsten, medmindre hun er berettiget til Barselhjælp efter Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. (§ 29)“. Samme § 23 fastsatte endvidere: „Efter de 10 Dages Forløb har hun ved tilstødende Sygdom Krav paa den sædvanlige Sygehjælp. Hvor Lægehjælp er fornøden ved Fødslen, ydes denne af Sygekasse“.

Ved disse Bestemmelser gik man bort fra, at Kasserne *kunde* yde en rund Sum i Barselhjælp og fastsatte, at de *skulde* yde et vist Mindstebeløb i en vis Tid til alle fødende; samtidig blev der aabnet Kasserne Adgang til Statstilskud i Forhold til disse Udgifter.

Mange Kasser ydede herefter 1,50 eller 2 Kr. i daglig Pengehjælp og Ekstrahjælp ved

Tvillingfødsel. Statstilskudet kunde dog ifølge Loven af 1915 ikke overstige $\frac{1}{4}$ af 10 Kr. = 2,50 Kr. pr. Barseltilfælde; denne Begrænsning faldt imidlertid bort ved Lovændringen af 1921, hvilket ogsaa havde til Følge, at mange Kasser forhøjede Barseldagpengene.

I Forholdet overfor Jordemødrene skete der dog i Almindelighed ingen Forandring, hverken med Hensyn til Betalingen for Fødselshjælpen eller vedrørende Fribefordringen, idet Loven i Hovedsagen indeholdt de samme Regler vedrørende Befordringen af Jordemødre til Sygekassepatienter, som Loven af 1892.

Der var dog ganske enkelte Sygekasser, som ønskede at skaffe deres kvindelige Medlemmer og Jordemødre den i Loven omhandlede Adgang til Fribefordring og derfor fik indført i deres Vedtægter, at de ydede en lille Hjælp direkte til Betaling af Jordemoderen, som derefter blev den af Kassen *benyttede* Jordemoder; men som sagt, det drejede sig kun om maaske 4 à 5 Kasser, der dog herved lagde Begyndelsen til Kasserens Ydelse af Jordemoderhjælp.

Som det vil ses af foran citerede Lovbestemmelse blev det ogsaa ved Loven af 1915 (1921) paalagt Kasserne at yde fornøden *Lægehjælp ved Fødsel*, hvilken Ydelse vel var tilladt, men ikke paabudt ved Loven af 1892.

Udvidelsen af Ydelsen af Barseldagpengene medførte, at Udgiften hertil steg betydeligt, saaledes til 551.000 Kr. i 1920, da Kasserne havde 635.000 kvindelige Medlemmer.

Efter Ændringen af Sygekasseloven i 1927 og 1929.

Sygekasseloven af 1915 blev atter ændret i 1927 og 1929, men stadig uden at der skete nogen Forandring i Forholdet overfor Jordemødrene, hvad Betalingen og Befordringen angik, idet de hidtidige Bestemmelser om Barselhjælp m. v. forblev uændrede; derimod forhøjede Kasserne gennemgaaende deres Ydelse af Barseldagpengene, saaledes at Bykasserne i Almindelighed ydede 3 Kr. daglig og mange Landkasser 2 Kr. daglig. Udgiften til Barseldagpenge androg da ogsaa omtrent 900.000 Kr. i 1932, hvor Antallet af kvindelige Medlemmer udgjorde ca. 900.000.

Hvad angaar Befordringsspørgsmaalet skal dog nævnes, at det i § 15 i Lov Nr. 229 af 20. December 1929 blev bestemt, at Udgifter, der paaføres en Kommune til „Jordemoderkørsel til trængende“ ikke medfører Fattighjælps Virkning for vedkommende. Denne Regel gælder endnu.

Jordemødrenes Tilkaldelse af Lægehjælp ved Fødsel.

Var Sygekassernes Ydelse af Barselhjælp ikke omfangsrig, blev den dog mange Steder ret kostbar, idet Brugen af Lægehjælp ved Fødsel steg stærkt, skønt denne Ydelse kun skulde afholdes i Tilfælde, hvor den var *fornøden*. Ydelsen af Lægehjælp i andre Tilfælde maatte altsaa, selv om den var rimelig og ønskelig, anses for at være Kasserne uvedkommende.

Størst var Stigningen i Købstædernes og større Stationsbyers Sygekasser, ved hvilke Jordemødrene adskillige Steder i 1931 og 1932 tilkaldte Læge ved Fødsel i over 50 pCt. af Barseltilfældene.

Protesten fra Sygekasseside mod dette formentlig overdrevne Brug af Tilkaldelse af Lægehjælp ved Fødsel — og Forsøgene paa at regulere Ydelsen — medførte adskilligt Røre om Sagen. Danske Kvinders Nationalraad mente sig saaledes i Foraaret 1932 forpligtet til at protestere offentligt samtidigt med, at almindelig dansk Jordemoderforening i en god Mening søgte at varetage de fødendes Interesser, alt uanset Sygekasselovens ret klare Bestemmelse, selv om denne blev fortolket nok saa rummeligt.

Hele Affæren endte foreløbig med, at Socialministeriet da udtalte, at det efter sammes For mening maatte paahvile Sygekasserne at betale for Lægehjælp ved Fødsel i følgende 3 Tilfælde:

1. Hvor Jordemoderen har skønnet, at Fødselen vil forløbe unormalt,
2. hvor Jordemoderen iøvrigt efter Forholdene har skønnet Lægehjælp fornøden — og
3. hvor Jordemoder ikke har kunnet faas.

Jordemødrene og Socialreformen.

Forinden ovennævnte Forhold indtraadte, var de af Socialministeriet udarbejdede Planer for en Reform af vor Sociallovgivning fremkomne, og da der var Ønske om blandt disse Planer ogsaa at søge at faa Barselhjælpsydelsen til ubemidlede udvidet, nedsatte Ministeriet 19. December 1929 et Udvalg til at udarbejde de fornødne Ændringsforslag.

Udvalget kom til at bestaa af Medlem af Folketinget Fru *Helga Larsen*, Medicinaldirektøren, Dr. med. *Johs. Frandsen*, Direktør for Fabriktilsynet *Svend Trier* (død) og Kontorchef i Ministeriet *H. de Jonquieres*. Omtrent samtidig blev Professor Dr. med. *S. A. Gammeltoft* (død) anmodet om at deltage i Udvalgets Forhandlinger.

Den af Udvalget afgivne Betænkning gik ud paa at indføre en væsentlig Ændring af Barselhjælpsydelsen, saavel hvad angik Sygekassernes kvindelige Medlemmer, herunder Fabriksarbejdersker o. lign. som andre ubemidlede. Forinden havde Udvalget dog afholdt et Møde i Aarhus den 14. Juni 1932 med Repræsentanter for Sygekasserne for at erfare disses Stilling til Reformerne. Ved dette Møde indgik Kasserne paa at overtage de foreslaaede forøgede Udgifter til Barselhjælp og Besværet med Administrationen af de planlagte nye Former for Barselhjælp under Folkeforsikringen, hvorefter bl. a. Ydelse af Barseldagpenge til Fabriksarbejdersker o. lign. efter Fabriklovens § 29 skulde ophøre og overgaa til Sygekasserne. (Angaaende Ydelsen af Jordemoderhjælp til andre ubemidlede ved Kommunerne, se Side 207).

Jordemødrene under Folkeforsikringen.

Ifølge Lov om Folkeforsikring af 20. Maj 1933, som traadte i Kraft 1. Oktober s. A., skal Kasserne nu i Medfør af § 19 — foruden forskellig Pengehjælp bl. a. til Fabrikarbejdersker o. lign. — i Barseltilfælde yde *fri Jordemoderhjælp*. Ved Jordemoderhjælp skal ifølge Loven forstaaes: Honorar for ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Moder og Barn (jfr. Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet og Instruksen for Jordemodre) samt de ved Fødslen nødvendige Forbindsstoffer, Vat o. lign. af den Art og i den Udstrækning, som Sundhedsstyrelsen forordner.

Endvidere skal ydes: Lægehjælp i Tilfælde, hvor *Jordemoderen* eller vedkommende Læge har skønnet det nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling.

Ved denne Reform kom Sygekasserne for første Gang i direkte Kontakt med Jordemødrene.

Loven forudsætter imidlertid, at der indgaas en Overenskomst mellem Sygekasserne og Jordemødrene om Betalingen for Fødselshjælpen og bestemmer i saa Henseende i sin § 24, 1. Punktum følgende:

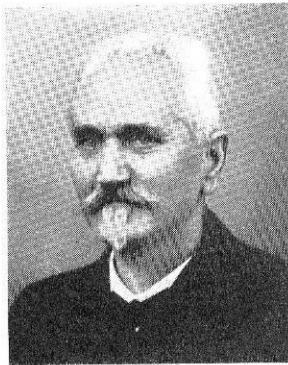
Overenskomster mellem anerkendte Sygekasser eller en Sammenslutning af saadanne Kasser og Jordemodre, ligesom Ændringer i saadanne Overenskomster, skal — for at være gyldige — godkendes af Socialministeren, hvorved det navnlig vil være at paase, at de ved Overenskomsten fastsatte Takster staar i et passende Forhold til Ydelserne.

Herefter gjaldt det om at faa oprettet en Overenskomst mellem Parterne, der ogsaa hurtigt gik i Forhandling med hinanden. Forhandlingerne førtes fra Jordemødrenes Side af Formanden for den almindelige danske Jordemoderforening, Frk. *Anna Herlevsen* i Spidsen for et af Foreningen valgt Forhandlingsudvalg (se II, 16).

Fra Sygekassernes Side deltog Formanden for Sygekasseorganisationens Forretningsudvalg: Lærer *J. Kr. Møller*, V. Velling, samt Udvalgsmedlemmerne Hovedkasserer *A. Johansen*, København, og Raadmand *O. Larsen-Jensen*, Helsingør; desuden assisterede et Par Tjenestemænd fra Direktoratet for Sygekassevæsenet, der havde foreslaaet, at der blev indgaaet en Overenskomst for hele Landet og ikke — som for Lægernes Vedkommende — Overenskomster for forskellige Landsdele.

Raadmand *O. Larsen-Jensen*.
Helsingør.

Lærer *J. K. Møller*.
V. Velling.

Hovedkasserer *A. Johansen*.
København.

Vedtagelsen af Landsoverenskomsten.

Forslaget til en Landsoverenskomst blev vedtaget paa Jordemødrenes Landsmøde i Sønderborg, 24.—26. August 1933 — og under de sidste Forhandlinger deltog Landsretssagfører Frk. *Ingeborg Hansen* og Forfatteren af nærværende Redegørelse som „Fødselshjælpere“.

Mange Jordemødre var betænkelige ved en saadan Overenskomst, hvis økonomiske Indhold ogsaa maatte være af stor Betydning for dem; men da det viste sig, at man fra Sygekassese side var villig til at indgaa paa at betale gode Honorarer, blev Glæden derover stor, særlig hos ældre Jordemødre, og Overenskomstforslaget lykkeligt vedtaget. Socialministeriet godkendte Overenskomsten den 26. Januar 1934.

Naar det betænkes, at Jordemoderhjælpen for 50—55.000 af de 60—65.000 Fødsler, som aarlig forekommer herhjemme, nu betales af Sygekasserne med gode Honorarer — og at Jordemødrene herefter i stor Udstrækning er fritaget for at kræve Honoraret for Assistance hos meget ubemidlede udbetalt af Kommunen, saa forstaar man let, at „Jordemoder-Mødet“ i Sønderborg i Sommeren 1933 var og er af uforglemmelig Betydning for Jordemoderstanden.

Til Jordemoderhjælp har de anerkendte Sygekasser i 1934 udbetalt c. 1½ Mill. Kr., hvoraf Staten refunderer 25 pCt.

Uanset Overenskomsten kan det forekomme, at der opstaar Tvistigheder mellem Jordemødre og Sygekasser angaaende disses Ydelse af Jordemoderhjælp, men i saa Henseende kom Folkeforsikringsloven ogsaa til at indeholde Regler om, at saadanne Tvistigheder skal indankes for det i Lovens § 25 omhandlede Voldgiftsraad, der i saa Tilfælde tiltrædes af 3 af den almindelige danske Jordemoderforening valgte Repræsentanter.

Som foran omhandlet skal Sygekasserne ogsaa yde de ved Fødslen nødvendige *Forbindsstoffer*, Vat og lign. af den Art og i den Udstrækning, som Sundhedsstyrelsen forordner. Forordningen udkom 27. September 1933.

Denne Ydelse, som ogsaa er ny for Kasserne, maa sikkert siges at være en Fordel ogsaa for Jordemødrene, der herefter altid er sikre paa uden Besvær at kunne have den fornødne „Fødselspakke“ ved Haanden bl. a. derved, at det er overladt til Jordemødrene at rekvirere denne Pakke — adskillige Steder til ogsaa selv at medbringe denne.

Hvad angaar Lægehjælpen ved Fødsel medførte Loven som omtalt den Reform, at det udtrykkeligt blev udtalt, at ogsaa Jordemoderen kan skønne over, hvorvidt det er nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling. Ved Tilkaldelse af Læge skal Jordemoderen dog udstede en Attest til Sygekassen, og Formen for denne Attest blev fastsat af Socialministeriet.

Med Hensyn til Jordemødrenes frie Befordring til Sygekassépatienter medførte Loven ogsaa en for Jordemødrene behagelig Reform, idet der herefter, jfr. foran, er Tale om den af Syge-

kassen *benyttede* Jordemoder, saaledes at Kommunerne nu er pligtige at yde Jordemødrene gratis Befordring, naar de er ude i Sygekassepraksis hos Sygekassemedlemmer, som bor paa Landet eller paa en Købstads Markjorder over 1 km fra Bygrænsen. Befordringen tilvejebringes ifølge Lovens § 17 ved Kommunernes Foranstaltning — eventuelt i Henhold til derom mellem Kommunen og vedkommende Jordemoder afsluttet Overenskomst — og saaledes, at Omkostningerne derved i alle Tilfælde forlods udredes af Kommunens Kasse.

Medens Befordringen skal tilvejebringes ved Kommunens Foranstaltning, skal Kommunen dog i Almindelighed kun afholde Udgifter indenfor en Vejlængde af 10 km fra den syges Bopæl frem og lige saa langt tilbage. Der har imidlertid mange Steder meldt sig Spørgsmaal om, hvor tit Kommunen skal yde denne Befordring, forsaavidt angaar Tilsynet efter selve Fødslen, og nogen Ensartethed herom er endnu ikke opnaaet hele Landet over. Mange Sygekassers Ydelse af Hjemmesygepleje ved autoriserede Sygeplejersker har dog spillet ind overfor dette Spørgsmaal, selv om Ydelsen af Barselpleje under Hjemmesygeplejen kommer i anden Række.

Foranstaaende er omtalt de *anerkendte* Sygekassers nye Ydelse af Jordemoderhjælp. Pligten for disse til at yde denne Hjælp medførte imidlertid, at de *statskontrollerede* Sygeforeninger (Fortsættelsesygekasserne) ogsaa — og frivilligt — indførte denne Ydelse — foruden Ydelse af Lægehjælp ved Fødsel, naar Jordemoderen skønner denne nødvendig; disse Kasser yder saaledes i Almindelighed i Barseltilfælde Erstatning for Udgifter til Jordemoderhjælp efter de herhen hørende Regningers Paalydende, dog ikke med et Beløb, der overstiger 40 Kr. Der er dog ikke indgaaet nogen Overenskomst mellem disse Kasser og Jordemødrene om Betalingen, og Jordemødrene er saaledes paa ingen Maade bundne af den omhandlede Refusionstakst overfor Sygeforeningernes ikke-ubemidlede Medlemmer.

Hvad angaar *Statsbanepersonalets Sygekasse*, der ifølge § 8 i Lov af 27. Marts 1934 om Statsbanepersonalets Sygekasse nu ogsaa skal yde Jordemoderhjælp, er der imidlertid indgaaet en Overenskomst med Jordemødrene angaaende Betalingen for Fødselshjælp. Taksterne for denne kom — under Hensyn til, at c: $\frac{1}{8}$ af Kassens c: 40,000 nydende Medlemmer ikke kan anses for ubemidlede — til at ligge noget højere end de for de anerkendte Sygekasser gældende.

OVERENSKOMST

MELLEM

DE DANSKE SYGEKASSERS SAMVIRKENDE CENTRALFORENINGER

OG

ALMINDELIG DANSK JORDEMODERFORENING

A. Overenskomstens Parter m. v.

§ 1.

Denne Overenskomst er indgaaet mellem De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark og Den alm. danske Jordemoderforening.

§ 2.

En Jordemoder, der er Medlem af Den almindelige danske Jordemoderforening, maa ikke afslutte Overenskomst om Ydelse af Jordemoderhjælp med nogen udenfor de i § 1 nævnte Centralforeninger staaende anerkendt Sygekasse, medmindre der mellem De danske Sygekassers Forretningsudvalg og Den almindelige danske Jordemoderforening er Enighed om at tillade, at der undtagelsesvis gøres Afvigelse derfra. I saa Fald maa Overenskomst om Ydelse af Jordemoderhjælp ikke indgaaes paa gunstigere Vilkaar for vedkommende Sygekasse end de ifølge nærværende Overenskomst gældende.

Sygekasser, der er Medlemmer af de nævnte Centralforeninger, maa kun have Overenskomst om Jordemoderhjælp med de i den almindelige danske Jordemoderforening staaende Jordemødre.

§ 3.

Paa de Steder, hvor Medlemmer af den paagældende Sygekasse paa Grund af Beboelsesforholdene og de geografiske Forhold, f. Eks. paa visse Øer og i visse Sogne med udstrakt Omraade, maatte være henvist til at benytte en Jordemoder, der ikke er Medlem af almindelig dansk Jordemoderforening, betaler Sygekassen Jordemoderens Hjælp efter nærværende Overenskomsts Takster.

Med Hensyn til Tilkaldelse af Jordemoder gælder Reglerne i Instruks for Jordemødre, § 6, Stk. 1 og 2, saaledes at det i nærværende Overenskomst forudsættes, at Jordemoder kun tilkaldes til fødende Kvinder i det Omraade, indenfor hvilket hun sædvanlig virker.

Har et Medlem herefter Adgang til at vælge mellem en Jordemoder, der er Medlem af almindelig dansk Jordemoderforening, og en Jordemoder, der staar udenfor denne Organisation, godtgør Sygekassen, saafremt sidstnævnte Jordemoder benyttes, kun Betalingen til denne, naar Medlemmet foreviser kvitteret Regning fra Jordemoderen, og denne af Medlemmet ikke har beregnet sig højere Betaling end svarende til de i denne Overenskomst fastsatte Takster.

B. Berettigelsen til Jordemoderhjælp.

§ 4.

Berettiget til Jordemoderhjælp efter denne Overenskomst er de Sygekassemedlemmer, som de anerkendte Sygekasser er *pligtige* at skaffe den i Lov om Folkeforsikring § 19, Stk. 1, Punkt 1, omhandlede Jordemoderhjælp, og som opfylder Betingelserne for at nyde Tilskud fra Staten, jfr. Lov om Folkeforsikring § 6 (Indtægts- og Formuegrænsen), § 18, Stk. 4 (Ventetid) og § 20, Stk. 2 og 3 (Sygehjælpens Ophør).

§ 5.

Naar der af et Sygekassemedlem begæres Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning, skal der *forud* være rettet Henvendelse til Sygekassen, der til Medlemmet afgiver Bevis for, at hun er berettiget til at nyde Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning. Dette Bevis tjener som Legitimation overfor Jordemoderen.

Ved førtidig Fødsel, eller hvor det af anden Grund ikke har været muligt forud at fremskaffe det paagældende Bevis, skal Henvendelse til Sygekassen finde Sted inden 3 Dage efter Fødselen, og Beviset derefter straks afleveres til Jordemoderen.

Saafremt Jordemoderen i de i Stk. 2 omhandlede Tilfælde ikke har modtaget Beviset inden Udløbet af 5 Dage fra Fødslen, skal hun straks underrette Sygekassens Bestyrelse derom. Jordemødrene er endvidere pligtige til at opbevare Beviset og at lade det være til Eftersyn for Sygekassens Bestyrelse, indtil Regningen er betalt.

Saafremt et Medlem, uden at være berettiget dertil, har krævet Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning, er Betalingen Sygekassen uvedkommende.

Den i nærværende Paragraf omhandlede Legitimation skal til Oplysning for Patienten forsynes med en Note om, at Lægehjælp er Sygekassen uvedkommende, hvis Lægen er tilkaldt, uden at Jordemoderen anser det for paakrævet, og at forhastet Tilkaldelse af Jordemoder ligeledes er Sygekassen uvedkommende.

§ 6.

I de i Overflytningsreglernes §§ 11 og 12 omhandlede Tilfælde yder den stedlige Sygekasse kun Jordemoderhjælp efter — saavidt muligt forudgaaende Aftale med Hjemstedets Sygekasse i Overensstemmelse med Reglerne i de nævnte Paragrafer. Viser det sig, at Medlemmet ikke er berettiget til Jordemoderhjælp fra sin Hjemsteds-sygekasse, maa den stedlige Sygekasse ikke overfor Jordemoderen legitimere Medlemmet til Behandling for Sygekassens Regning.

Jordemoderens Pligter.

§ 7.

De i almindelig dansk Jordemoderforening staaende Jordemødre er pligtige til at udføre den i Lov om Jordemodervæsenet og Instruks for Jordemødre omhandlede Hjælp (jfr. særlig §§ 3 og 7 i Instruksen) paa de i Instruksen fastsatte Vilkaar og for den i nærværende Overenskomst fastsatte Betaling.

Naar Jordemoderen har anset det for nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling, skal hun herom afgive Erklæring til Sygekassen paa den til dette Brug godkendte Blanket, hvoraf et Eksemplar vedhæftes nærværende Overenskomst.

Betalingen til Jordemødrene.

§ 8.

For Behandlingen tilkommer der Jordemoderen følgende Betaling:

I. Ved ydet Fødselshjælp:

- a. I København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner samt i de Kommuner, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Kommuner med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse..... 40 Kr.

- b. I Købstæder med 15.000 Indbyggere og derover samt i de Kommuner, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Kommuner med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse 35 Kr.
- c. I Købstæder med mindre end 15.000 Indbyggere, Marstal, i Flækker og bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1.500 Indbyggere samt i de Kommuner eller Omraader, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Omraader med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse..... 30 Kr.
- d. I det øvrige Land 25 Kr.
- II. Ved Tilkaldelse til Fødsel, naar den fødende paa Jordemoderens eller Lægens Foranledning indlægges paa Sygehus (Fødehjem), hvor vedkommende Jordemoder ikke benyttes:
- For Gruppe a..... 25 Kr.
- For Gruppe b og c..... 20 Kr.
- For Gruppe d..... 15 Kr.
- Ved mere end 1 Fødsel (Tvillinger m. fl.) forhøjes de anførte Honorarer med 50 pCt. Ved forhastet Tilkaldelse har Jordemoderen ikke Krav paa Betaling fra Sygekassen.
- Afregningen finder Sted maanedsvist, medmindre anden Aftale træffes.

§ 9.

Hver Gang de af Det statistiske Departement for Januar og Juli Maaned offentliggjorte Pristal stiger eller falder 10 Points i Forhold til det for Juli 1933 offentliggjorte Pristal 160, forhøjes eller nedsættes de i § 8 anførte Takster med 5 pCt. Det Beløb, hvormed Taksterne herefter vil være at ændre, afrundes dog til det nærmeste lavere Tal (i Øre), der er deleligt med 50, og tillægges eller fradrages herefter Hovedbeløbet.

§ 10.

Tvistigheder angaaende Forhold, der omhandles i denne Overenskomst, behandles paa følgende Maade:

a) Klage fra et Sygekassemedlem over en Jordemoder skal ske skriftligt til Sygekassens Bestyrelse der — forsaavidt den ikke afviser Klagen som ubeføjet eller som sig uvedkommende — tilstiller Jordemoderen den til Erklæring. Saafremt Bestyrelsen efter at have modtaget Jordemoderens Erklæring ikke mener at kunne afslutte Sagen, fremsender den denne til Centralforeningens Bestyrelse, der forholder sig som nedenfor under b) anført.

b) Klage fra en Sygekasse over en Jordemoder skal ske skriftligt til Centralforeningens Bestyrelse, hvis Formand, forsaavidt han ikke afviser Klagen som ubeføjet eller som Sygekassen uvedkommende, søger Sagen afgjort ved Forhandling med Formanden for den paagældende Jordemoderkredsforening, hvis Pligt det er, forinden Afgørelse træffes, at give den paagældende Jordemoder Lejlighed til med passende Frist (som Regel 8 Dage) at udtale sig om Sagen.

c) Klage fra en Jordemoder over et Sygekassemedlem rettes skriftligt til den paagældende Jordemoderkredsforening; men forinden en Jordemoder indsender en saadan Klage til Kredsforeningen, skal hun afeske Sygekassens Bestyrelse en Erklæring i Sagen. Saafremt Jordemoderen efter at have modtaget Bestyrelsens Erklæring ikke mener at kunne frafalde Klagen, fremsender hun denne til Jordemoderforeningen som anført; denne forholder sig derefter som nedenfor under d) anført.

d) Klage fra en Jordemoder over en Sygekasse skal ske skriftligt til den paagældende Jordemoderkredsforening, hvis Formand — forsaavidt hun ikke afviser Klagen som ubeføjet — søger Sagen afgjort ved Forhandling med Formanden for Centralforeningen. Sygekassens Formand, eventuelt tillige det paagældende Sygekassemedlem, skal dog forinden Afgørelsen have Lejlighed til med passende Frist (som Regel 8 Dage) at udtale sig om Klagen.

Klager, der er indbragt for Centralforeningens Bestyrelse, eller den paagældende Jordemoderkredsforening, kan ikke afgøres ved Forhandling mellem Centralforeningens Bestyrelse og vedkommende Jordemoder eller mellem Jordemoderforeningen og vedkommende Sygekasse (Sygekassemedlem).

De under a, b, c og d nævnte Parter er pligtige at give fuld Oplysning om alle Sagen vedrørende Forhold, naar de afeskes Erklæring af dem, der har Sagen til Behandling.

Ingen Sag kan paaklages, naar der er forløbet mere end 6 Uger, efter at det Forhold, der giver Anledning til Klage, er kommet til Klagerens Kundskab, og Undladelse af at følge den ovenfor paabudte Fremgangsmaade med Hensyn til Klagens Fremsættelse medfører, at Retten til Klage bortfalder.

e) Opnaas der ved Forhandlingerne mellem Centralforeningens Bestyrelse og den paagældende Jordemoderkredsforening ikke Enighed om Afgørelsen af den fremsatte Klage, skal Sagen forhandles mellem De danske Sygekassers Forretningsudvalg og Den almindelige danske Jordemoderforening. Opnaas ej heller her Enighed, skal Sagen indbringes til Paakendelse af det i Lov om Folkeforsikring § 25 omhandlede Voldgiftsraad.

Sager, der behandles efter Bestemmelserne i nærværende Paragraf, maa, før Afgørelsen er truffet, ikke fremdrages offentligt, og de skal i Sygekassernes og Jordemødrenes Møder behandles som fortrolige.

§ 11.

Denne Overenskomst, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft fra den 1. Oktober 1933 at regne og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel skriftlig opsiges af en af Parterne til en 1. Oktober. Opsigelse kan tidligst finde Sted til 1. Oktober 1936.

Anna Herlevsen.

Jens Kr. Møller.

JORDEMØDRENE
OG
LOVEN OM OFFENTLIG FORSORG

I Medfør af § 44 i Lov om det offentlige Fattigvæsen af 1891, som nu er ophævet ved Loven om offentlig Forsorg af 20. Maj 1933, skulde der ydes trængende fødende gratis Jordemoderhjælp af Kommunen og uden Fattighjælps Virkning. I København betaltes der eksempelvis saaledes 26 Kr. for „forud bevilgede Magistratsfødsler“. Udenfor Hovedstaden var Taksten dog som Regel mindre; paa Landet saaledes ofte 15—20 Kr.

Uanset at ca. 80 pCt. af Landets Befolkning over 14 Aar nu er nydende Medlemmer af de anerkendte Sygekasser, er der dog mange trængende udenfor Sygeforsikringen, som stadig har kommunal Jordemoderhjælp behov, og Bestemmelser herom er da ogsaa optaget i §§ 231 og 232 i Forsorgsloven, som samtidig har ophævet § 5 i Jordemoderloven af 13. Juni 1914, jfr. Lov Nr. 378 af 23. Juni 1920.

Den Barselhjælp, der ydes efter Forsorgsloven, svarer til den Hjælp, som Sygekasserne skal yde, forsaavidt angaar Jordemoder- og Lægehjælp samt Forbindsstoffer.

Ovennævnte Bestemmelser har medført, at Jordemødrene i mange Tilfælde maa forhandle med Kommunernes Socialkontorer eller sociale Udvalg om Betalingen og særlig, forsaavidt angaar Tilfælde, hvori vedkommende ikke rettidigt har søgt Kommunen om Jordemoderhjælp.

Mindstebetalingen for denne kommunale Jordemoderhjælp skal ifølge Loven fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Socialministeren; imidlertid anvendes de Takster (3: Mindstebetaling), som Indenrigsministeriet i Medfør af Jordemoderlovens § 12 skal fastsætte for 5 Aar ad Gangen for Distriktsjordemødres Ydelse af Fødselshjælp m. v. Disse Takster, som følger efterstaaende, gælder til 31. Marts 1936.

Bekendtgørelse om Mindstebetaling for Distriktsjordemødre.

I Henhold til § 12 i Lov om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914, jfr. Justitsministeriets Lovbekendtgørelse af 23. Juni 1920, fastsættes herved følgende Mindstebeløb, som skal ydes Distriktsjordemødre for Fødselshjælp og anden under Jordemoderpraksis hørende Virksomhed:

A. For ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Barselkvinde og Barn i de første Dage efter Fødslen beregnes Mindstebetalingen efter den betalingspligtiges Indtægt efter følgende Skala:

Ved Indtægter indtil 1 500	erlægges mindst 15 Kr.
Ved Indtægter fra og med 1 500 Kr. indtil 2 500 Kr.	erlægges mindst 20 Kr.
- - - - - 2 500 - - - 3 000 - - -	25 -
- - - - - 3 000 - - - 4 000 - - -	30 -
- - - - - 4 000 - - - 5 000 - - -	40 -
- - - - - 5 000 - - - 6 000 - - -	50 -
- - - - - 6 000 - - - 7 000 - - -	60 -
- - - - - 7 000 - - - 8 000 - - -	70 -
- - - - - 8 000 - - - 9 000 - - -	80 -
- - - - - 9 000 - - - 10 000 - - -	90 -
- - - - - 10 000 - - - 15 000 - - -	100 -
- - - - - 15 000 - og derover	150 -

Dersom den betalingspligtige er ansat til at svare Kommuneskat, lægges den endelig udfundne Skatteindtægt, af hvilken denne Skat senest er beregnet, ogsaa til Grund ved Beregningen af den her omhandlede Betaling. Hvis Betalingen skal udredes af Fattigvæsenet, erlægges den med 15 Kr. Ved Tvillingfødsler forhøjes Mindstebetalingen med Halvdelen.

B. For forhastet Tilkaldelse ydes i alle Tilfælde mindst:

inden for den By, hvor Distriktsjordemoderen bor, 4 Kr.					
udenfor Byen, men ikke mere end 2 km fra hendes Bopæl 5 Kr.					
—	—	—	4 -	—	6 -
—	—	—	6 -	—	8 -
—	—	—	8 -	—	10 -
—	og over	—	8 -	—	12 -

Tilkaldelse betragtes som forhastet, naar der ikke ved Distriktsjordemoderens Ankomst findes Tegn til begyndende Fødsel, og Fødslen ikke indtræffer før 48 Timer efter første Tilkaldelse.

C. For enhver anden af de i § 3 i Instruks for alle til Praxis berettigede Jordemødre af 31. Marts 1915 omhandlede, til Jordemødrenes Praxis henhørende Forretninger ydes mindst samme Betaling som bestemt under B. Denne Bekendtgørelse er gældende fra den 1. April 1931 indtil den 31. Marts 1936. Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Indenrigsministeriet, den 6. Marts 1931.

P. M. V.
Fr. Martensen-Larsen.

P. Chr. Stemann.
fg.

Ovennævnte Takster har Jordemoderforeningen forsøgt at faa forhøjet til samme Takster, som er aftalt med de anerkendte Sygekasser, men Indenrigsministeriet maatte under 26. April 1934 afvise Sagen indtil videre; — uanset dette Forhold kan det sikkert siges, at „Socialreformen“ har bragt den danske Jordemoderstand forskellige betydelige Fordele, men disse har Standen da ogsaa vidst at sætte Pris paa.

W. Nellesmose

DANMARKS
JORDEMØDRE

3-93

3821

1935

Statsbiblioteket

400004160213

DANMARKS JORDEMØDRE

UDGIVET MED BILLIGELSE AF
DEN ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERFORENING

REDIGERET AF W. NELLEMOSE
(EGET FORLÅG)

MED EN HISTORISK OVERSIGT
OVER JORDEMODERVÆSENETS UDVIKLING I DANMARK
AF
GORDON NORRIE
STABSLÆGE, DR. MED

PRIS KR. 75.00
FORLAGSADRESSE:
OLAF POULSENSVEJ 2, CHARLOTTENLUND